

STRATEGIJA RAZVOJA URBANOG PODRUČJA PULA

srpanj, 2016.

Sadržaj

SAŽETAK.....	1
1. TERITORIJALNA POKRIVENOST	3
1.1. Teritorijalni obuhvat	3
1.2. Teritorijalni kontekst	4
2. ANALIZA STANJA - SAŽETAK.....	6
2.1. Društvo	6
2.2. Gospodarstvo	14
2.3. Urbano okruženje	27
3. SWOT ANALIZA.....	34
4. PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA	38
4.1. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za društvo	38
4.2. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za gospodarstvo.....	40
4.3. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za urbano okruženje	42
5. STRATEGIJA	44
5.1. Vizija	44
5.2. Strateški ciljevi	44
Cilj 1. Razvijati zeleno i pametno urbano područje	45
Cilj 2. Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja	48
Cilj 3. Osnaživati uključivost urbanog područja	50
5.3. Razvojni prioriteti i mjere.....	52
Razvojni prioritet 1.1. Zeleno i inovativno gospodarstvo	52
Razvojni prioritet 1.2. Povezivanje kroz zeleni promet	55
Razvojni prioritet 1.3. Očuvanje okoliša.....	57
Razvojni prioritet 1.4. Inovativni obrazovni programi	59
Razvojni prioritet 2.1. Valorizacija kulturne i povijesne baštine	62
Razvojni prioritet 2.2. Očuvanje tradicijskih vrijednosti	64
Razvojni prioritet 3.1. Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem	66
Razvojni prioritet 3.2. Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama	69
6. PLAN PROVEDBE STRATEGIJE	73
6.1. Financijski okvir za provedbu Strategije	73
6.2. Institucionalni okvir (uključujući shematski prikaz provedbene strukture)	74
6.3. Strateški projekti.....	79

7. PARTNERSKO VIJEĆE	83
8. HORIZONTALNA NAČELA	85
9. IZVJEŠĆE O PROVEDENOM POSTUPKU PRETHODNOG VREDNOVANJA - SAŽETAK.....	86
10. IZVJEŠĆE O STATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ - SAŽETAK.....	88

Popis tablica

Tablica 1. Udio ukupnog broja dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih 2011. godine (%).....	4
Tablica 2. Kopnena površina jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula (km ²).....	4
Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001.– 2011.	6
Tablica 4. Kretanje prirodnog prirasta u urbanom području Pula 2001.–2014.....	6
Tablica 5. Stanovništvo urbanog područja Pula prema dobi 2011.....	7
Tablica 6. Kretanje broja kaznenih djela prema vrstama na urbanom području Pula 2010.– 2015. godine	8
Tablica 7. Stanovi prema načinu korištenja u 2011.	9
Tablica 8. Broj ustanova predškolskog odgoja, upisane djece i zaposlenih na urbanom području Pula 2011. –2015.....	10
Tablica 9. Kretanje broja osnovnih škola, razrednih odjeljenja te učitelja i učenika na urbanom području Pula 2011. –2015. godine.....	11
Tablica 10. Broj učenika upisanih u srednje škole na urbanom području Pula od 2010./2011. do 2014./2015.....	11
Tablica 11. Broj upisanih studenata na preddiplomskim i diplomskim studijima na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli od 2012./2013. do 2015./2016.	12
Tablica 12. Broj upisanih i diplomiranih studenata na studijskim programima Visoke tehničko-poslovne škole Politehnika Pula 2000. –2016.....	13
Tablica 13. Bruto domaći proizvod 2011. –2013 u mil. HRK.....	14
Tablica 14. Vrijednost osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti urbanog područja Pula 2013.....	15
Tablica 15. Registrirana nezaposlenost na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republike Hrvatske 2008. –2016.....	16
Tablica 16. Registrirana nezaposlenost u 2016. godini prema dobnim skupinama na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj	17
Tablica 17. Registrirana nezaposlenost prema trajanju u 2016. na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj.....	17
Tablica 18. Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2011. *	18

Tablica 19. Kretanje broja zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.....	18
Tablica 20. Broj zaposlenih prema spolu na urbanom području Pula 2013. –2016.**	19
Tablica 21. Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula 2014.	19
Tablica 22. Kretanje broja poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.....	20
Tablica 23. Gustoća poduzeća na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji 2011.*	20
Tablica 24. Prihodi i financijski rezultat poslovanja poduzetnika na urbanom području Pula 2014. prema djelatnostima	21
Tablica 25. Broj aktivnih poduzetnika i zaposlenih u poduzetničkim zonama na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji.....	22
Tablica 26. Broj i vrste aktivnih obrta na urbanom području Pula 2015.	23
Tablica 27. Turistički promet na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2014. i 2015.	24
Tablica 28. Broj postelja po vrstama smještajnih kapaciteta na urbanom području Pula 2014.*	24
Tablica 29. Registrirana kulturna dobra na urbanom području Pula.....	25
Tablica 30. Potrošnja električne energije (u MWh) u distribucijskom sustavu Elektroistre Pula, prema kategorijama kupaca 2008.–2012.....	30
Tablica 31. Telekomunikacijski pokazatelji na urbanom području Pula	31
Tablica 32. Podaci o trajanju putovanja do najbližih gradova	31
Tablica 33. Promet putnika u Zračnoj luci Pula 2007.– 2016.....	32
Tablica 34. Ključne razvojne potrebe i potencijali za društvo	39
Tablica 35. Ključne razvojne potrebe i potencijali za gospodarstvo.....	41
Tablica 36. Ključne razvojne potrebe i potencijali za urbano okruženje	42
Tablica 37. Radna mjesta ustrojstvene jedinice Grada Pula za provedbu ITU mehanizma.....	77
Tablica 38. Popis strateških projekata koji će se realizirati na urbanom području Pula do 2020. godine*	80

Popis slika

Slika 1. Urbano područje Pula.....	3
Slika 2. Shematski prikaz institucionalnog okvira za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula.....	79

SAŽETAK

U teritorijalni obuhvat urbanog područja Pula ulazi sedam jedinica lokalne samouprave – dva grada i pet općina: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin i Općina Svetvinčenat.

Obuhvat urbanog područja definiran je prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14) i metodološkim smjernicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje.

Urbanog područje Pula obuhvaća 40% ukupnog broja stanovnika Istarske županije. 2011. godine na urbanom području Pula bilo je 83.201 stanovnika od ukupno 208.055 u Istarskoj županiji. Najviše stanovnika ima Grad Pula (70% ukupnog broja stanovnika urbanog područja). Najmanje je stanovnika na području općina Barban i Svetvinčenat, koje obuhvaćaju oko 6% ukupnog broja stanovnika urbanog područja.

Temelji institucionalnom okviru, ali i suradnji među jedinicama lokalne samouprave i pristupu upravljanju razvojem urbanog područja, utvrđeni su sklapanjem Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja između svih jedinica lokalne samouprave (siječanj 2016.) te osnivanjem Partnerskog vijeća (15. veljače 2016.). Osnivačka sjednica Partnerskog vijeća održana je 24. veljače 2016.

Sporazumom je utvrđeno pridržavanje načela partnerstva i suradnje svih jedinica lokalne samouprave, uspostavljena je Koordinacija za izradu i provedbu Strategije koju čine gradonačelnici i načelnici jedinica lokalne samouprave i kojom predsjednik predstavnik Grada Pule te su Gradu Puli povjereni stručni i administrativni poslovi za pripremu i provedbu Strategije kao nositelju izrade Strategije.

Prepoznavanje ključnih razvojnih potreba i potencijala urbanog područja Pula rezultat je detaljne analize stanja društvene, gospodarske i okolišne razvojne dimenzije te konzultacija s relevantnim lokalnim dionicima. Nalazi analize stanja i SWOT analize te razvojni problemi i potencijali prezentirani su na sjednici Partnerskog vijeća koja je održana 13. travnja 2016. godine u Puli.

Na drugoj sjednici Partnerskog vijeća (koje je održana 09. svibnja 2016. godine) potvrđena je vizija:

Zelen, pametan i uključiv razvoj i rast urbanog područja Pula.

Ova vizija ostvariti će se kroz postizanje 3 strateška cilja:

- 1) Razvijati zeleno i pametno urbano područje;
- 2) Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja;
- 3) Osnaživati uključivost urbanog područja),

Dosezanje postavljenih strateških ciljeva će se ostvariti kroz 8 prioriteta i 18 mjera.

Ukupni procijenjeni financijski okvir potreban za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula do 2018. godine iznosi 3.335.766.965,00 kuna. Najveću financijsku vrijednost ima strateški cilj 1, za ostvarenje kojeg se planira utrošiti 75% ukupno procijenjenih sredstava

potrebnih za realizaciju Strategije, a ostatak sredstava uložiti će se u ostvarenje ostalih strateških ciljeva (14% za cilj 3 i 11% za cilj 2).

Radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila se o izboru deset projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula. Pet strateških projekata identificirano je u sklopu cilja 1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjivanje“ javnog prometa, razvoj poduzetništva i zaštitu okoliša. U okviru cilja 2 planirana je provedba preostalih pet strateških projekata kojima će se pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području. Za cilj 3 nijedan projekt nije istaknut kao strateški. Ukupna je vrijednost svih strateških projekata 1.377.571.775,00 kuna ili 41,30% ukupno procijenjene financijske vrijednosti provedbe Strategije.

Tijekom procesa izrade Strategije, osim razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera, dogovoren je i utvrđen okvir za njezinu provedbu, temeljna načela provedbe Strategije i odgovornosti ključnih aktera.

U ime nositelja procesa izrade, odgovornost za pripremu Strategije preuzela je ustrojstvena jedinica Ured Grada koja je koordinirala izradu prijedloga Strategije i proces izrade, surađivala s izrađivačem Strategije, organizirala proces prethodnog vrednovanja, pripremala materijale za uspostavljenu Koordinaciju i Partnersko vijeće te koordinirala rad tih dvaju tijela. Ured Grada bio je pored stručnih poslova na izradi Strategije zadužen i za sve tehničko-administrativni poslove.

U procesu izrade Strategije aktivno je sudjelovalo i Partnersko vijeće urbanog područja, koje je pridonijelo izradi samog dokumenta osiguranjem potrebnih podataka i informacija te aktivnim sudjelovanjem u konzultacijskom procesu.

Strukture uspostavljene tijekom procesa izrade nastavljaju raditi i u fazi provedbe Strategije, čineći okosnicu institucionalnog okvira za njezinu provedbu.

1. TERITORIJALNA POKRIVENOST

1.1. Teritorijalni obuhvat

U teritorijalni obuhvat urbanog područja Pula ulazi sedam jedinica lokalne samouprave: Grad Pula-Pola, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Barban, Općina Ližnjan-Lisignano, Općina Marčana, Općina Medulin i Općina Svetvinčenat.

Slika 1. Urbano područje Pula

Izvor: Grad Pula, 2016.

Obuhvat urbanog područja definiran je prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14) i metodološkim smjernicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje. Formiranje urbanog područja Pula je započelo ishodom suglasnosti od jedinica lokalne samouprave za uključivanje u sastav urbanog područja. Suglasnost je dobivena od sedam jedinica lokalne samouprave, temeljem čega je 7. ožujka 2016. Gradsko vijeće Grada Pule donijelo je Odluku o sastavu urbanog područja, s kojom se usuglasilo i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Uz navedene proceduralne uvjete, temeljni kriterij određivanja obuhvata urbanog područja bio je postotak dnevnih migracija prema

središtu urbanog područja, Gradu Puli. Sve općine u sastavu urbanog područja bilježe više od 45% dnevnih migranata prema Gradu Puli u ukupnom broju zaposlenih, pri čemu prednjače općine Ližnjan-Lisignano i Marčana s više od 60% dnevnih migranata.

Tablica 1. Udio ukupnog broja dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih 2011. godine (%)

Naziv urbanog područja	Jedinice lokalne samouprave			Dnevne migracije	
	Ukupan broj JLS-ova (ukupno – središte i JLS-ovi koji ulaze u urbano područje)	Naziv središta urbanog područja	Naziv JLS-ova koje ulaze u urbano područje	Ukupan broj dnevnih migranata u središte	Udio dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih (%)
Veće urbano područje					
Pula	7	Grad Pula-Pola	Grad Pula-Pola		
			Grad Vodnjan-Dignano	1185	53,40
			Općina Barban	546	49,37
			Općina Ližnjan-Lisignano	991	61,17
			Općina Marčana	1045	64,79
			Općina Medulin	1463	59,23
			Općina Svetvinčenat	390	46,76

Izvor: Grad Pula, 2016.

1.2. Teritorijalni kontekst

Urbano područje sastoji se od dva grada (Pula i Vodnjan) i pet općina (Barban, Ližnjan, Marčana, Medulin, Svetvinčenat). Ukupna površina kopnenog dijela urbanog područja iznosi 557,03 km² odnosno 19,8% kopnene površine Istarske županije (2813 km²). Grad Vodnjan i Općina Marčana zauzimaju najveći dio površine urbane aglomeracije, gotovo 42%.

Tablica 2. Kopnena površina jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula (km²)

Jedinica lokalne (područne) samouprave	Površina (km ²)
Pula	53,55
Barban	90,10
Ližnjan	67,99
Marčana	131,20
Medulin	34,15
Svetvinčenat	79,43
Vodnjan	100,61
UKUPNO URBANO PODRUČJE	557,03
ISTARSKA ŽUPANIJA	2.813

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Istarske županije 2007.–2012.

Urbano područje objedinjuje dvije (od ukupno četiri) prostorne-funkcionalne cjeline Istarske županije, Središnji vapnenački ravnjak („Crvena Istra“) dio kojeg su Barban i Svetvinčenat, te Istarsko primorje, dio kojeg su Pula, Vodnjan, Medulin, Ližnjan i Marčana.

Urbano područje karakterizira mediteranska klima blagih zima i toplih ljeta s prosječnom insolacijom 2.316 sati godišnje ili 6,3 sata dnevno, uz prosječnu godišnju temperaturu zraka od 13,2° C (od prosječnih 6,1° C u veljači do 26,4° C u srpnju i kolovozu) i temperaturnom oscilacijom mora od 7 do 26° C.

Prometna povezanost urbanog područja s ostatkom Županije, prvenstveno cestovnim prometnim pravcima, relativno je dobra, no za potrebe budućeg razvoja potrebno jačati kvalitetu cestovne infrastrukture. U južnom dijelu urbanog područja (Medulin i Pula) smješteno je oko 40% svih istarskih luka. Luka Pula je i najveća morska luka u Županiji i jedna od dviju najvećih teretnih luka u Istri. Pula nije dostatno razvila potencijal trgovačke luke koji proizlazi iz blizine drugih lučkih središta (Rijeka, Kopar, Trst). Željeznički promet karakterizira nepovezanost istarske pruge s ostatkom mreže u Hrvatskoj, pa stoga ne pridonosi značajnijem povezivanju urbanog područja s ostatkom države. Razvojni potencijal urbanog područja očituje se i u mogućnostima snažnijeg povezivanja posredstvom zračnog prometa, zahvaljujući izgrađenoj infrastrukturi zračnog prometa (Zračna luka Pula, aerodrom Campanož).

Urbano područje Grada Pule se nalazi u blizini drugih urbanih područja u Republici Hrvatskoj i susjednim zemljama zbog čega postoji još veća potreba za osnaživanjem prometnih veza kojima će se jačati preduvjeti za zajedničku suradnju i osnaživanje ukupnog razvoja¹. Kvalitetnoj povezanosti urbanog područja Pula s ostatkom Republike Hrvatske i međunarodnim okruženjem doprinose u najvećoj mjeri cestovne prometnice, te brodske linije i linije zračnog prometa. Brza poluautocesta Istarski ipsilon istočnim krakom omogućuje uključivanje urbanog područja, preko Grada Rijeke, na mrežu hrvatskih autocesta. Zapadni krak Istarskog ipsilona omogućuje izravnu povezanost s cestovnom mrežom susjedne Republike Slovenije, te posredno i s ostalim zemljama Europske unije. U tijeku je projekt proširenja i dogradnje Istarskog ipsilona u puni profil autoceste, po čijem završetku će se dodatno osnažiti prometna integraciju urbanog područja u prostor RH i EU. Osim cestovnog prometa, značajnu ulogu za prometnu povezanost urbanog područja imaju i trajektne i brodske linije (Venecija, Zadar i dr.) te zračne linije prema domaćim i međunarodnim destinacijama (npr. Amsterdam, Berlin, Oslo i dr.).

¹ Npr. cestovna udaljenost Pula – Zagreb iznosi 266 km, Pula – Rijeka 107 km, Pula-Ljubljana 206 km, Pula-Venecija 143 km, Pula – Koper 102 km i dr.

2. ANALIZA STANJA - SAŽETAK

2.1. Društvo

Demografski pokazatelji

Urbano područje Pula obuhvaća 40% ukupnog broja stanovnika Istarske županije. Najviše stanovnika ima Grad Pula (70% ukupnog broja stanovnika urbanog područja). Najmanje je stanovnika na području općina Barban i Svetvinčenat, koje obuhvaćaju oko 6% ukupnog broja stanovnika urbanog područja. U razdoblju 2001.–2011. na urbanom području Pula zabilježen je rast broja stanovnika od 1,32%, što odgovara trendu rasta broja stanovnika u istom razdoblju na području Istarske županije (0,83%).

Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001.– 2011.

Naselja	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.
Pula	58.594	57.460
Barban	2.802	2.721
Ližnjan	2.945	3.965
Marčana	3.903	4.253
Medulin	6.004	6.481
Svetvinčenat	2.218	2.202
Vodnjan	5.651	6.119
UKUPNO	82.117	83.201
ISTARSKA ŽUPANIJA	206.344	208.055
RH	4.437.460	4.284.889

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Prirodni prirast na urbanom području se smanjuje (-10,93% 2014./2001.), pa je rezultat rasta broja stanovnika mehanički prirast.

Tablica 4. Kretanje prirodnog prirasta u urbanom području Pula 2001.–2014.

Naselja	2001.			2011.			2013.			2014.		
	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast
Pula	466	594	-128	500	689	-189	454	595	-141	476	653	-177
Barban	18	48	-30	24	50	-26	17	48	-31	24	36	-12
Ližnjan	25	31	-6	30	42	-12	40	32	8	33	39	-6
Marčana	28	47	-19	37	45	-8	35	46	-11	32	63	-31
Medulin	40	31	9	71	53	18	55	55	0	70	50	20
Svetvinčenat	15	31	-16	19	31	-12	27	35	-8	23	28	-5
Vodnjan	58	51	7	63	57	6	55	55	0	72	64	8
UKUPNO	650	833	-183	744	967	-223	683	866	-183	730	933	-203
IŽ	1.572	2.124	-552	1.827	2.222	-395	1.801	2.167	-366	1.813	2.226	-413
RH	40.993	49.552	-8.559	41.197	51.019	-9.822	39.939	50.386	-10.447	39.566	50.839	-11.273

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

U spolnoj strukturi stanovništva urbanog područja dominiraju žene (52%), a ostatak čine muškarci (48%). U etničkoj strukturi dominiraju Hrvati (70%), a utjecajem na društveni i

kulturni život se, među etničkim manjinama, osobito ističu Talijani (4,43% ukupnog stanovništva). Pozitivne utjecaje multikulturalnosti na urbanom području treba i dalje osnaživati i promovirati kao bitnu sastavnicu obogaćivanja javnog života.

Na urbanom području izražen je proces demografskog starenja stanovništva, kao i na području Istarske županije i Republike Hrvatske. Stanovništvo starije od 35 godina čini više od 60% ukupnog stanovništva urbanog područja.

Tablica 5. Stanovništvo urbanog područja Pula prema dobi 2011.

Jedinica lokalne (područne) samouprave	Starost				Indeks starenja	Koeficijent starosti
	0-14	15-34	35-64	>65		
Pula	7.596	13.914	24.846	11.104	145,5	26,1
Barban	331	631	1.113	646	189,3	30,5
Ližnjan	589	1.021	1.749	606	111,2	21,5
Marčana	597	957	1.825	874	147,1	27,7
Medulin	906	1.440	2.932	1.203	152,4	27,7
Svetvinčenat	271	520	947	464	152,8	27,6
Vodnjan	999	1.607	2.587	926	191,6	22,0
UKUPNO	11.289	20.090	35.999	15.823	142,0	26,0
IŽ	27.816	51.752	91.028	37.459	136,8	24,9
RH	652.428	1.089.520	1.784.308	758.633	115,0	24,1

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Prosječna gustoća naseljenosti urbanog područja Pula iznosi 149,3 st./km² pri čemu gustoća naseljenosti značajno varira, i to od 1073 st./km² u Gradu Puli do 27,7 st./km² u Općini Svetvinčenat. Gustoća naseljenosti u urbanom području Pula znatno je veća nego u Istarskoj županiji (73,9 stanovnika na km²) i Republici Hrvatskoj (75,7 stanovnika na km²).

Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Na urbanom području najviše ustanova socijalne skrbi smješteno je na području Grada Pule. Uz specijalizirane ustanove socijalne skrbi namijenjene različitim vrstama korisnika (npr. žene i djeca žrtve obiteljskog nasilja, psihički bolesne odrasle osobe itd.), kao najvažnija institucija izdvaja se Centar za socijalnu skrb Pula koji pruža usluge socijalne skrbi za oko 1.200 korisnika na području Grada Pule, Vodnjana i općina u sastavu urbanog područja Pula.

Od 2007. do 2013. godine porastao je broj gotovo svih korisnika svih oblika socijalne pomoći Centra za socijalnu skrb Pula, pri čemu prednjači rast iznosa socijalne pomoći za uzdržavanje nezaposlenih osoba (+124%), djece i mladih do završetka redovnog školovanja (+37,70%) i osobnih invalidnina (32,55%). Razvoj usluga socijalne skrbi treba biti snažnije usmjeren prema procesu deinstitutionalizacije te jačanja uključenosti volontera i organizacija civilnog društva u sklopu programa pomoći najranjivijim društvenim skupinama.

Najznačajnije ustanove za pružanje usluga socijalne skrbi za stare i nemoćne na urbanom području Pula nalaze se u Gradu Puli gdje se kapacitetima i obuhvatom usluga izdvaja Dom za starije i nemoćne osobe Alfredo Štiglić. U Puli je također najviše privatnih domova za smještaj i brigu o starijim i nemoćnim osobama (npr. Dom sv. Polikarp, Dom Katarina, Dom Esperanza i dr.). Na području općina domovi za starije i nemoćne izgrađeni su u Svetvinčentu,

Medulinu i Barbanu, a u Marčani, Ližnjanu i Vodnjanu nema domova za skrb o starijima i nemoćnima.

Stanje kriminaliteta

Na urbanom području Pula bilježi se trend smanjenja ukupnog broja kaznenih djela. U razdoblju od 2010. do 2015. godine ukupan broj kaznenih djela smanjio se 14,12%.

Tablica 6. Kretanje broja kaznenih djela prema vrstama na urbanom području Pula 2010.–2015. godine

Godina	Vrsta kaznenog djela						Ukupno
	Opći kriminal	Organizirani kriminal	Kriminal vezan uz droge	Gospodarski kriminal	Terorizam	Kriminal na štetu djece	
2010.	2.148	32	232	101	6	129	2.648
2011.	2.270	18	176	185	3	147	2.799
2012.	2.458	13	228	70	3	84	2.856
2013.	2.006	17	72	119	0	124	2.338
2014.	1.771	50	91	128	1	243	2.284
2015.	1.743	24	81	88	3	335	2.274

Izvor: MUP, PU Istarska, 2016.

Društvena i zdravstvena infrastruktura

Bolnička zdravstvena skrb

Zdravstvenu djelatnost na urbanom području Pula obavljaju županijske i privatne zdravstvene ustanove, čije je koncentracija najveća u središtu urbanog područja, Gradu Puli (Istarski domovi zdravlja, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Opća bolnica Pula i dr.). Na području Grada Vodnjana i općina u sastavu urbanog područja stanovnicima se zdravstvena skrb pruža u zdravstvenim ambulantama primarne i opće medicine te stomatološkim ordinacijama i ljekarnama.

Specijalistička zdravstvena zaštita na urbanom području pruža se u Općoj bolnici Pula te u više privatnih specijalističkih ordinacija, poliklinika i lječilišta, uglavnom na području Grada Pule.

Grad Pula prvi je grad u Istarskoj županiji koji je 1991. godine pristupio europskom pokretu Zdravih gradova kojem je cilj uspostava suradnje među gradovima na unapređenju stanja javnog zdravlja. Na snazi je Slika zdravlja Grada Pule za 2014. godinu s Planom za zdravlje koji je podloga provedbe zdravstvene politike na području Grada u razdoblju od 2015. do 2018. godine.

Za vrijeme ljetne turističke sezone na urbanom području Pula djeluje turistička ambulanta koja pruža usluge zdravstvene zaštite za turiste. Ambulanta djeluje od lipnja do sredine rujna i ima dva tima koje čine dva liječnika i dvije medicinske sestre.

Stanovanje

U 2011. godini na urbanom području Pula evidentirane su ukupno 51.142 stambene jedinice ili 38,45% ukupnog broja stambenih jedinica na području Istarske županije. Više od polovice stanova na urbanom području nalazi se u Gradu Puli (55,90%), a najmanje ih je u općinama Svetvinčenat i Barban (2,55% odnosno 2,63%).

Tablica 7. Stanovi prema načinu korištenja u 2011.

	Istarska županija		Grad Pula		Grad Vodnjan		Općina Barban		Općina Ližnjan		Općina Marčana		Općina Medulin		Općina Svetvinčenat	
	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²	broj	m ²
Stanovi za stalno stanovanje	102.108	7.885.869	27.681	1.959.977	3.126	245.362	1.254	104.941	2.309	188.413	2.504	195.325	3.864	321.201	1.130	91.339
Stanovi koji se koriste privremeno	23.125	1.433.612	381	27.081	2.557	123.397	50	3.865	226	15.390	1.085	51.975	2.238	144.760	146	10.331
Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost	7.757	434.311	528	33.085	55	4.807	44	3.409	158	10.221	80	5.515	1.695	95.259	31	2.521
UKUPNO	132.990	9.753.792	28.590	2.020.143	5.738	373.566	1.348	112.215	2.693	214.024	3.669	252.815	7.797	561.220	1.307	104.191

Izvor: DZS (popis 2011.)

Vatrogasna zaštita

Vatrogasna zaštita većinom je organizirana putem djelovanja dobrovoljnih vatrogasnih društava u svim općinama i u gradovima Puli i Vodnjanu (dva DVD-a u Općini Barban te po jedan DVD u općinama Svetvinčenat, Ližnjan i Medulin). U pogledu infrastrukturnih kapaciteta (adekvatni prostori), opreme (uključujući vatrogasna vozila, navalna vozila i s.) i ljudskih kapaciteta sva vatrogasna društva i vatrogasne postrojbe imaju potrebu za daljnjim unapređenjem i osnaživanjem.

Sportske aktivnosti

Sportske su aktivnosti na urbanom području mahom organizirane putem djelovanja brojnih sportskih udruga i klubova u različitim granama sporta. Na urbanom području Pula registrirano je ukupno 67 sportskih klubova sa 9.783 člana ili u prosjeku 146 članova po klubu, a registriranih je sportaša 4.067 (10,10% svih sportskih klubova i 25% svih registriranih sportaša u Istarskoj županiji). U ukupnom broju sportskih klubova registriranih na urbanom području najzastupljeniji su nogometni i boćarski klubovi (oko 20% ukupnog broja) te košarkaški, odbojkaški i karate klubovi (18%). Najmanje sportskih klubova zabilježeno je u sportovima kao što su streljaštvo, vaterpolo, veslanje, golf, tenis i drugi.

Uspjesima na županijskoj, državnoj i lokalnoj razini osobito se ističu odbojkaški, atletski, jedriličarski, veslački i drugi klubovi iz Pule. Među školskim sportskim društvima uspjesima se ističu sportska društva Šijana iz pulske Osnovne škole Šijana i školsko sportsko društvo Gimnazijalac iz gimnazije u Puli, dobitnici posebnog priznanja za uspjeh u 2015. godini.

Na urbanom području Pula nema odgovarajuće sportske infrastrukture, osobito za primarne sportove poput atletike, plivanja i gimnastike. Postojeći sportski objekti zahtijevaju sanaciju unutarnjih i vanjskih dijelova.

Udruge građana

Raspored udruga na urbanom području Pula nije ravnomjeran. U 2016. godini na urbanom području Pula ukupno je evidentirano 1.313 udruga građana, od čega je većina registrirana na području Grada Pule (74,18%) i Općine Medulin (9,67%). Uz sufinanciranje njihovog rada iz javnih proračuna, organizacije civilnog društva podupiru se i ustupanjem prostora za djelovanje bez naknade. Udruge na urbanom području susreću se s problemima nedostatnih financijskih, ljudskih i prostornih kapaciteta.

Organizacije civilnog društva djeluju na različitim područjima od sporta, kulture, zdravstva, socijale, humanitarnog rada, preko vatrogastva, djece i mladih do ljudskih prava i slično.

Najmanje udruga registrirano je na području općina Svetvinčenat i Barban (4,57% ukupnog broja udruga na urbanom području Pula).

Obrazovanje

Na urbanom području Pula pružaju se usluge obrazovanja na svim obrazovnim razinama (predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje). Ustanove predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja djeluju u svim gradovima i općinama urbanog područja, a srednje škole i ustanove visokoškolskog obrazovanja samo u Gradu Puli.

Predškolski odgoj

Predškolski odgoj najbolje je organiziran na području grada Pule gdje se nalazi 59,52% svih ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja na urbanom području, a i u dječje vrtiće u Gradu Puli upisano je najviše djece (75,74%). Kvalitetom predškolskog odgoja također se ističe Grad Vodnjan (tri dječja vrtića) te Općina Medulin (Dječji vrtić Medulin s područnim objektima u Premanturi, Vinkuranu i Pomeru). U općinama Barban, Ližnjan i Svetvinčenat postoji po jedan dječji vrtić koji djelomično zadovoljava potrebe, a osobit problem predstavljaju manjak jaslica, zastarjela infrastruktura i nedostatna opremljenost predškolskih ustanova.

Tablica 8. Broj ustanova predškolskog odgoja, upisane djece i zaposlenih na urbanom području Pula 2011. –2015.

Godina	Broj ustanova predškolskog odgoja	Broj upisane djece	Broj zaposlenih			
			Ukupno	Odgojitelji	Zdravstveno osoblje	Ostali
2011.	42	2.836	482	304	8	170
2012.	43	2.979	506	323	6	177
2013.	42	2.973	582	331	20	231
2014.	42	2.914	500	328	6	166
2015.	42	3.021	528	333	11	184

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Programi osnovnoškolskog obrazovanja na urbanom području Pula provode se u ukupno 23 osnovne škole, od čega 11 u Gradu Puli, 3 u Općini Marčana, po dvije u Gradu Vodnjanu i Općini Barban, a po jedna u općinama Medulin, Ližnjan i Svetvinčenat. Od 2011. do 2015. godine broj razrednih odjeljenja povećao se 2,37%, broj učitelja 10,33%, a broj učenika 3%.

Tablica 9. Kretanje broja osnovnih škola, razrednih odjeljenja te učitelja i učenika na urbanom području Pula 2011. –2015. godine

Godina	Broj osnovnih škola	Broj razrednih odjeljenja	Broj učitelja	Broj učenika
2011.	21	337	668	6.117
2012.	21	339	671	6.071
2013.	21	337	688	6.120
2014.	21	343	691	6.179
2015.	21	345	737	6.300

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

U pojedinim općinama izražen je problem neadekvatnih prostornih uvjeta u kojima rade osnovne škole (npr. u Marčani i Svetvinčentu).

Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje provodi se uglavnom u Gradu Puli gdje se nalazi više od polovice svih srednjih škola u Istarskoj županiji (12 od ukupno 21)². Srednje škole u Puli pohađa 48,48% svih učenika upisanih u sve srednje škole u Istarskoj županiji.

Tablica 10. Broj učenika upisanih u srednje škole na urbanom području Pula od 2010./2011. do 2014./2015.

Srednja škola	Broj učenika				
	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.
Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula	566	583	612	608	619
Gimnazija Pula	746	757	775	779	774
Industrijsko-obrtnička škola Pula	312	249	205	142	121
Škola primijenjenih umjetnosti i dizajna	101	105	108	108	108
Talijanska srednja škola Dante Alighieri Pula	188	190	187	178	161
Ekonomska škola Pula	318	322	313	319	312
Medicinska škola Pula	203	236	272	321	348
Tehnička škola Pula	525	520	484	498	478
Strukovna škola Pula	337	324	328	312	295
Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Pula	113	107	94	76	83
Škola za odgoj i obrazovanje Pula	31	33	30	29	28

² Srednje škole u Gradu Puli kojima je osnivač Istarska županija: Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula, Gimnazija Pula, Industrijsko-obrtnička škola Pula, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna Pula, Talijanska srednja škola Dante Alighieri Pula, Ekonomska škola Pula, Medicinska škola Pula, Tehnička škola Pula, Strukovna škola Pula, Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Pula i Škola za odgoj i obrazovanje Pula. Pored spomenutog, u Gradu Puli djeluje jedna privatna srednjoškolska ustanova, Privatna gimnazija Juraj Dobrila.

Privatna gimnazija Juraj Dobrila Pula	-	43	39	35	33
UKUPNO	3.440	3.469	3.447	3.405	3.360
UKUPNO IŽ	7.267	7.272	7.178	7.098	6.931

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Od 2012./2013. godine smanjuje se broj učenika upisanih u pulske srednje škole, pa je u školskoj godini 2014./2015. njihov broj bio 2,52% manji nego školske godine 2012./2013.

U Gradu Puli nalazi se i jedini učenički dom na području Istarske županije. U školskoj godini 2015./2016. u njemu je bilo smješteno 115 djece. Potrebe za smještajem veće su od postojećih kapaciteta, pa je na listi čekanja dvadesetero djece.

Sustav srednjoškolskog obrazovanja karakterizira dobra kvalifikacijska struktura stručnog osoblja, no izražen je nedostatak pojedinih stručnih profila (npr. pedagozi, psiholozi, defektolozi). U prostornom smislu srednje škole rade u relativno zadovoljavajućim uvjetima, iako postoji manjak sportskih dvorana.

Visokoškolsko obrazovanje

Na urbanom području Pula djeluju jedine dvije visokoškolske ustanove na području Istarske županije, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli i Visoka tehničko-poslovna škola s pravom javnosti – Politehnika Pula. U sklopu Sveučilišta, koje je osnovano 2006. godine, djeluju Fakultet za ekonomiju i turizam, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Filozofski fakultet, Muzička akademija, Odjel za interdisciplinarne, talijanske i kulturne studije, Odjel za prirodne i zdravstvene studije, Odjel za informacijsko-komunikacijske tehnologije, Studentski centar i Sveučilišna knjižnica. Pri Sveučilištu djeluju Centar za kulturološka i povijesna istraživanja (CKPIS), Centar za kompetencije u obrazovanju, a u sklopu Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ formiran je Centar za empirijska društvena istraživanja i trendove (CASTER), te Centar za europska istraživanja (CEIPU), zatim Centar za glazbenu djelatnost (CGD) Muzičke akademije, dok su pri Filozofskom fakultetu ustrojeni Centar za interdisciplinarna arheološka istraživanja krajolika (CIRLA) i Centar za istarska onomastička istraživanja.

Mobilnost studenata i uključenost u međunarodne projekte Sveučilište ostvaruje putem razgranate mreže suradnje s fakultetima iz europskih zemalja (Austrija, Njemačka, Francuska, Italija, Španjolska, Portugal, Belgija, Poljska, Mađarska, Slovačka) te iz zemalja izvan Europske unije (Izrael i Armenija). U sustavu visokog obrazovanja postoji potreba osmišljavanja i uvođenja studijskih i istraživačkih programa s inovativnim elementima, a s ciljem smanjenja financijskog opterećenja za osiguranje prostornih uvjeta je poželjno stavljanje u funkciju napuštenih brownfield objekata.

Tablica 11. Broj upisanih studenata na preddiplomskim i diplomskim studijima na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli od 2012./2013. do 2015./2016.

2012./2013.			2013./2014.			2014./2015.			2015./2016.		
Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.	Redovni	Izvanredni	Uk.
2.223	1.029	3.252	2.259	1.310	3.569	2.266	1.200	3.466	2.385	1.086	3.471

Izvor: Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 2016.

Broj upisanih studenata na studijima u sklopu Sveučilišta Jurja Dobrile kontinuirano raste, pa je 2015./2016. godine njihov broj bio 0,14% veći nego godinu prije odnosno 6,73% veći nego u akademskoj godini 2012./2013. Prema vrsti fakulteta, odnosno odjela, u ukupnom su broju

najzastupljeniji studenti upisani na Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ (48,14% ukupnog broja upisanih studenata 2015./2016.) a slijede Filozofski fakultet (10,54%) i Odjel za informatičko-komunikacijske tehnologije (10,31%).

Smještaj studenata s prebivalištem izvan urbanog područja Pula organiziran je u studentskom domu u Puli. Dom raspolaže kapacitetom od 136 postelja za studente te 8 za nastavničko osoblje; postoji potreba za dodatnih 300 ležajeva.

U sklopu Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ organizirana su i dva poslijediplomska specijalistička studija (Europske integracije, regionalni i lokalni ekonomski razvoj te studij Ljudski resursi i društvo znanja) i poslijediplomski doktorski studij iz područja ekonomije (s pet modula: Financije, Računovodstvo, Marketing, Menadžment i Turizam), poslijediplomski doktorski studij Nova ekonomija i poslijediplomski međunarodni doktorski studij Međunarodni ekonomski odnosi i menadžment u suradnji s partnerskim institucijama iz Austrije, Mađarske i Slovačke. Pri Odjelu za interdisciplinarnu, talijanske i kulturološke studije ustrojen je također poslijediplomski specijalistički studij Prevođenje u okviru hrvatsko-talijanske dvojezičnosti.

Tablica 12. Broj upisanih i diplomiranih studenata na studijskim programima Visoke tehničko-poslovne škole Politehnika Pula 2000. –2016.

Godina	Ukupno upisani studenti	Diplomirali po 4-god. programu	Diplomirali po Bologni – 3 god.	Diplomirali na spec. stud. KMP	Ukupno diplomirani
2000.	81				
2001.	48				
2002.	110				
2003.	89	3			3
2004.	70	14			14
2005.	83	23			23
2006.	115	22			22
2007.	83	29			29
2008.	68	46	2		48
2009.	87	36	8		44
2010.	123	22	15		37
2011.	49	30	14	5	49
2012.	56	12	33	28	73
2013.	45	9	30	14	53
2014.	62		25	20	45
2015.	60		28	10	38
2016.			14		14
Ukupno	1229	246	169	77	492

Izvor: Visoka tehničko-poslovna škola Politehnika Pula, 2016.

Politehniku Pula odnosno Visoku tehničko-poslovnu školu osnovala je Istarska županija 2000. godine s ciljem pružanja kvalitetnih tehničkih i ekonomskih znanja inženjerima. Od osnutka 2000. godine na svim studijima u sklopu Politehlike diplomiralo je 492 studenata ili oko 40% ukupnog broja upisanih. Najviše upisanih studenata bilo je 2010. godine, nakon čega dolazi do smanjenja broja, a trend pada zaustavljen je 2013. godine.

U sustavu obrazovanja odraslih sve veći značaj imaju pučka otvorena učilišta (POU) koja svojim djelovanjem potiču usklađenost sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada. Za urbano područje Pula značajna su ona na području gradova, a na području općina nema pučkih otvorenih učilišta ni drugih ustanova za cjeloživotno obrazovanje. S obzirom da na urbanom području ne postoji dostupnost neformalnih obrazovnih programa za sve društvene skupine, u narednom razdoblju je potrebno uklanjanje ovog problema kako bi se omogućilo zapošljavanje što većeg broja nezaposlenih građana urbanog područja Pula, a posebice ranjivih skupina stanovništva.

Zaključci i preporuke

Kvaliteta usluga društvenih djelatnosti jedna je od temeljnih odrednica kvalitete života na urbanom području Pula. Rasprostranjenost, kvaliteta i obuhvat usluga društvenih djelatnosti variraju između općina i gradova što je jedan od razloga izrazito nejednake prostorne distribucije stanovništva (70% ukupnog broja stanovnika koncentrirano je na području Grada Pule). Također, slabosti povezane s kvalitetom i brojem usluga društvenih djelatnosti mogu bitno utjecati na demografsko stanje. Kvalitetu života ranjivih društvenih skupina je potrebno jačati kroz osnaživanje procesa deinstitucionalizacije sustava socijalne skrbi. U pogledu obrazovanja je najveća potreba iskazana za osnivanjem novih inovativnih studijskih i istraživačkih programa, za što je prostorne uvjete moguće osigurati stavljanjem u funkciju neiskorištenih brownfield objekata. Postojeće demografske značajke urbanog područja Pula su izražen proces starenja stanovništva i negativan prirodni prirast izazvan padom nataliteta. S ciljem poticanja demografske obnove potrebno je u idućem razdoblju podizati kvalitetu svih vrsta društvenih djelatnosti (financijske, infrastrukturne, ljudske kapacitete), osobito u općinama koje pripadaju urbanom području.

2.2. Gospodarstvo

Opća gospodarska kretanja

Urbano područje Pula pripada Istarskoj županiji čiji je bruto domaći proizvod (BDP) u 2013. godini iznosio približno 20 milijuna kuna (2,6 milijuna eura) ili 6,1% ekonomskih aktivnosti Hrvatske. U istoj godini, BDP po stanovniku bio je 96.268 kuna ili 12.711 eura, što je 24,3% iznad prosjeka Hrvatske.

Tablica 13. Bruto domaći proizvod 2011. –2013 u mil. HRK

Prostorna jedinica	2011.		2012.		2013.	
	BDP	BDP po stanovniku	BDP	BDP po stanovniku	BDP	BDP po stanovniku
Istarska županija	20.101	96.576	19.797	95.298	20.000	96.268
Jadranska Hrvatska	104.340	73.900	104.709	74.305	105.164	74.751
RH	327.737	76.755	330.456	77.407	329.571	77.465

Izvor: DZS, 2015

Urbano se područje dakle nalazi u ekonomski relativno aktivnom okruženju što svakako određuje i njegov razvojni put. Prosječne vrijednosti osnovnih pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti gradova i općina urbanog područja Pula upućuju na neznatno višu stopu nezaposlenosti te povoljnije kretanje stanovništva u odnosu na županijski prosjek, a ostali osnovni pokazatelji (prosječni dohodak per capita, prosječni izvorni prihodi per capita i udio obrazovanog stanovništva 16-65 god.) u prosjeku su niži od županijskih vrijednosti. U odnosu na Republiku Hrvatsku, urbano područje Pula ima povoljnije prosječne vrijednosti svih osnovnih pokazatelja izuzev udjela obrazovanog stanovništva, koji je -2,58% manji od državnog prosjeka. Vrijednosti osnovnih pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti svrstavaju većinu gradova i općina urbanog područja Pula u skupinu najviših vrijednosti indeksa razvijenosti (IV., odnosno V. skupina) čime se ubrajaju u najrazvijenije jedinice lokalne samouprave u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj. U odnosu na 2010. godinu, kad je prosječna vrijednost indeksa razvijenosti za urbano područje Pula iznosila 117,94%³, u 2013. godini je ostvaren blagi pad ovog pokazatelja (za 0,84 postotna poena). Provedbom ovog strateškog dokumenta očekuje se doprinos osnaživanju rasta i razvoja urbanog područja, temeljem infrastrukturnih i „mekih“ projekata, kojima će se učvrstiti ključne razvojne poluge i umanjiti razvojne slabosti urbanog područja. Shodno tome, po provedbi strategije moguće je očekivati rast ovog pokazatelja i dodatno osnaživanje pozicije jedinica lokalne samouprave urbanog područja Pula na ljestvici visokorazvijenih područja Republike Hrvatske.

Tablica 14. Vrijednost osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti urbanog područja Pula 2013.

	Vrijednosti osnovnih pokazatelja					Indeks razvijeno sti (%)	Skupina	
	Prosječni dohodak per capita	Prosječni izvorni prihodi per capita	Prosječna stopa nezaposlenosti (%)	Kretanje stanovništva	% obrazovanog stanovništva 16-65 godina			
	2010. –2012.	2010. –2012.	2010. –2012.	2010. –2001.	2011.	2013.		
Pula	34.422	3.684	9,8	99,8	84,55	117,61	100-125%	IV.
Barban	33.016	2.077	7,1	96,4	81,3	107,36	100-125%	IV.
Ližnjan	26.184	4.201	7,3	138,0	84,87	122,82	100-125%	IV.
Marčana	29.735	2.900	7,2	113,2	53,25	112,91	100-125%	IV.
Medulin	31.343	6.774	6,1	128,1	59,40	142,67	>125%	V.
Svetvinčenat	30.052	2.303	6,7	99,5	78,46	105,32	100-125%	IV.
Vodnjan	27.014	4.284	10,5	111,5	73,09	111,04	100-125%	IV.
Prosječna vrijednost za urbano područje	30.252,3	3.746,14	7,81	112,4	73,56	117,1	100-125%	IV.
Istarska županija	31.997	4.884	7,8	104,1	80,78	156,80	>125%	IV.
Republika Hrvatska	28.759	3.310	16,0	99,4	77,7	100,00	100,00	

Izvor: MRRFEU, 2013.

³ Izračun autora, prema vrijednostima indeksa razvijenosti jedinica lokalne samouprave, objavljenog od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za 2010. godinu

Tržište rada

Nezaposlenost

Broj nezaposlenih na urbanom području Pula rastao je do 2014. godine, a nakon toga se broj nezaposlenih smanjuje. Najveći rast nezaposlenosti zabilježen je 2010. godine kao posljedica gospodarske krize, kada je broj nezaposlenih porastao 20,61% u odnosu na 2009. godinu. U 2016. godini zabilježeno je 3.634 nezaposlenih ili 43% broja nezaposlenih u Istarskoj županiji i 1,24% ukupno nezaposlenih u Republici Hrvatskoj. Najveći broj nezaposlenih bio je 2016. godine u Puli gdje je registrirano 74% ukupnog broja nezaposlenih na urbanom području Pula odnosno 31,53% nezaposlenih u Istarskoj županiji.

U spolnoj strukturi nezaposlenih prevladavaju žene (oko 54%) što upućuje na nepovoljan položaj i nisku zapošljivost žena na lokalnom tržištu rada.

Tablica 15. Registrirana nezaposlenost na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republike Hrvatske 2008. –2016.

Prostorna jedinica	2008.		2009.		2010.		2011.		2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene	Uk.	Žene
Barban	74	57	82	60	91	54	88	51	102	59	111	64	89	53	71	43	75	48
Ližnjan	70	43	94	56	112	62	118	66	126	69	149	80	143	77	121	67	153	82
Marčana	96	61	107	67	125	64	130	60	148	66	164	67	155	72	138	71	165	88
Medulin	137	82	160	96	192	107	188	102	178	100	216	111	198	103	171	88	211	112
Pula	1.749	1.115	2.199	1.303	2.681	1.429	2.717	1.375	2.823	1.418	3.228	1.527	2.785	1.404	2.327	1.203	2.682	1.425
Svetvinčenat	48	33	63	34	66	35	71	36	67	37	79	42	80	39	67	37	87	53
Vodnjan	210	152	259	173	317	171	297	151	298	156	348	177	269	143	235	137	263	165
Ukupno:	2.416	1.512	2.965	1.790	3.583	1.923	3.609	1.840	3.742	1.904	4.295	2.068	3.720	1.891	3.131	1.646	3.634	1.972
IŽ	5.325	3.464	6.740	4.070	7.949	4.379	7.914	4.193	8.185	4.348	9.071	4.727	7.953	4.258	6.665	3.662	8.506	4.831
RH	236.741	147.200	263.174	156.059	302.425	165.619	305.333	163.924	324.323	172.244	345.112	182.042	328.187	174.702	285.906	155.208	291.333	158.795

Izvor: HZZ, 2016.

Prema dobnim skupinama, najizraženija je nezaposlenost mladih osoba u dobi između 25 i 29 godina. U toj skupini registrirano je 15,24% ukupnog broja nezaposlenih osoba na urbanom području Pula odnosno 44,56% ukupnog broja nezaposlenih u toj dobnoj skupini na području Istarske županije.

Tablica 16. Registrirana nezaposlenost u 2016. godini prema dobnim skupinama na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj

	Dobna skupina										Ukupno
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 i više	
Barban	5	10	13	9	5	4	11	5	11	3	76
Ližnjan	3	20	29	17	16	12	13	18	20	9	157
Marčana	3	26	25	16	22	14	12	15	24	10	167
Medulin	6	21	40	24	23	19	19	23	25	13	213
Pula	91	310	410	289	285	263	255	297	326	159	2.685
Svetvinčenat	2	16	7	10	10	5	12	11	13	3	89
Vodnjan	14	34	33	27	21	27	29	27	46	8	266
Ukupno	124	437	557	392	382	344	351	396	465	205	3.653
Istarska županija	243	971	1.250	1.018	912	774	806	984	1.111	439	8.508
Republika Hrvatska	13.939	36.715	35.918	30.839	29.535	28.167	29.961	33.428	36.373	16.461	291.336

Izvor: HZZ, 2016.

Oko 77,71% ukupno nezaposlenih na urbanom području Pula čeka na zaposlenje kraće od godine dana što upućuje na kratko trajanje nezaposlenosti.

Tablica 17. Registrirana nezaposlenost prema trajanju u 2016. na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj

	Do 1. g.	1 g. i više
Barban	62	13
Ližnjan	127	26
Marčana	124	41
Medulin	170	41
Pula	2.070	612
Svetvinčenat	70	17
Vodnjan	202	61
Ukupno	2.825	811
IŽ:	7.018	1.490
RH:	158.861	132.473

Izvor: HZZ, 2016.

U obrazovnoj strukturi nezaposlenih prevladavaju osobe sa srednjom stručnom spremom (64,47% svih nezaposlenih), što približno odgovara i njihovom udjelu u ukupnom broju

nezaposlenih u Istarskoj županiji (62,81%). Na drugom mjestu po nezaposlenosti na urbanom području Pula osobe su s osnovnoškolskim obrazovanjem (17,47%), a najmanje je nezaposlenih s nekim oblikom visokoškolskog obrazovanja (13,69%).

Zaposlenost

Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula iznosi 29,15%% što je ispod prosjeka Istarske županije (31,46%) te neznatno manje od prosjeka Republike Hrvatske (29,62%).

Tablica 18. Stopa zaposlenosti na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2011. *

Prostorna jedinica	Broj zaposlenih	Broj radno sposobnog stanovništva (15-64 god.)	Stopa zaposlenosti (%)
	1	2	(1/2) * 100
Republika Hrvatska	851.386	2.873.828	29,62
Istarska županija	44.926	142.780	31,46
Urbano područje Pula	16.351	56.089	29,15

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, 2011., FINA

*broj zaposlenih odnosi se na zaposlene kod poduzetnika

Na urbanom području Pula kontinuirano se smanjuje broj zaposlenih. U 2014. godini bilo je kod pravnih i fizičkih osoba zaposleno 15.847 osoba ili 1,23% manje nego 2013. godine i 11,34% manje nego 2008. godine, kada je zabilježeno najviše zaposlenih.

Tablica 19. Kretanje broja zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.

Prostorna jedinica	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Pula	15.546	15.105	14.511	14.202	13.937	13.794	13.510
Barban	140	124	160	193	263	208	259
Vodnjan	842	865	921	826	809	785	881
Ližnjan	181	52	219	202	230	260	245
Marčana	185	162	120	113	102	113	112
Medulin	820	743	707	643	645	748	701
Svetvinčenat	161	121	160	172	146	136	139
Ukupno	17.875	17.172	16.798	16.351	16.132	16.044	15.847
IŽ	48.513	46.112	44.998	44.926	43.886	44.761	45.701
RH:	933.625	889.396	859.808	851.386	829.874	830.928	830.116

Izvor: FINA, 2016.

Najznačajniji izvor radnih mjesta je prerađivačka industrija, koja zapošljava približno 30% ukupno zaposlene radne snage, a prema broju zaposlenih slijede djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (14,3% svih zaposlenih), građevinarstvo (11,21%) i djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (9,46%).

Tablica 20. Broj zaposlenih prema spolu na urbanom području Pula 2013. –2016.**

	2013.			2014.			2015.			2016.*		
	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno
Barban	122	52	174	142	65	207	173	77	250	184	81	265
Ližnjan	51	26	77	64	34	98	74	69	143	85	72	157
Marčana	116	102	218	134	123	257	153	135	288	153	142	295
Medulin	347	326	673	369	381	750	445	474	919	460	494	954
Svetvinčenat	67	43	110	85	61	146	97	74	171	111	74	185
Vodnjan	579	375	954	580	409	989	607	409	1.016	591	414	1.005
Pula	16.553	14.299	30.852	16.295	13.954	30.249	15.896	13.896	29.792	15.981	14.020	30.001
UKUPNO	17.835	15.223	33.058	17.669	15.027	32.696	17.445	15.134	32.579	17.565	15.297	32.853

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, 2016.

*podaci za prva tri mjeseca 2016.

**podaci obuhvaćaju broj zaposlenih u pravnim osobama, samostalnim profesionalnim djelatnostima te kod obrtnika i poljoprivrednika

Tablica 21. Broj poduzetnika i zaposlenih kod poduzetnika na urbanom području Pula 2014.

	Djelatnost	Broj poduzetnika	Zaposleni	Udio zaposlenih u pojedinoj poduzetničkoj djelatnosti u odnosu na ukupan broj zaposlenih kod poduzetnika
0	Fizičke osobe bez djelatnosti	12	1	0,01%
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	89	187	1,2%
B	Rudarstvo i vađenje	4	18	0,11%
C	Prerađivačka industrija	339	4.866	30,71%
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	8	49	0,31%
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	13	485	3,06%
F	Gradevinarstvo	611	1.778	11,21%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	659	2.264	14,28%
H	Prijevoz i skladištenje	81	685	4,32%
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	265	1.500	9,5%
J	Informacije i komunikacije	115	912	5,75%
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	14	31	0,19%
L	Poslovanje nekretninama	297	146	0,92%
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	493	1.446	9,12%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	249	795	5,01%
P	Obrazovanje	44	182	1,15%
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	20	160	1,01%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	60	168	1,06%
S	Ostale uslužne djelatnosti	75	174	1,1%
Z	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	3.448	15.847	100,00%

Izvor: FINA, 2016.

S obzirom na spolnu distribuciju broja zaposlenih, u od 2013. do 2016. godine bilježi se veći broj zaposlenih muškaraca nego zaposlenih žena.

Na lokalnom tržištu rada prisutna je neusklađenost između ponude i potražnje što se očituje u prevelikom broju profila radne snage koja je teško zapošljiva te nedovoljnom broju stručnih profila za koje poslodavci iskazuju interes. Manjak radne snage postoji unutar zanimanja srednje stručne spreme kao što su konobari, zidari i pekari. Kod radne snage s visokom odnosno višom stručnom spremom najizraženija je potreba za stručnjacima u području prirodnih znanosti (medicina, kemija, matematika, biologija), a suficit stručne radne snage prisutan je u području ekonomije, predškolskog odgoja, prava i drugih društvenih znanosti.

Poslovno okruženje

Na urbanom području Pula primjetan je trend rasta broja poduzetnika, pa je 2014. njihov broj bio 16,67% veći nego 2008. godine. Na urbanom području Pula posluje 36,58% svih poduzetnika u Istarskoj županiji i 3,3% svih poduzetnika u Republici Hrvatskoj.

Najveći broj poduzetnika je registriran u djelatnostima trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (19,11%), građevinarstva (17,72%) i stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti (14,3%).

Tablica 22. Kretanje broja poduzetnika na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2008. –2014.

Prostorna jedinica	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Urbano područje Pula	2.957	3.109	3.215	3.293	3.212	3.323	3.450
IŽ	8.509	8.768	9.090	9.090	9.053	9.241	9.429
RH	89.656	91.320	96.758	98.530	97.254	101.191	104.470

Izvor: FINA, 2016.

Iz trenda rasta broja poduzetnika i istodobnog pada zaposlenosti u poduzetništvu proizlazi zaključak o nelikvidnosti i smanjenju poduzetničkih aktivnosti u sektoru poduzetništva. Na ta obilježja sektora poduzetništva upućuje i gustoća poduzeća (broj poduzeća/10.000 st.), koja potvrđuje znatno slabiju poduzetničku aktivnost na urbanom području Pula u odnosu na Istarsku županiju. Za unaprjeđenje poduzetničke klime i kvalitete poslovnog okruženja je potrebno razvijati obrazovne programe za poduzetnike, osobito na području općina, te jačati opremljenost poduzetničkih zona i poticajnih mjera za razvoj poduzetničkih aktivnosti.

Tablica 23. Gustoća poduzeća na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji 2011.*

Prostorna jedinica	Gustoća poduzeća
Urbano područje Pula	396
Istarska županija	437

Izvor: izračun autora prema podacima o broju stanovnika iz Popisa stanovništva 2011. i podacima FINA-e o broju poduzetnika

U 2014. godini u prerađivačkoj industriji i trgovini generirano je više od polovice ukupnih prihoda iz svih gospodarskih djelatnosti (49,9%). Ukupan rezultat poslovanja svih poduzetnika

bio je pozitivan do 2010. godine, nakon čega dolazi do pada poslovnih rezultata poduzetnika 2011. godine i ponovnog oporavka. U 2014. godini ostvareno je smanjenje gubitka, ali se negativno poslovanje poduzetnika registriranih na urbanom području Pula nastavlja (-10,1 mil.kn). U gospodarskim djelatnostima, osobito onima koje su tradicionalno nositelji gospodarskog razvoja, postoji potreba jačanja inovacijskih potencijala, te razvoja novih proizvodnih procesa i usluga, kako bi se doprinijelo jačanju gospodarske konkurentnosti urbanog područja.

Tablica 24. Prihodi i financijski rezultat poslovanja poduzetnika na urbanom području Pula 2014. prema djelatnostima

	Djelatnost	Ukupni prihodi	Struktura	Neto dobit/gubitak
0	Fizičke osobe bez djelatnosti	2.163.861	0,03%	302.365
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	121.716.865	1,57%	8.729.640
B	Rudarstvo i vađenje	8.294.353	0,13%	3.608.989
C	Prerađivačka industrija	2.056.916.314	25,38%	-231.088.447
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	65.554.964	0,81%	-1.164.086
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	215.067.415	2,70%	-14.722.349
F	Građevinarstvo	895.558.057	11,13%	111.900.392
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	1.771.657.370	25,86%	53.386.180
H	Prijevoz i skladištenje	308.199.127	3,79%	53.559.708
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	605.697.825	8,51%	-16.771.260
J	Informacije i komunikacije	268.247.127	3,31%	12.803.943
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7.417.314	0,11%	1.618.068
L	Poslovanje nekretninama	77.753.715	0,96%	-27.456.763
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	427.433.648	5,30%	18.201.133
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	621.303.659	7,72%	13.452.691
P	Obrazovanje	29.982.622	0,38%	2.731.841
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	36.013.808	0,44%	2.569.323
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	114.608.695	1,41%	-2.107.494
S	Ostale uslužne djelatnosti	38.255.665	0,47%	357.904
Z	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	7.671.842.404	100,00%	-10.088.222

Izvor: FINA, 2016.

Na urbanom području Pula se nalazi 6 od ukupno 34 poduzetničke zone u Istarskoj županiji.

Dovršena je izgradnja poduzetničkih zona u Vodnjanu (PZ Tison i PZ Galižana) te u općinama Barban (PZ Barban) i Svetvinčenat (PZ Bibiči) i Medulin (PZ Banjole Kamik, Zona Male privrede Medulin), a u izgradnji je PZ Aerodrom Pula u Općini Ližnjan. Na području Općine Marčana te u Gradu Puli nema izgrađenih poduzetničkih zona. Pojedine zone su izvan funkcije zbog nedovoljne opremljenosti infrastrukturom za obavljanje poduzetničkih aktivnosti. Kvaliteta potporne poduzetničke infrastrukture i mjera za poticanje razvoja poduzetništva osobito je niska na području općina (npr. Svetvinčenat, Barban, Ližnjan), ali i na području Grada Vodnjana.

Tablica 25. Broj aktivnih poduzetnika i zaposlenih u poduzetničkim zonama na urbanom području Pula i u Istarskoj županiji

JLS	Naziv poduzetničke zone	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenih
Grad Vodnjan	Galižana	26	211
	Vodnjan Sjever	2	121
Općina Svetvinčenat	Bibići	13	60
Općina Barban	Barban	3	176
Grad Vodnjan	Tison	0	0
Općina Ližnjan	Aerodrom Pula	0	0
Općina Medulin	Banjole Kamik	4	36
	Zona male privrede Medulin	1	10
Ukupno:		49	614

Izvor: IDA, 2014.

Središte poduzetničkih aktivnosti je Grad Pula čije je prostorno uređenje znatno prilagođenije razvoju poduzetništva nego u drugim jedinicama lokalne samouprave. Na području Grada predviđena je urbanističkim planom 21 namjena prostora od značaja za gospodarski razvoj.⁴

Dosad su na području Istarske županije osnovana 4 poduzetnička klastera. Potencijali za osnivanje klastera veći su od realiziranih, pa se planira njihovo osnivanje u području brodogradnje, duhanske industrije i u uslužnim djelatnostima.

Na urbanom području Pula kao glavna potporna poduzetnička institucija ističe se Poduzetnički inkubator koji je 2005. osnovala Istarska razvojna agencija IDA s ciljem poticanja osnivanja i djelovanja poduzetnika početnika. Izražena je potreba jačanja uloge poduzetničkih potpornih institucija u povezivanju poduzetnika i promoviranju poduzetništva, osobito na području općina, a ističe se i potreba razvijanja dodatnih te proširivanja postojećih obrazovnih programa za poduzetnike.

Razvoj društvenog poduzetništva na urbanom području Pula je u začecima. Djelovanjem u smjeru osnaživanja društvenog poduzetništva ističe se Grad Pula, gdje djeluje Savez udruga Rojc koji je u 2015. godini inicirao postavljanje sustava podrške razvoju društvenog poduzetništva i online platforme Društveno poduzetničkog generatora. Socijalno poduzetništvo treba sustavno osnaživati na čitavom urbanom području, sa svrhom uspostavljanja učinkovitog modela borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti ranjivih društvenih skupina. U Gradu Puli također je

⁴ Mješovita stambeno-poslovna, javna i društvena, gospodarsko-proizvodna, gospodarsko-poslovna, gospodarsko-ugostiteljsko turistička i gospodarsko-proizvodno poslovna namjena, luke poslovne namjene, luke otvorene za javni promet te sportsko-rekreacijska namjena; Izvor: Strategija gospodarskog razvoja Grada Pule, 2013: 94-97.

2004. godine osnovana ustanova za zapošljavanje osoba s invaliditetom, Tekop nova, koja zapošljava osobe s invaliditetom. Planira se i osnivanje socijalne zadruge u kojoj bi se, po završetku školovanja, omogućilo zapošljavanje učenika Škole za odgoj i obrazovanje, a započeo je i projekt osnivanja Centra za zapošljavanje osoba s poteškoćama u razvoju. Na području općina urbanog područja nema značajnih inicijativa za razvoj društvenog poduzetništva.

Jedan je od prioriteta u sektoru poduzetništva i razvoj zelenog poduzetništva. Grad Pula planira uvođenje stimulativnih mjera kojima se jača razvoj zelenog gospodarstva, a već postoje i pozitivni primjeri zelenih inicijativa u javnom sektoru (npr. sunčane elektrane na javnim zgradama itd.).

Obrtništvo

Dominantne su obrtničke djelatnosti uslužne i ugostiteljske djelatnosti u kojima je registrirano 47,4% svih obrta. Proizvodni obrti su slabo zastupljeni (7,56% ukupnog broja obrta u 2015. godini). Promicanje obrtništva i zastupanje interesa obrtnika provodi Obrtnička komora u Puli.

Tablica 26. Broj i vrste aktivnih obrta na urbanom području Pula 2015.

Vrsta obrta	Broj aktivnih obrta u 2015. godini							Ukupno:
	Medulin	Vodnjan	Pula	Marčana	Ližnjan	Svetvinčenat	Barban	
Proizvodni	8	24	106	8	7	7	9	169
Uslužni	79	39	494	22	27	11	18	690
Ugostiteljstvo	116	25	179	23	14	8	4	369
Prijevoz	25	10	85	12	17	6	8	163
Građevinarstvo	1	23	170	13	10	10	9	236
Trgovina	40	24	232	3	9	2	5	315
Frizerski i kozmetički saloni	11	9	129	1	3	1	0	154
Ribarstvo	18	5	85	16	14	0	0	138
UKUPNO:	298	159	1.480	98	101	45	53	2.234

Izvor: Grad Pula, 2016.

Napomena:

- poljoprivreda je uključena u proizvodne djelatnosti

- u građevinarstvo su uvrštene sve djelatnosti podizanja građevina te sve građevinske usluge (instalacijski i završni građevinski radovi)

Turizam i kultura

Turizam je jedna od najznačajnijih gospodarskih grana za razvoj urbanog područja Pula. Razvoj turizma određen je bogatstvom prirodne baštine i materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Najvažnije turističke atrakcije područja su povijesne znamenitosti, arheološka nalazišta, muzeji i muzejske zbirke, povijesne crkve i freske. Od prirodnih atrakcija ističu se u turističkom smislu ljepote i raznolikost morske obale te čistoća mora i atraktivnost morskih plaža (npr. plaže Peroj i Barbariga u Vodnjanu, plaža Bijeca u Medulinu i dr.). Kupališni turizam tijekom ljetnih mjeseci

glavni je oblik turizma na urbanom području Pula. U 2015. godini ostvareno je na urbanom području Pula 20,4% ukupnih turističkih dolazaka i 20,15% ukupno ostvarenih turističkih noćenja u Istarskoj županiji. Turistička atraktivnost urbanog područja Pula kontinuirano raste što se očituje u rastu turističkog prometa. Turistički promet najintenzivniji je u Medulinu (47,01% ukupnih dolazaka i 50,62% ukupnih turističkih noćenja) i Puli (41,11% svih dolazaka i 32,12% svih noćenja). Prema zemlji podrijetla, prevladava turistički promet koji ostvaruju strani turisti.

Tablica 27. Turistički promet na urbanom području Pula, u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2014. i 2015.

Prostorna jedinica	2014.		2015.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Barban	6.549	60.816	7.024	69.950
Ližnjan	15.485	127.046	19.211	157.870
Marčana	21.891	153.928	20.505	150.876
Medulin	277.201	1.910.888	323.285	2.138.789
Svetvinčenat	7.654	74.434	8.124	77.184
Pula	263.462	1.363.474	282.732	1.441.850
Vodnjan	18.834	133.034	26.791	188.381
Ukupno	611.076	3.823.620	687.672	4.224.900
IŽ	3.059.226	19.545.303	3.369.905	20.966.561
RH	13.128.416	66.483.948	14.343.323	71.605.315

Izvor: DZS, Dolasci i noćenja turista u 2014. i 2015., Priopćenja, 2016.

Sezonalnost je jedna od ključnih karakteristika turizma na urbanom području Pula. U 2014. godini 58,38% svih turističkih noćenja ostvareno je tijekom srpnja i kolovoza, a u 2015. njihov se udio povećao na 61,10% u odnosu na ukupan godišnji broj ostvarenih noćenja.

Tablica 28. Broj postelja po vrstama smještajnih kapaciteta na urbanom području Pula 2014.*

JLS	Ukupno	Od toga u:			
		Hotelima i slično	Kampovima, kampiralištima i kamp-odmorištima	Kućanstvima	Ostalim objektima
Pula	22.482	6.469	6.431	8.053	1.529
Barban	-	-	-	-	-
Ližnjan	2.708	63	-	2.601	44
Marčana	3953	595	276	1309	1773
Medulin	30.413	-	15.658	10.003	-
Svetvinčenat	1.378	-	-	1.378	-
Vodnjan	1.776	-	-	-	642
UKUPNO	58.840	6.532	22.089	22.118	1.774

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Turizam u primorskim gradovima i općinama u 2014..

*pojedini podaci kod kojih postoje razlozi za povjerljivost u skladu sa Zakonom o službenoj statistici nisu iskazani

Općine u sastavu urbanog područja Pula imaju potencijal razvoja selektivnih oblika turizma, prije svega ekoturizma i seoskog turizma. Turistički potencijali općina u unutrašnjosti (npr. Barban, Svetvinčenat) očituju se u mogućnosti razvoja turizma komplementarnog s razvojem turizma na obali, kao i razvojem samostalne turističke ponude. Za snažnije korištenje potencijala općina za razvoj turizma potrebno je proširiti i unaprijediti turističke atrakcije, kao i broj i kvalitetu smještajnih kapaciteta te prateću turističku infrastrukturu.

Najveći broj smještajnih kapaciteta u turizmu nalaze se u Općini Medulin i Gradu Puli. U ukupnom broju smještajnih kapaciteta dominiraju privatni iznajmljivači (37,6% postelja u ukupnom broju postelja u svim vrstama smještajnih kapaciteta). Broj i kvaliteta hotelskog smještaja nisu dovoljni, te je izražena potreba za dodatnim ulaganjima u modernizaciju i povećanje smještajnih kapaciteta u hotelima (npr. u Puli).

Materijalna i nematerijalna kulturna baština urbanog područja Pula iznimno je vrijedna i jedinstvena svojom brojnošću i raznolikošću na malom prostoru. Nematerijalna baština uključuje između ostaloga tradicijske manifestacije kao što su Fešta od Rožic, Smotra istarskih ovaca, Fešta mladega vina i Trka za prstenac u općinama Barban i Svetvinčenat, Smotra vina i ekstra djevičanskih maslinovih ulja u Vodnjanu i druge.

Temeljni planski dokument kojim se usmjerava razvoj kulture na urbanom području Pula je Kulturna strategija Grada Pule za razdoblje 2014.–2020. godine. Kao ključni problemi koje treba riješiti do 2020. godine istaknuti su nedostatak kapaciteta u kulturi (financijskih, materijalnih, ljudskih i sl.), manjak vrijednosne orijentacije i nerazvijenost tržišta kulture te nejednak položaj aktera u kulturi.

Brojem turistički atraktivnih kulturnih događanja ističe se Grad Pula (koncerti, izložbe, plesne večeri, međunarodni festivali, Festival igranog filma, folklorne večeri i sl.). Na godišnjoj razini može se pratiti povećanje broja i kvalitete kulturnih događanja što upućuje na znatnu pažnju koja se pridaje obogaćivanju kulturne ponude. Najviše kulturnih manifestacija i događanja organizira se tijekom najintenzivnije turističke sezone u srpnju i kolovozu.

Tablica 29. Registrirana kulturna dobra na urbanom području Pula

	Vrsta kulturnog dobra						Ukupno:
	Pokretno kulturno dobro – zbirka	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno	Nepokretno kulturno dobro – kulturno povijesna cjelina	Pokretno kulturno dobro – muzejska građa	Nematerijalno kulturno dobro	
Pula	5	36	10	5	4	1	60
Barban	0	5	1	0	0	0	6
Svetvinčenat	1	4	0	1	0	0	6
Ližnjan	0	1	0	0	0	0	1
Marčana	1	0	1	0	0	0	2
Medulin	0	7	2	1	0	0	10
Vodnjan	3	8	6	1	0	0	18

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara, 2016.

Od materijalne baštine naročito je vrijedna antikna baština Grada Pule, u kojoj se ističu pulska Arena, Augustov hram, Malo rimsko kazalište, Slavoluk Sergijevaca, mletačka utvrda Kaštel.

Rekonstrukcija kulturno-povijesnih objekata na području Grada Pule istaknuta je kao ključni prioritet za jačanje razvoja kulture na urbanom području. Punu valorizaciju kulturno-povijesne baštine u turizmu ograničavaju nedostatna financijska sredstva kao i nedovoljno korištenje alternativnih izvora financiranja za razvoj turizma (npr. fondovi EU-a, fondacije i sl.). Na području općina u sastavu urbanog područja Pula sačuvane su vrijedne povijesne poluurbane i seoske cjeline te fortifikacijski sustavi koji nisu sustavno istraženi (npr. ostaci gradskih zidina, Velika i Mala vrata te gradska kula u općini Barban). Zabilježen je i značajan broj arheoloških spomenika koji nisu zaštićeni na odgovarajući način niti se njima održivo upravlja.

Inicijative brendiranja najintenzivnije su na području gradova. Pula je 2010. godine postala prvi hrvatski grad kojem je dodijeljeno prestižno međunarodno priznanje za brending. Za brendiranje i jačanje prepoznatljivosti Pule u međunarodnom okruženju značajna je bila i kandidatura grada za europsku prijestolnicu kulture 2020. godine. Grad Pula ističe se i najvišim stupnjem suradnje u području kulture, i to unutar lokalne zajednice (mladi, volonteri, donositelji odluka, djeca, supkulturne skupine) i na međunarodnoj razini na kojoj su ostvarena partnerstva sa 27 europskih gradova. Aktivnosti usmjerene na brendiranje slabije su zastupljene na području općina.

Kulturna i kreativna industrija važan je dio kulturno-turističke ponude, međutim svi njeni potencijali nisu iskorišteni. Na području općina je potrebno dodatno razvijati kreativne i inovativne načine održivog korištenja kulturno-povijesne baštine, čime bi se dugoročno doprinijelo širim razvojnim učincima (npr. kroz zapošljavanje, povećanje turističke atraktivnosti, rast prihoda, diverzifikacija gospodarstva i dr.). U tom se smislu svakako ističe Pulski filmski festival, jedan od četiri najstarija svjetska festivala s tradicijom duljom od 60 godina i s više od 70.000 posjetitelja godišnje. Dobru osnovu za daljnji razvoj kreativnih industrija i multimedije predstavljaju uspostavljena brojna partnerstva i suradnja s međunarodnim organizacijama. Kreativnošću u prezentaciji kulturno-povijesne baštine ističu se i druga kulturna događanja, na primjer međunarodni festival Visualia koji se svakog svibnja održava u Gradu Puli.

Jedan od infrastrukturnih potencijala za kulturne sadržaje su i bivši vojni objekti koji demilitarizacijom mogu postati privlačni punktovi kulturnog života. Samo na području Grada Pule postoji više stotina takvih objekata različite veličine koje je moguće staviti u funkciju razvoja kulture, ali i turizma i gospodarstva.

Zaključci i preporuke

Urbano područje Pula pripada Istarskoj županiji, području dinamičnih gospodarskih aktivnosti. Gospodarska snaga gradova i općina u sastavu urbanog područja Pula očituje se visokim stupnjem indeksa razvijenosti i vrijednostima osnovnih ekonomskih pokazatelja iznad državnog prosjeka. Dinamičnom gospodarstvu pridonose razvijenost poduzetništva i dobra poduzetnička klima te kontinuirano jačanje turističkih aktivnosti. Postoje potencijali dodatnog jačanja gospodarske konkurentnosti kroz razvoj inovativnih proizvodnih procesa, usluga i primjenu novih tehnologija, posebice u djelatnostima koje su tradicionalna okosnica razvoja gospodarstva (npr. turizam, prerađivačka industrija i dr.). O snaživanju razvoja urbanog područja doprinijele bi snažnije inicijative u smjeru povećanja uloge kreativnih industrija kroz inovativne načine uključivanja kulturno-povijesne baštine u turistički, kulturni i ukupni razvoj. Aktivne politike zapošljavanja trebaju biti usmjerene na jačanje kompetencija ranjivih skupina na lokalnom tržištu rada, kojima najviše pripadaju žene, mladi bez radnog iskustva i starije osobe. Također, potrebno je razvijati poticajne mjere zapošljavanja u područjima i sektorima u kojima se iskazuje deficit stručne radne snage. Razvoju poduzetništva pridonose sustavni naponi da se poduzetničko ozračje

popravi, a to se očituje u dobroj institucionalnoj i financijskoj podršci poduzetničkim ulaganjima. Započete inicijative jačanja podrške razvoju poduzetništva treba i dalje osnaživati, osobito putem jačanja opremljenosti poduzetničkih zona, poticanja poduzetnika na udruživanje i razvijanja poticajnih financijskih mehanizama za razvoj novih oblika poduzetništva (zeleno, socijalno itd.). Potencijale socijalnog poduzetništva posebice treba sagledati u kontekstu borbe protiv siromaštva, diskriminacije i socijalne isključenosti. U sektoru turizma bilježi se kontinuiran porast turističkih dolazaka i noćenja, no postoji mogućnost dodatnog razvoja različitih selektivnih oblika turizma (kulturni, outdoor, eno-gastro itd.). U tu svrhu potrebno je sustavno podizati kvalitetu turističke infrastrukture, smještajnih kapaciteta i ukupne turističke ponude. Bogatstvo materijalne i nematerijalne kulturne baštine posebno je vrijedan potencijal koji pruža mogućnost brendiranja urbanog područja Pula kao prepoznatljive destinacije kulturnog turizma.

2.3. Urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Zbog specifičnih geomorfoloških osobina, gospodarskih aktivnosti, guste naseljenosti u pojedinim dijelovima, urbano područje Pula karakterizira osjetljivost okoliša.

Posljednjih dvadesetak godina na urbanom području Pula najčešće evidentirane elementarne nepogode bile su suša, tuča, olujno nevrijeme i poplave.

Zrak

Mjerne postaje za praćenje kakvoće zraka na urbanom području ne upućuju na prekoračene granične vrijednosti ni za koju onečišćujuću tvar. Potencijalni rizik pogoršanja kakvoće zraka su tvornice (npr. tvornica cementa Calucem u Puli) i promet (osobito u turističkoj sezoni).

Vode i more

Na urbanom području Pula nema površinskih vodotoka. Na kakvoću i stupanj čistoće podzemnih voda najviše utječu gospodarstvo, poljoprivreda, neadekvatna kanalizacijska infrastruktura i nepostojanje pročistača otpadnih voda u svim naseljima, nesaniirano ilegalno i legalno odlaganje otpada te neplanska gradnja u zonama sanitarne zaštite.⁵

More je važan gospodarski i ekološki resurs Istarske županije, pa tako i urbanog područja Pula. S obzirom na koncentraciju lučke infrastrukture i aktivnosti, gustoću stanovništva koja se povećava tijekom ljetne sezone u obalnom dijelu urbanog područja, velik je rizik od onečišćenja mora i podmorja. Periodične analize mulja i sedimenta u podmorju pulske luke upozorile su na koncentracije teških metala i drugih onečišćujućih tvari iznad graničnih vrijednosti. Uzrok onečišćenja pulskog podmorja su industrijska postrojenja u luci (Uljanik, Tehnomont, Cementara, INA...) te ispuštanje otpadnih voda u more.

⁵ Zeleni plan Istarske županije

Tlo

Dosad provedena istraživanja kakvoće tla nisu ukazala na prekoračenja graničnih vrijednosti onečišćujućih tvari u tlu na urbanom području Pula.

Zaštićena područja, prirodna baština i bioraznolikost

Na urbanom području Pula nalazi se sedam od ukupno 36 zaštićenih prirodnih lokaliteta u Istarskoj županiji: Nacionalni park Brijuni, Park šuma Poluotok Kašteja i Brdo Soline kod Vinkurana na području Medulina, Park šuma Šijana pokraj Pule, značajni krajobraz Gornji Kamenjak, Donji Kamenjak i medulinski arhipelag na području Medulina.

Na urbanom području Pula nalaze se i područja ekološke mreže NATURA 2000 i to područja značajna za divlje svojte i staništa, npr. Barbariga 1 i 2 i Peroj na području Vodnjana, Uvala Luka i Kavran u Marčani, Šilja kod Premanture (Medulin), Ponor kod Pule, Luka Budava(Ližnjan) i sl.; kao i međunarodno važna područja za ptice (akvatorij na području Ližnjana, Medulina, Pule, Vodnjana).

Sustavna se istraživanja flore i faune na urbanom području Pula ne provode, iako su primijećene brojne životinjske vrste od kojih su mnoge zaštićene (npr. bjeloprsi jet, rovka, šišmiš, obični dupin i dr.). Bogatstvom i rasprostranjenošću flore i faune odlikuju se mediteranske lokve. Na urbanom području evidentirana su ugrožena i rijetka staništa biljnih vrsta kao što su submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci, bušici, primorske, termofilne šume i šikare medunca i dr. Potrebno je spomenuti i istarsko govedo boškarin, koje se uzgaja na području Vulture i Šišana, vogu te pticu pčelaricu lokalnog naziva „rovarić“ koja ljeti obitava na području Marlere.

Urbani okoliš

Zelene površine čine 72.348 ha površine urbanog područja Pula ili 0,86 ha po glavi stanovnika. Upravljanje i održavanje zelenih površina obavlja poduzeće Herculana d.o.o. Od ukupnih zelenih površina 95,67% čine obrasle površine, a 4,33% obuhvaćaju parkovi. Unatoč nedostatku financijskih i ljudskih kapaciteta kontinuirano se povećavaju površine održavanih zelenih površina. U razdoblju 2008.–2014. godine održavane zelene površine povećane su 33,14%. Također, rastu kvaliteta i broj opremljenih dječjih igrališta na otvorenom čiji je broj u istom razdoblju porastao 24,5%.

Gospodarenje otpadom

Na urbanom području Pula uspostavljeno je organizirano zbrinjavanje otpada i većina stanovništva obuhvaćena je organiziranim skupljanjem otpada. Na cijelom području još uvijek postoji problem ilegalnih odlagališta (51 ilegalno odlagalište) koje je potrebno sanirati. Najveći rizik za okoliš i javno zdravlje predstavljaju dvije najveće lokacije ilegalno odloženog otpada, Valelunga i Paganor, obje na području Grada Pule. Značajan pomak u gospodarenju otpadom očekuje se s početkom rada Županijskog centra za gospodarenje otpadom Kaštijun. Na odlagalište Kaštijun, koje je još uvijek aktivno, dovozi se otpad s gotovo cijelog urbanog područja. Jedinice lokalne samouprave na urbanom području otpad zbrinjavaju putem svojih komunalnih poduzeća ili za to koriste usluge drugih poduzeća.

Nije uspostavljen cjelovit sustav odvojenog skupljanja otpada, pa se tako odvojeno skupljaju papir, plastika, staklo i metal, ali ne i druge vrste otpada (npr. tekstil, namještaj, glomazni otpad i sl). Na području Grada Pule postavljeno je 150 zelenih otoka za selektivno prikupljanje komunalnog otpada, a otpad se u pojedinim područjima prikuplja i „od vrata do vrata“.

Materijalna i energetska uporaba otpada, kao i recikliranje, nedovoljno se provode kako bi se pridonijelo ispunjenju ciljeva direktiva EU-a i nacionalnih ciljeva vezanih za uspostavu modela cirkularne ekonomije. U postojećem sustavu gospodarenja otpadom ne koriste se mogućnosti materijalnih i financijskih ušteda ponovnim korištenjem otpadnih materijala i smanjenjem količine otpada. Prelazak s postojećeg modela gospodarenja otpadom na model cirkularne ekonomije zahtijeva jačanje provedbe preventivnih mjera nastanka otpada te promoviranje ponovne uporabe materijala u proizvodnim procesima.

Primarna infrastruktura

Upravljanje vodama

Na urbanom su području gotovo potpunosti zadovoljene potrebe stanovništva za pitkom vodom (99% stanovništva priključeno je na sustave javne vodoopskrbe). Kvalitetu i kontinuitet javne vodoopskrbe umanjuju dotrajali vodoopskrbni sustavi, neodgovarajući pritisak vode u razdobljima najvećeg opterećenja (npr. ljeti) i nedostatak vodosprema.

Vodovod Pula d.o.o. isporučitelj je vodnih usluga na području Grada Pule i to iz četiri vodoopskrbna sustava: VOS Pulski bunari (uključuju se prema potrebi, ovisno o potrošnji), VOS Rakonek, VOS Gradole i VOS Butoniga. Na sustav javne vodoopskrbe priključeno je 95% stanovnika s područja gradova Pule i Vodnjana te svih općina u sastavu urbanog područja Pula, osim Općine Ližnjan na području koje vodu distribuira Istarski vodovod d.o.o. Od 2003. godine provodi se Program smanjenja gubitaka vode u vodoopskrbnoj mreži. Time je vodoopskrbni sustav Vodovoda Pula među rijetkima u regiji uspostavio sustavno praćenje gubitaka vode u čitavoj vodoopskrbnoj mreži podjelom distributivnog sustava na manje samostalne cjeline (tzv. DMA zone). Gubici na vodoopskrbnoj mreži smanjeni su sa 34% na 23-25% godišnje što je znatno ispod državnog prosjeka (45%).

Zdravstvena ispravnost vode za piće kontrolira se putem internog laboratorija Vodovoda Pula i Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije. Svi analizirani pokazatelji potvrđuju zdravstvenu ispravnost vode.

Pokrivenost kanalizacijskom infrastrukturom

Kanalizacijska infrastruktura nejednako je razvijena na urbanom području. Značajan problem predstavlja nedovoljna i neujednačena izgrađenost mreže za odvodnju sanitarnih otpadnih voda te nepostojanje cjelovitih sustava oborinske odvodnje, a primjerice na području Općine Ližnjan nema izgrađene kanalizacijske mreže. Također, stupanj pročišćenja vode ne zadovoljava i treba ga unaprijediti. Priklučenost stanovništva na javni sustav kanalizacije i odvodnje kreće se od 40% na području Grada Pule do 40-95% u naseljima u sastavu pojedinih općina.

U središtu urbanog područja uklanjanje otpadnih voda u djelokrugu je poduzeća Pula Herculanea d.o.o. U sklopu projekta Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Pule planirana je dogradnja uređaja za zbrinjavanje i obradu otpadnih voda, pa će na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda biti priključeno 90% Grada Pule. Dovršetak izgradnje uređaja za

pročišćavanje otpadnih voda minimalno drugog stupnja pročišćenja planiran je do 2018. godine korištenjem bespovratnih sredstava EU-a. Na području općina također su planirana ulaganja u modernizaciju, proširenje i rekonstrukciju kanalizacijske mreže.

Distribucija plina i energetske sustav

Plinska distributivna mreža slabo je razvijena u urbanom području, pa su plinifikacijskom mrežom pokriveni samo Grad Pula i dio Općine Medulin (naselje Pješćana uvala), u dužini od oko 180 km. Potrošnja plina kretala se od 2012. do 2015. od 6,2mil do 7,1 mil. m³.

Energetski sustav

Distribuciju električne energije za čitavo područje Istarske županije obavlja elektroenergetska tvrtka Elektroistra Pula sa sjedištem u Puli. Proizvodnja električne energije za cijelo područje Istarske županije, pa tako i za urbano područje Pula, ostvaruje se u termoenergetskom kompleksu TE Plomin (I i II) i potpuno zadovoljava potrebe. Kućanstava ostvaruju oko 60% ukupne potrošnje električne energije, slijedi sektor poduzetništva s oko 35% ostvarene potrošnje, a za potrebe javne rasvjete troši se oko 5% ukupne električne energije koju distribuira Elektroistra Pula.

Tablica 30. Potrošnja električne energije (u MWh) u distribucijskom sustavu Elektroistre Pula, prema kategorijama kupaca 2008.–2012.

	Poduzetništvo	Javna rasvjeta	Kućanstva
2008.	259.471	26.683	474.448
2009.	279.724	25.920	451.643
2010.	278.096	26.887	489.420
2011.	274.469	26.938	455.142
2012.	275.356	27.333	455.382

Izvor: HEP, 2014.

Na cijelom urbanom području provode se strukturirane i planirane mjere energetske održivog razvoja. Najznačajniji rezultati u području povećanja energetske učinkovitosti ostvareni su na području Grada Pule (npr. energetska obnova gradskih zgrada, energetska učinkovitost u sustavu javne rasvjete, energetska učinkovitost u javnom prijevozu, informiranje i educiranje građana itd.).

Za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na urbanom području Pula najznačajnija je energija sunca. Na području Općine Barban počela je 2014. godine raditi solarna elektrana u čiju je izgradnju uloženo 1,2 milijuna eura. Prema snazi (0,57 MW) je druga solarna elektrana u Istarskoj županiji, a treća u Republici Hrvatskoj.

Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Udio kućanstava s pristupom širokopoljnom internetu na području urbanog područja Pula kreće se u rasponu od 70,39% u Medulinu do 47, 17% u Barbanu.

Tablica 31. Telekomunikacijski pokazatelji na urbanom području Pula

JLS	HALO	ADSL	IPTV	DTH	ULL	Bitstream	CPS/WRL
Barban	869	367	136	47	0	130	134
Ližnjan	1.167	713	421	37	0	172	173
Marčana	1.375	700	351	50	0	134	211
Medulin	2.655	1.727	931	94	31	315	344
Pula	13.441	7.234	4.129	351	9.026	808	1.231
Svetvinčenat	827	368	130	56	0	89	106
Vodnjan	1.859	1.111	661	78	5	215	296
Ukupno:	22.193	12.220	6.759	713	9.062	1.863	2.495
Ukupno Istarska županija	60.797	34.612	17.527	2.516	15.195	5.461	7.361

Izvor: HAKOM, 2011.

Cestovni promet

Dovršenjem izgradnje prve faze Istarskog ipsilona urbanom području Pula i Istarskoj županiji osigurana je cestovna prometna povezanost s ostatkom države, kao i sa susjednom Italijom i Slovenijom.

Mreža javnih cesta (državnih, županijskih i lokalnih) koje povezuju gradove i općine urbanog područja gusta je i razgranata, no njezina kvaliteta i stupanj sigurnosti ne zadovoljavaju povećane potrebe cestovnog prometa. Najznačajnija infrastrukturna unapređenja (asfaltiranje, proširenje, popravci) potrebna su na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Postojeći cestovni promet u gradovima i središnjim naseljima urbanog područja znatno opterećuje gradsko središte zbog čega je potrebna izgradnja obilaznih prometnih pravaca kojima će se preusmjeriti promet izvan gradskih središta (npr. u Gradu Puli, Općini Medulin).

Sigurnost u cestovnom prometu povećava se što se očituje padom broja prometnih nesreća. Ukupan broj prometnih nesreća na području Grada Pule bio je 2015. godine 19,60% manji nego 2008. godine, a broj poginulih smanjio se 53,85%.

Željeznički promet

Željeznička infrastruktura na području cijele Županije, pa tako i na urbanom području Pula, nije zadovoljavajuća i povezana sa željezničkom mrežom u ostatku države, a promet putnika i tereta nedovoljan je u odnosu na postojeće kapacitete te kao takav nerentabilan. Željeznički promet u Istarskoj županiji, pa tako i na urbanom područjima, gubi važnost za teretni i putnički promet.

Tablica 32. Podaci o trajanju putovanja do najbližih gradova

Polazište	Odredište	Udaljenost	Vrijeme
Pula	Rijeka	106 km	1 h 20 min
Pula	Zagreb	267 km	2 h 50 min
Pula	Trst	118 km	1 h 40 min
Barban	Pula	27,8 km	27 min

Ližnjan	Pula	6,5 km	12 min
Marčana	Pula	14,3 km	17 min
Medulin	Pula	6,1 km	11 min
Svetvinčenat	Pula	30,9 km	32 min
Vodnjan	Pula	15,6 km	20 min

Izvor: HAK, 2016

Zračne luke

Za razvoj zračnog prometa na urbanom području najveći značaj ima Zračna luka Pula, otvorena za domaći i međunarodni promet putnika i robe. Njezin je kapacitet 1.000.000 putnika godišnje, a ukupan promet u 2015. iznosio je 359.426 putnika. Najviše putnika bilježi se u ljetnim mjesecima (lipanj – rujan) kada se bilježi i više od 70% godišnjeg prometa putnika.

Tablica 33. Promet putnika u Zračnoj luci Pula 2007.– 2016.

PROMET PUTNIKA (DOLAZAK I ODLAZAK)

GOD.	SIJ	VLJ	OŽU	TRA	SVI	LIP	SRP	KOL	RUJ	LIS	STU	PRO	ZBROJ	TRF & TRN	UKUPNO
2007	3329	4835	7301	10257	29649	64629	85524	79915	67161	14638	1897	1126	370261	14226	384487
2008	1431	1397	2781	18966	28874	63856	91496	89196	66620	12823	2114	2126	381680	15683	397363
2009	2070	1621	2261	9586	23878	51134	72629	77966	51032	11348	1800	1668	306993	11845	318838
2010	1312	1036	1763	7046	23706	53986	84043	83393	53256	12054	1347	1085	324027	8372	332399
2011	921	1219	1562	11711	26440	57408	88479	89806	57071	16053	1139	1020	352829	5491	358320
2012	1030	774	2796	12058	27141	66997	87056	88009	63179	15866	1512	1027	367445	9983	377428
2013	936	843	2154	12880	28719	62505	83297	86734	59184	14856	1028	975	354111	6445	360556
2014	1437	802	1164	15926	35374	60612	94768	88768	62411	12428	911	721	375322	7670	382992
2015	817	753	1577	9118	30486	58803	85900	87329	56099	18409	1667	700	351658	7768	359426
2016	692	803	1543										3038	45	3083

Izvor: www.airport-pula.hr, 2016.

Pomorski promet

Najviše luka Istarske županije nalazi se na urbanom području Pula (40% svih istarskih luka), i to na području Općine Medulin (16 luka) i u Gradu Puli (13 luka). Najveća morska luka je Luka Pula, koju karakterizira nedovoljna infrastrukturna opremljenost i manjak prostora za snažniji razvoj teretnog i trgovačkog prometa.

Urbani prijevoz

Javni je promet u ukupnom prometu na urbanom području slab (npr. 15% udjela javnog prometa u ukupnom prometu u Gradu Puli). Nedostatak parkirnih mjesta, pametnih sustava za nadzor

prometa, parkiranje i sl. uvelike otežava prometovanje urbanim područjem posebice tijekom turističke sezone.

Javni autobusni prijevoz putnika na urbanom području obavlja tvrtka Pula promet d.o.o. Gradskim i prigradskim linijama osigurana je povezanost između gradova Pule i Vodnjana te općina Medulin i Ližnjan, a autobusne linije na području općina Svetvinčenat, Barban i Marčana nisu uspostavljene. U autobusnom prometu potrebno je nadograditi postojeću infrastrukturu za dodatnih dvadesetak autobusa, osobito onih s pogonom na ekološki prihvatljiva goriva (npr. stlačeni prirodni plin).

Inicijative „ozelenjivanja“ prometa na urbanom području tek su u začetku te još nisu polučile značajnije rezultate (npr. u Općini Svetvinčenat). Na urbanom području postupno se uvode zeleni oblici prometa (npr., uvođenje autobusa na ekološki prihvatljiva goriva, e-bicikli, e-skuteri, punionice za električna vozila) no ističe se problem nepostojanja planskog pristupa u upravljanju prometom. Primjenu zelenih mjera u sustavu urbanog prometa je potrebno poticati sustavnim ulaganjima na cijelom čitavom području, kako bi se dugoročno utjecalo na očuvanje kvalitete okoliša te povećanje mobilnosti stanovništva i kvalitete življenja. U sustavu javnog autobusnog prijevoza uvedeni su niskopodni autobusi što je povećalo prilagođenost javnog prijevoza osobama s invaliditetom.

Zaključci i preporuke

Među ključnim čimbenicima na kojima se temelji povoljno urbano okruženje urbanog područja Pula ističu se učinkovit sustav javne vodoopskrbe i zbrinjavanja otpada te prometni položaj. Sustavom javne vodoopskrbe gotovo su potpuno zadovoljene potrebe lokalnog stanovništva za pitkom vodom, no u sustavu odvodnje otpadnih voda prisutne su značajne slabosti jer urbano područje nije pokriveno cjelovitim kanalizacijskim sustavom s uređajem za obradu i pročišćavanje otpadnih voda. Jačanje ulaganja u kvalitetu svih oblika infrastrukture osobito je važno s obzirom na projekcije rasta turističkog prometa i povećanog pritiska na infrastrukturu u ljetnim mjesecima. Dosad ostvarene pozitivne inicijative, primjerice u području selektivnog prikupljanja otpada i recikliranja, „ozelenjivanja“ javnog prometa i razvoja infrastrukture za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora treba nastaviti i dodatno osnaživati. Ulaganjima u „zelene“ mjere u sektoru prometa se dugoročno doprinosi očuvanju okoliša, povećanju mobilnosti stanovništva i jačanju ukupne kvalitete života. Također, mogućnosti primjene modela cirkularne ekonomije, sa stajališta ušteda za gospodarstvo i društvo u cjelini, nedovoljno se koriste. Izgrađenost mreže cestovnih prometnica (Istarski ipilon), morske luke i linije zračnog prometa s glavnim emitivnim turističkim tržištima osiguravaju dobru prometnu povezanost i jačanje ukupnih gospodarskih, osobito turističkih aktivnosti. Međutim, potrebno je dodatno osnaživati cestovnu prometnu povezanost između općina unutar urbanog područja Pula, kao i povezanost općina i gradskih središta.

3. SWOT ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
<p><u>Društvo</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Razgranata mreža organizacija civilnog društva, sportskih klubova i udruženja građana- Pokrivenost urbanog područja obrazovnim ustanovama na sve tri razine obrazovanja (predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko, visokoškolsko)- Kvalitetni i bogati izvannastavni programi u školama, velik interes učenika i značajni uspjesi (npr. u području ekologije, suzbijanja ovisnosti i prevencije nasilja)- Relativno dobro organiziran sustav srednjoškolskog obrazovanja (učenički dom u Puli, dostupnost različitih strukovnih usmjerenja itd., dodatni sadržaji u školama)- Visok stupanj uspostavljene suradnje srednjih škola i fakulteta s obrazovnim ustanovama u regiji i međunarodnom okruženju- Povoljna kvalifikacijska struktura ljudskih potencijala u obrazovanju- Uspostavljen sustav stipendiranja učenika i studenata te subvencioniranja troška dječjih vrtića i prijevoza djece do škola- Kvalitetan sustav srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja- Usmjerenost djelovanja POU prema oblikovanju obrazovnih profila usklađenih s potrebama na lokalnom tržištu rada	<p><u>Društvo</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Negativna demografska kretanja (smanjenje broja stanovnika, negativan prirodni prirast, starenje stanovništva)- Neujednačena pokrivenost urbanog područja institucijama i uslugama socijalne skrbi (npr. manjak postelja, opreme i usluga socijalne skrbi u općinama)- Nedovoljna opremljenost ustanova zdravstvene skrbi (npr. u ambulantama opće medicine)- Nedostatna opremljenost ustanova civilne zaštite i primjena programa usavršavanja i obučavanja (npr. u vatrogasnim postrojbama)- Nedostatna sportska infrastruktura (npr. školske sportske dvorane, sportski centri, vanjski sportski sadržaji)- Nedostatna iskorištenost brownfield objekata za rješavanje prostornih problema obrazovnih ustanova- Nedovoljni prostorni i financijski kapaciteti škola onemogućuju izvođenje nastave u jednoj smjeni- Izražena potreba hitne sanacije pojedinih škola, osobito u općinama (npr. Svetvinčenat)- Manjak studijskih i istraživačkih programa s inovativnim elementima- Manjak kapaciteta i ustanova predškolskog odgoja u pojedinim općinama, osobito jaslica (npr. Ližnjan, Svetvinčenat)- Na području općina ne provode se programi cjeloživotnog obrazovanja, usavršavanja i doškoloavanja- Nedovoljna osnaženost civilnog sektora u financijskom, tehničkom i ljudskom pogledu- Nedovoljna osviještenost građana i mladih o volontiranju- Nedovoljna uključenost organizacija civilnog društva u proces donošenja odluka na lokalnoj razini.- Nedovoljna prepoznatljivost društvenog poduzetništva kao metode razvoja lokalne zajednice i poticanja borbe protiv socijalne isključenosti i diskriminacije.- Neiskorištenost potencijala za zapošljavanje putem organizacija civilnog društva- Politehnici Pula nedostaje prostor koji je
<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Visok stupanj razvijenosti JLS-ova u sastavu urbanog područja Pula (iskazan indeksom razvijenosti)- Rast broja poduzetnika- Prepoznata mogućnost razvoja novih oblika poduzetništva i novih oblika potporne poduzetničke infrastrukture (npr. zeleno poduzetništvo – Grad Pula, izgradnja tehnološkog inkubatora u Puli)- Snažni i prepoznatljivi potencijali za razvoj turizma (čistoća i raznolikost morske obale, kulturna baština)- Rast turističkog prometa, osobito stranih turista	

<ul style="list-style-type: none"> - Jedinstvena, brojna i dobro očuvana materijalna kulturna baština (starogradske i seoske jezgre, utvrde, kašteli itd.) - Bogatstvo i raznolikost nematerijalne kulturne baštine (tradicijske manifestacije, običaji itd.) - Visok stupanj ostvarene suradnje u kulturi u lokalnim okvirima i međunarodnom okruženju (osobito u Gradu Puli) - Uspješne inicijative brendiranja prepoznatljivih obilježja gradova (Vodnjan, Pula) 	<p>moguće urediti prilagodbom (obnovom) susjednih prostora na sadašnjoj lokaciji</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sveučilištu u Puli nedostaje prostor sveučilišnog kampusa koji je moguće urediti prenamjenom i revitalizacijom (brownfield) objekata - Studenti Politehnike Pula ne mogu potpuno koristiti usluge studentskog centra, prvenstveno smještaj u studentskom domu
<p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Postojanje cestovne prometnice Istarski ipilon i razgranata mreža županijskih i lokalnih cesta - Blizina Zračne luke Pula - Veliki broj morskih luka - Visok stupanj pokrivenosti stanovništva sustavom javne vodoopskrbe 	<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Viša stopa nezaposlenosti, niži dohoci po glavi stanovnika i manja gustoća malih i srednjih poduzeća u odnosu na županijski prosjek - Kontinuiran pad zaposlenosti, osobito žena, mladih i starijih osoba te osoba srednje stručne spreme - Negativno poslovanje poduzetnika (neto gubitak) - Smanjena likvidnost i gospodarska snaga poduzetnika (pad zaposlenosti kod poduzetnika) - Nedostatne mjere aktivne politike zapošljavanja usmjerene na povećanje zapošljivosti ranjivih društvenih skupina na tržištu rada (npr. žene, mladi bez iskustva, stariji) te privlačenja deficitarne radne snage - Nedovoljna primjena novih tehnologija, inovativnih proizvodnih procesa i usluga u gospodarskim djelatnostima koje su okosnica razvoja i konkurentnosti (npr. prerađivačka industrija, turizam) - Neujednačena kvaliteta i dostupnost potpornih poduzetničkih institucija i programa poticanja poduzetništva (npr. u općinama – nedovoljno programa, poticajnih mjera za poduzetništvo, nepopunjene poduzetničke zone, manjak klastera) - Slaba zastupljenost proizvodnih obrta - Niska svijest o potrebi očuvanja lokalnog identiteta i tradicije, osobito s ciljem jačanja gospodarske i turističke atraktivnosti općina - Izražena sezonalnost turizma i jednodimenzionalnost turističke ponude (kupališni turizam) - Nedovoljna i neujednačena kvaliteta smještajnih kapaciteta u turizmu (npr. hoteli visoke kategorije) - Nedovoljna uključenost kreativnih industrija u jačanje gospodarskog i turističkog razvoja

	<p>općina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nesustavan pristup istraživanju, upravljanju i uključivanju kulturno povijesne i arheološke baštine u turističku ponudu - Neujednačena provedba inicijativa brendiranja (osobito u općinama) - Nedovoljno korištenje vanjskih izvora financiranja gospodarstva i turizma (fondovi EU-a, zaklade i sl.) - Nedovoljno iskorištene mogućnosti razvoja informacijsko-komunikacijske industrije za doprinos razvoju gospodarstva (diverzifikacija, zapošljavanje, pozitivni poslovni rezultati) i pojedinih gospodarskih sektora (npr. turizam) <p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nesanirana ilegalna i legalna odlagališta otpada - Nedovoljna izgrađenost sustava odvodnje otpadnih voda i uređaja za pročišćavanje - Dotrajala vodovodna mreža - Neadekvatan energetska sustav u pojedinim naseljima - Nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije - Nepostojanje integriranog sustava gospodarenja otpadom - Nedovoljna primjena ekološki prihvatljivih vozila u sustavu javnog prijevoza na urbanom području i neadekvatno upravljanje sustavom urbanog prometa (manjak planskih dokumenata za upravljanje prometom) - Nedovoljna kvaliteta cestovne mreže - Loše stanje nerazvrstanih cesta - Zastarjelost željezničke pruge - Željezničke pruge nepovezane s hrvatskom i međunarodnim željezničkom mrežom - Loša opremljenost morskih luka - Nedovoljna opremljenost i iskorištenost zračnih luka - Materijalni i financijski gubici zbog neprimjenjivanja modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom
<p>PRILIKE</p> <p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rastuća potražnja na europskim i drugim inozemnim tržištima za proizvodima i uslugama zelenog poduzetništva 	<p>PRIJETNJE</p> <p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Česte izmjene zakonskih propisa i pravna nesigurnost otežavaju privlačenje investicija

<ul style="list-style-type: none"> - Međunarodno umrežavanje i uspostavljanje međunarodnih oblika suradnje - Mogućnost korištenja fondova EU-a i drugih međunarodnih izvora financiranja za razvoj poduzetništva i turizma - Povećanje turističke potražnje za selektivnim oblicima turizma (kulturni, ruralni, eno-gastro itd.) - Mogućnosti za bolje popunjavanje turističkih objekata cijele godine - Oporavak europskoga gospodarstva od recesije pruža mogućnost za jačanje izvoznog potencijala lokalnog poduzetništva i povećanje turističkog prometa - Percepcija Hrvatske kao sigurne turističke destinacije - Postizanje povoljnije konkurentske pozicije i osiguranje izlaska na inozemna tržišta primjenom novih tehnologija i razvojem inovativnih proizvodnih procesa i usluga 	<ul style="list-style-type: none"> - Nesigurnost na turističkom tržištu izazvana rizikom terorizma i izbjegličkog vala sa Srednjeg istoka može utjecati na smanjenje turističkog prometa inozemnih turista - Manjak sredstava javnih proračuna i restriktivna proračunska politika (državnog, županijskih, lokalnih proračuna) - Cjenovna nekonkurentnost hrvatskih turističkih destinacija u odnosu na glavne konkurente na turističkom tržištu (npr. Grčka, Španjolska, Italija) - Neriješeni imovinskopravni odnosi na turističkom zemljištu - Odljev stručne radne snage iz sektora informacija i komunikacija u druge zemlje
<p><u>Društvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobro uspostavljeni oblici međuregionalnog i međunarodnog partnerstva škola i fakulteta omogućuju primjenu dobrih europskih iskustava i mogućnosti i njihovo repliciranje na urbano područje Pula - Jačanje kvalitete svih oblika društvene infrastrukture i usluga putem oslanjanja na fondove EU-a - Osnježavanje mobilnosti studenata i učenika u budućem razdoblju sudjelovanjem u programima EU-a 	<p><u>Društvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Iseljavanje stanovništva u zemlje EU-a - Nemogućnost korištenja fondova EU-a u području socijalne skrbi - Demografsko starenje stanovništva povećava pritisak na javne financije
<p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz fondova EU-a i nacionalnih fondova za vodnu i komunalnu infrastrukturu, ulaganja u obnovljive izvore energije, zeleni promet itd. - Učenje iz uspješnih iskustava drugih gradova i regija vezano za razvoj urbanog okruženja - Izgradnja optičke mreže - Razvijanje domaće i inozemne suradnje sa svrhom poticanja primjene modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom 	<p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prekogranično onečišćenje morske obale i okoliša - Projekcije povećanja turističkog prometa mogu izazvati dodatne okolišne pritiske (npr. na sustav vodoopskrbe i odvodnje, prikupljanje i zbrinjavanje otpada) - Povećanje gubitaka i rizici sankcija zbog neispunjenja ciljeva EU-a vezanih za primjenu modela cirkularne ekonomije u sustavu održivog gospodarenja otpadom

4. PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA

Prepoznavanje ključnih razvojnih potreba i potencijala urbanog područja Pula rezultat je detaljne analize stanja društvene, gospodarske i okolišne razvojne dimenzije, konzultacija s relevantnim lokalnim dionicima i SWOT analize.

4.1. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za društvo

Temeljem sveobuhvatne analize društvenih djelatnosti prepoznat je niz razvojnih prednosti koje su značajna odrednica budućeg razvoja urbanog područja Pula u tom području. Najznačajnije su prednosti identificirane unutar obrazovnog sustava, a očituju se u dobroj pokrivenosti urbanog područja obrazovnim ustanovama (osobito srednjoškolskim i visokoškolskim), kvalitetnim ljudskim resursima u sustavu obrazovanja i sustavnoj domaćoj i međunarodnoj suradnji škola i fakulteta.

Postoje dodatne potrebe za podizanjem kvalitete usluga predškolskog odgoja čiji manjak se ističe kao glavna slabost u segmentu obrazovanja. Također, u gradovima (Vodnjan, Pula) postoji dobro organiziran sustav pružanja usluga cjeloživotnog obrazovanja putem pučkih otvorenih učilišta, no u općinama se ne provode programi cjeloživotnog obrazovanja što umanjuje konkurentnost stanovništva na tržištu rada. S obzirom na visoku zastupljenost starijeg stanovništva i dugoročno nezaposlenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih, ovu slabost treba sustavnim mjerama eliminirati kako bi se spriječilo povećanje nezaposlenosti, socijalne isključenosti i siromaštva.

Glavne slabosti u ostalim društvenim djelatnostima odražavaju se u nejednakoj pokrivenosti urbanog područja ustanovama i uslugama socijalne skrbi te nedovoljnoj opremljenosti zdravstvenih ustanova. Urbano područje se odlikuje relativno visokom kvalitetom i raznolikim brojem visokoobrazovnih programa što se može označiti kao razvojna snaga. Prilika za poboljšanje kvalitete visokog obrazovanja na urbanom području se očituje u razvoju novih studijskih i istraživačkih programa kojima će se dugoročno osnažiti inovacijski potencijali urbanog područja. Također, prilika za poboljšanje prostornih uvjeta poslovanja visokoobrazovnih institucija su neiskorišteni brownfield objekti čije stavljanje u funkciju bi značilo i smanjenje pritiska na javne proračune. Ti su problemi većinom posljedica nedostatka financijskih sredstava što usporava proces modernizacije sustava socijalne skrbi i zdravstvene zaštite te umanjuje kvalitetu života osobito ranjivih skupina društva (npr. osobe s posebnim potrebama, stariji).

Prilike za unaprjeđenje društvenih djelatnosti postoje u već dobro uspostavljenim oblicima međuregionalnog i međunarodnog partnerstva škola i fakulteta što omogućuje primjenu dobrih europskih iskustava i mogućnosti njihova repliciranja na urbano područje Pula. Započete inicijative umrežavanja obrazovnih institucija i mobilnosti studenata i učenika moguće je dodatno osnaživati primjenom raspoloživih fondova EU-a. Jačanje kvalitete svih oblika društvene infrastrukture i usluga putem oslanjanja na fondove EU-a prilika je za smanjenje utjecaja prijetnji budućem društvenom razvoju urbanog područja (npr. negativna demografska kretanja, ograničena sredstva javnih proračuna u Republici Hrvatskoj i dr.).

Tablica 34. Ključne razvojne potrebe i potencijali za društvo

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI POTENCIJALI
<ul style="list-style-type: none"> - Daljnje jačanje kvalitete života u UP-u Pula kako bi se zadržali mladi i privukli talentirani mladi iz drugih područja - Podizanje kvalitete usluga predškolskog odgoja - Stvaranje uvjeta za sustavno i kontinuirano uvođenje inovativnih obrazovnih programa u svim fazama školovanja, posebice u sustavu visokoškolskog obrazovanja kroz razvoj inovativnih studijskih i istraživačkih programa - Povećanje pristupa obrazovnim programima za odrasle na području općina s ciljem jačanja konkurentnosti na tržištu rada i sprječavanja siromaštva - Povećanje financijskih ulaganja u modernizaciju i kvalitetu infrastrukture i usluga u području zdravstvene zaštite i socijalne skrbi - Unapređenje znanja i vještina o mogućnostima korištenja fondova EU-a za podizanje kvalitete društvenih djelatnosti - Jačanje obrazovanja u segmentima koji se odnose na ruralni razvoj, kulturu i turizam - Povećanje dostupnosti programa cjeloživotnog obrazovanja, usavršavanja i doškoloavanja na području općina u sastavu urbanog područja - Osnaživanje organizacija civilnog društva putem razvoja društvenog poduzetništva i jačanje aktivnog građanstva - Daljnje jačanje multikulturalnosti - Stvaranje osnove za uvođenje novih pristupa za djelotvorno i učinkovito upravljanje razvojem UP-a Pula temeljem uvođenja integriranog i održivog urbanog upravljanja - Jačanje djelotvornog upravljanja urbanim područjem putem stvaranja uvjeta za razvoj društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija 	<ul style="list-style-type: none"> - Dobra pokrivenost urbanog područja obrazovnim ustanovama, osobito u srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju - Kvalitetni ljudski potencijali u školstvu - Visok stupanj međunarodne i međuregionalne suradnje škola i fakulteta pruža priliku za jačanje prijenosa znanja i primjenu dobrih praksi - Kvalitetni programi cjeloživotnog obrazovanja na području gradova (Vodnjan, Pula) pružaju mogućnost bolje usklađenosti s potrebama na tržištu rada - Izražena multikulturalnost i dvojezične škole - Svijest i prepoznata važnost daljnjeg održivog i participativnog upravljanja urbanim područjem - Mogućnosti razvoja društvenog sadržaja u manjim sredinama putem suradnje jedinica lokalne samouprave i ustanova - Povezivanje i umrežavanje studijskih programa u Istarsko veleučilište - Razvoj inovativnih studijskih programa Sveučilišta u Puli - STEM i druga područja za potrebe tržišta rada urbanog područja i cijelog istarskog gospodarstva - Razvijanje volonterstva i filantropije, korporativne filantropije kao bitnih elemenata za razvoj socijalne kohezije i civilnog društva - Stvaranje uvjete i mogućnosti za veće uključivanje poslovnog sektora u financiranje programa organizacija civilnog društva - Podizanje svijesti djece i mladih o koristima volontiranja i rast broja građana koji volontiraju - Uspostava programe osposobljavanja dužnosnika i službenika na lokalnoj razini za učinkovitu suradnju s civilnim društvom u oblikovanju i provedbi javnih politika - Podupiranje razvoja i značaja socijalnih edukacija za društveno-ekonomski razvoj - Razvijanje društvenog poduzetništva kao poluge lokalnog razvoja i borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti - Značajan broj napuštenih brownfield objekata (industrijskih pogona, vojnih objekata) koje je moguće iskoristiti za rješavanje problema prostornih uvjeta u pojedinim sektorima (npr.

	<p>u sustavu visokog obrazovanja)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećanje zapošljivosti u organizacijama civilnog društva - Osiguranje dovoljnog broja predstavnika organizacija civilnog društva pri donošenju plana prioriteta i razvojnih projekata u okviru dostupnih fondova EU-a - Kreiranje programe za povećanje ljudskih prava, prava manjina, jednakosti spolova, participativnog odlučivanja, jednakih mogućnosti za uključenost raznih ciljanih i potencijalno isključivih skupina u sve segmente društvenog života Istre
--	---

4.2. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za gospodarstvo

U usporedbi s Republikom Hrvatskom, urbano područje Pula ima visok stupanj općeg gospodarskog razvoja što potvrđuju i vrijednosti indeksa razvijenosti. Prema tom pokazatelju, jedinice lokalne samouprave u sastavu urbanog područja Pula pripadaju vrlo visokoj ili najvišoj skupini razvijenosti (IV., odnosno V. stupanj razvoja). Ključni su izvori gospodarskog rasta, koji predstavljaju i glavnu okosnicu gospodarskog razvoja, poduzetništvo i turizam. Razvoj poduzetništva temelji se na kontinuiranom unapređenju poduzetničkih praksi i poduzetničkog okruženja što je vidljivo iz započetih inicijativa „ozelenjavanja“ poduzetništva i sustavnog jačanja podrške razvoju poduzetništva putem usluga potpornih poduzetničkih institucija i poduzetničkih zona.

Prednosti urbanog područja Pula u razvoju poduzetništva očituju se u kontinuiranom rastu broja poduzetnika, no unatoč tome njihovi potencijali za doprinos gospodarskom razvoju nisu potpuno iskorišteni. Slabosti koje umanjuju potencijale poduzetništva očituju se u sporom oporavku poduzetnika od utjecaja gospodarske krize, padu broja zaposlenih kod poduzetnika i negativnim poslovnim rezultatima. Prema tome, jedna je od ključnih gospodarskih potreba dodatno osnaživati i unapređivati sve oblike podrške razvoju poduzetnika te razvijati mehanizme za privlačenje novih poduzetničkih ulaganja, osobito u općinama. Raspoloživost i kvaliteta potpornih poduzetničkih institucija je snaga urbanog područja, ali za jačanje doprinosa poduzetništva ukupnom razvoju urbanog područja postoji potreba osnaživanja inicijativa za jačanje povoljnog poslovnog okruženja (npr. kroz poticajne mjere privlačenja poduzetnika, opremanje poduzetničkih zona, obrazovne programe za poduzetničke vještine i dr.). Također, prilika jačanja gospodarske konkurentnosti je u snažnijoj primjeni novih tehnologija i razvoja inovativnih proizvodnih procesa i usluga, za što je osnovni preduvjet stvaranje učinkovitog partnerstva između gospodarstva, donositelja odluka i akademske zajednice.

Među ključnim gospodarskim i komparativnim prednostima ovog područja ističe se i raznolikost potencijala za razvoj svih oblika turizma. Ključna prednost u području turizma mogućnosti su diverzifikacije turističke ponude čime se jačaju prilike za produljenje turističke sezone i povećanje prihoda od turizma. Povećanju kvalitete usluga i proizvoda u turizmu te jačanju ukupnog gospodarstva pridonio bi i snažniji razvoj sektora informacija i komunikacija. Međutim, ključna je prepreka razvoju tog sektora manjak stručnih profila radne snage i nedostatak kvaliteta potrebne infrastrukture. Također, kulturno povijesna baština prednost je za oblikovanje jedinstvenih turističkih proizvoda i usluga. Potencijal bogatog kulturno povijesnog naslijeđa je

prepoznat, ali nedovoljno iskorišten u funkciji jačanja ukupnog gospodarskog razvoja urbanog područja Pula. Kao slabost se osobito očituje neujednačena primjena kreativnih industrija, uglavnom ograničena na Grad Pulu. Za općine je snažnija primjena kreativnih industrija prilika jačanja ukupnog razvoja kroz povećanje turističke atraktivnosti, diverzifikaciju gospodarstva, stvaranje novih radnih mjesta i jačanje lokalnih prihoda.

Osnovne su prepreke koje su uzrok nedovoljne zastupljenosti kulture u turizmu i gospodarstvu nedostatni kapaciteti ustanova u kulturi, nerazvijenost tržišta kulture i nedovoljna međusektorska suradnja. U području razvoja kulturnog turizma i brendiranja uspostavljena su uspješna međunarodna i međuregionalna partnerstva, iako ograničena na gradove urbanog područja (Pula, Vodnjan). Prednosti za pozicioniranje turizma kao glavne gospodarske okosnice urbanog područja Pula nisu potpuno valorizirane, pa je sezonski turizam utemeljen na „moru i suncu“ još uvijek glavna karakteristika turističke ponude. Postoji potreba za povećanjem broja i kvalitete smještajnih i pratećih kapaciteta turističke ponude, snažnijom uključenosti i promocijom kulturno-povijesnih vrijednosti i povećanjem ulaganja u inicijative brendiranja, naročito u općinama.

Tablica 35. Ključne razvojne potrebe i potencijali za gospodarstvo

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI POTENCIJALI
<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje kvalitete smještajnih kapaciteta u turizmu i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga - Osnaživanje svih oblika podrške poduzetnicima i potencijalnim poduzetnicima - Poticanje zelenog gospodarstva i inovacija - Jačanje primjene partnerstava u kulturi i provedba inicijativa brendiranja u općinama - Razvijanje kulturne i povijesne baštine za kulturni turizam - Vezivanje razvoja turizma s razvojem gastronomije - Ulaganja u diverzifikaciju turističke ponude - Osnaživanje ruralnog razvoja - Osnaživanje doprinosa kulture razvoju gospodarstva i turizma putem jačanja kapaciteta ustanova u kulturi, povećanja međusektorske suradnje i razvoja tržišta kreativnih kulturnih proizvoda i usluga - Unapređenje kvalitete mrežne i električne infrastrukture za podršku razvoju informacijsko-komunikacijske industrije te razvoj i primjena stimulativnih mjera za privlačenje i zadržavanje stručnih kadrova u IT industriji - Povećanje dostupnosti programa cjeloživotnog obrazovanja i obrazovanja odraslih na području općina 	<ul style="list-style-type: none"> - Integracija gospodarskih kapaciteta i postizanje veće teritorijalne konkurentnosti - Jedinstvena kulturno povijesna baština pruža mogućnost za diverzifikaciju turističke ponude, produljenje turističke sezone i povećanje prihoda od turizma - Započete inicijative u smjeru razvoja „zelenog“ poduzetništva - Uspostavljena uspješna partnerstva u kulturi i provedene kvalitetne inicijative brendiranja - Postavljeni dobri temelji razvoja kreativnih industrija - Očuvanje i jačanje identiteta i tradicijskih vrijednosti kao osnove za razvoj alternativnih oblika turizma - Jačanje potencijala informacijsko-komunikacijske industrije u diverzifikaciji gospodarstva i jačanju kvalitete proizvoda i usluga u drugim sektorima (npr. turizam) - Povoljni preduvjeti za jačanje inovacijskog potencijala i primjene novih tehnologija u ključnim gospodarskim djelatnostima (raspoloživa znanja, resursi) - Primjena kreativnih industrija za stvaranje pozitivnih društvenih i gospodarskih razvojnih učinaka u općinama

4.3. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okruženja na urbanom području Pula temelji se na povoljnom prometnom položaju i dobroj prometnoj povezanosti zahvaljujući brzom cestu Istarski ipilon. Prednosti prometnog položaja i cestovne prometne povezanosti jedan su od ključnih čimbenika razvoja gospodarstva, osobito turizma na urbanom području Pula. Međutim, izražena je neujednačena kvaliteta cestovnih prometnica između gradova i općina. Postoji potreba za rekonstrukcijom i sanacijom nerazvrstanih cesta u općinama kako bi se poboljšala kvaliteta življenja, spriječili negativni demografski trendovi i osnažio gospodarski razvoj ruralnih područja. Među ključnim prednostima urbanog područja Pula ističu se i kvaliteta i raznolikost prirodnog okoliša (parkovi prirode, rezervati, park šume, nacionalni parkovi) te visok stupanj biološke raznolikosti što je osobito dobra pretpostavka za jačanje razvoja turizma. Biološka raznolikost nije dovoljno istražena, a izostanak nadzora osobito je velik problem uzmu li se u obzir očekivane projekcije rasta turističkog prometa u idućem razdoblju. Iz istog razloga postoji potreba za sustavnim i održivim pristupom upravljanju prirodnom baštinom u funkciji razvoja i proširenja turističke ponude. Najveće slabosti u urbanom okruženju proizlaze iz nedostatne pokrivenosti urbanog područja kanalizacijskim sustavima, zbog čega su more i podzemne pitke vode izloženi riziku onečišćenja. Problem neodgovarajućeg sustava odvodnje otpadnih voda slabost je osobito izražena na području općina.

Tablica 36. Ključne razvojne potrebe i potencijali za urbano okruženje

RAZVOJNE POTREBE	RAZVOJNI POTENCIJALI
<ul style="list-style-type: none">- Veće ulaganje u suvremene sustave za prikupljanje i obradu otpadnih voda, osobito u općinama- Jačanje zaokreta prema primjeni modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom- Jačanje primjene načela održivog i cjelovitog upravljanja otpadom- Podizanje kvalitete cestovnih prometnica u općinama- Osiguranje autobusnog prijevoza za srednjoškolce koji trenutačno imaju vrlo slabu povezanost (npr. iz Svetvinčenta do Pule)- Jačanje zelenog integriranog prometa na području UP-a- Razvijanje parkirnih zona- Jačanje energetske efikasnosti i ulaganja u obnovljive izvore energije oslanjanjem na nacionalne fondove i fondove EU-a- Unaprijediti provedbu mjera i aktivnosti u području „ozelenjivanja“ urbanog prometa te izraditi i sustavno provoditi planske dokumente za održivi razvoj prometa	<ul style="list-style-type: none">- Raznolika i bogata prirodna baština i visoka stopa biološke raznolikosti, uz uvjet održivog korištenja, mogu pridonijeti proširenju turističke ponude i povećanju turističke atraktivnosti urbanog područja- Očuvan okoliš osnova je za razvoj niza djelatnosti te jačanje prepoznatljivosti i atraktivnosti UP-a Pula- Povoljni prirodni resursi za dobivanje energije iz obnovljivih izvora (sunce, voda, vjetar)- Povoljan prometni položaj i dobra cestovna povezanost Istarskim ipilonom- Razvijanje suradnje i učenja temeljem dobrih praksi u osnaživanju primjene modela cirkularne ekonomije u sustavu gospodarenja otpadom- Mogućnosti korištenja EU fondova za ulaganje u „ozelenjivanje“ urbanog prometa

U području upravljanja otpadom pokrenute su inicijative selektivnog prikupljanja otpada i recikliranja, no integriran održiv sustav upravljanja otpadom na urbanom području nije uveden. Neodgovarajući sustav zbrinjavanja otpada i vodno-komunalni sustav osobita su prijetnja ljeti za vrijeme najintenzivnije turističke sezone, što dodatno povećava rizik onečišćenja okoliša. Inicijative za povećanim korištenjem obnovljivih izvora energije tek su u začecima, osobito u općinama. Prirodni resursi predstavljaju dobru priliku za snažnije korištenje obnovljivih izvora za dobivanje energije (voda, vjetar, sunce), kao i mogućnost korištenja nacionalnih fondova i fondova EU-a za te svrhe. Kao ključna slabost u sektoru prometa se ističe spor napredak u provedbi mjera „ozelenjivanja“ urbanog prometa i neplanski pristup upravljanju razvojem prometa, što predstavlja prijetnju narušavanju kakvoće okoliša i kvalitete života stanovništva urbanog područja. Za eliminiranje ove prijetnje je potrebno iskoristiti mogućnosti EU fondova u financiranju „zelenih“ projekata u području urbanog prometa te oblikovati, usvojiti i sustavno provoditi planske dokumente iz područja upravljanja razvojem prometa.

5. STRATEGIJA

5.1. Vizija

VIZIJA ZELEN, PAMETAN I UKLJUČIV RAZVOJ I RAST URBANOG PODRUČJA PULA

Vizija razvoja urbanog područja Pula, kao slika idealne budućnosti i temeljnih vrijednosti dogovorenih u širokom konsenzusu tijekom procesa izrade Strategije razvoja urbanog područja, jest našim zajedničkim djelovanjem i nastojanjima razviti i promovirati urbano područje kao

- zeleno područje u kojem se okoliš čuva, u kojem se njime upravlja s posebnom pažnjom i u kojem je gospodarstvo zelenije;
- područje s visokom stopom zaposlenosti i snažnom društvenom i teritorijalnom povezanosti u kojem se različitosti tretiraju kao bogatstvo;
- područje u kojem se znanje cijeni i potiče kao stup razvoja gospodarstva.

5.2. Strateški ciljevi

CILJ	PRIORITET	RB	MJERA
RAZVIJATI ZELENO I PAMETNO URBANO PODRUČJE	Zeleno i inovativno gospodarstvo	1.1.1.	Jačanje zelenog gospodarstva
		1.1.2.	Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa
		1.1.3.	Jačanje malog gospodarstva umrežavanjem, obrazovanjem i poticanjem inovacija
	Povezivanje kroz zeleni promet	1.2.1.	Unapređenje cestovne prometne infrastrukture i prometne organizacije
		1.2.2.	Pametna, zelena i integrirana urbana promet
	Očuvanje okoliša	1.3.1.	Unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture
		1.3.2.	Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
	Inovativni obrazovni programi	1.4.1.	Poboljšanje ponude studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa
1.4.2.		Unapređenje strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja	
KORISTITI KULTURNU BAŠTINU ZA OSNAŽIVANJE RAZVOJA URBANOG	Valorizacija kulturne i povijesne baštine (<i>uključujući demilitarizaciju objekata</i>)	2.1.1.	Održivo upravljanje materijalnom kulturnom baštinom u funkciji razvoja gospodarstva
		2.1.2.	Osnaživanje kulturno-umjetničke produkcije i kreativnih industrija

PODRUČJA	Očuvanje tradicijskih vrijednosti	2.2.1.	Promocija tradicijskih vrijednosti urbanog područja
		2.2.2.	Očuvanje tradicijskih vrijednosti i identiteta provedbom obrazovnih i informativnih aktivnosti te poticanjem umrežavanja i multikulturalizma
OSNAŽIVATI UKLJUČIVOST URBANOG PODRUČJA	Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem	3.1.1.	Integrirano i održivo upravljanje razvojem
		3.1.2.	Primjena participativnog pristupa u planiranju razvoja i provedbi razvojnih politika
	Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama	3.2.1.	Poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga u zajednici
		3.2.2.	Razvoj socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija
		3.2.3.	Podizanje kvalitete predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja
		3.2.4.	Razvoj programa sporta, rekreacije i pripadajuće infrastrukture

Cilj 1. Razvijati zeleno i pametno urbano područje

Relevantnost

Urbano područje Pula smješteno je Istarskoj županiji čiji je bruto društveni proizvod po stanovniku iznad nacionalnog prosjeka te iznad prosjeka Jadranske Hrvatske. Samo urbano područje, promatrano prema indeksu razvijenosti, ima visok stupanj općeg gospodarskog razvoja, te jedinice lokalne samouprave u njegovom sastavu pripadaju vrlo visokoj ili najvišoj skupini prema indeksu razvijenosti. Usprkos tome pokazatelji razvoja kao što zaposlenost, nezaposlenost, prihodi i financijski rezultati poslovanja još uvijek nisu dosegli vrijednosti otprije gospodarske krize. Dohoci stanovništva i gustoća malih i srednjih poduzeća niži su od županijskog prosjeka, a likvidnost i gospodarska snaga poduzetnika smanjena je posljednjih godina.

Gospodarski razvoj i rast temelje se prije svega na poduzetništvu i turizmu. Iako broj poduzetnika stalno raste, bilježi se pad zaposlenosti što je u skladu s općim kretanjima zaposlenosti i nezaposlenosti na urbanom području. Nezaposlenost je posebno izražena među mladima, a među ranjive skupine u tom smislu ulaze i starije osobe. Poduzetnička aktivnost slabija je u urbanom području nego u ostatku Županije, a programi poticanja poduzetništva nisu dovoljni o čemu svjedoče i nepopunjeni kapaciteti poduzetničkih zona i nedostatan broj poduzetničkih potpornih institucija. Promocija i razvoj zelenog poduzetništva i zelenog gospodarstva tek su u začetku, a suradnja sa znanstvenom zajednicom radi razvoja inovacija i poboljšanja konkurentne pozicije poduzeća na tržištu nije dovoljna.

Razvoj turizma temelji se na bogatstvu prirodne i kulturne baštine te očuvanom okolišu. Urbano područje ima velik potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma, prije svega eko-turizma i seoskog turizma te razvoj komplementarnih turističkih usluga i ponude koja će povezivati obalu i unutrašnjost. Potencijali za razvoj turizma nisu potpuno iskorišteni te je naglašena sezonalnost i utemeljenost ponude na „moru i suncu“.

Povoljan prometni položaj i dobra prometna povezanost zahvaljujući razgranatoj cestovnoj mreži i zračnoj luci pridonose kvaliteti urbanog okruženja i unapređenju razvoja gospodarstva na urbanom području. Ipak, kvaliteta ukupne cestovne infrastrukture nije na zavidnoj razini, željeznički je promet zanemaren i u stalnom padu, potencijali zračne luke nisu dovoljno iskorišteni većinom zbog nedostatnih ulaganja u tehnološka, tehnička i sigurnosna poboljšanja.

Moderni i ekološki prihvatljivi oblici prometa, povezivanje različitih vrsta i oblika prometa u funkciji smanjenja prometnih gužvi, smanjenja negativnog utjecaja na okoliš i klimu te sigurnosti tek su u začetku.

Očuvani okoliš važan je razvojni resurs i kao takav prepoznali su ga glavni razvojni čimbenici. Usmjerenost razvoju zelenog poduzetništva i gospodarskih djelatnosti koje nemaju negativan učinak na okoliš, zelenog prometa i turističke ponude koja vodi brigu o okolišnim aspektima posljednjih godina sve više dobiva na značaju. Ipak, postoje rizik od onečišćenja okoliša i nužnost daljnjeg ulaganja u zaštitu okoliša te promociju i podizanje svijesti.

Urbano područje ističe se dobrom kvalitetom i organizacijom obrazovnog sustava, posebno na razini srednjoškolskog te visokoškolskog obrazovanja na području kojeg se Sveučilište Jurja Dobrile ističe ubrzanim razvojem te kao važan čimbenik povezivanja obrazovanja i gospodarstva. No, potrebe tržišta rada još uvijek nisu usklađene s obrazovnim sustavom. Djelomično rješavanju tog problema pridonose programi cjeloživotnog učenja, no oni nisu jednako dostupni na cijelom urbanom području niti u potpuno zadovoljavaju potrebe tržišta rada koje se često mijenjaju. Kvalitetan obrazovni sustav i obrazovna struktura stanovništva dobra su osnova za daljnje unapređenje obrazovnih programa i aktivnosti u smjeru inovacija i aktivne usklađenosti s potrebama tržišta na urbanom području i šire.

Ovaj cilj usmjeren je na daljnje jačanje onih razvojnih sastavnica za koje na urbanom području istodobno postoje značajne komparativne prednosti, ali i potreba daljnjeg unapređenja u svrhu povećanja njegove konkurentnosti i održivog razvoja. Svrha cilja je razviti urbano područje kao područje dobrih prometnih i komunikacijskih veza, uspješne i inovativne ekonomije i u kojem je briga za okoliš jedan od ključnih razvojnih elemenata.

Očekivani načini ostvarenja

Cilj će se ostvariti poticanjem i provedbom aktivnosti usmjerenih na jačanje malog gospodarstva pri čemu će se prednost dati zelenim i inovativnim projektima i aktivnostima koje imaju potencijal podizanja konkurentnosti uz poštovanje temeljnih vrijednosti održivog razvoja. U skladu s time poticati će se daljnja prostorna kohezija unutar urbanog područja razvojem zelenog prometa te svekolika kvaliteta života putem aktivnosti izravno usmjerenih na očuvanje i zaštitu okoliša, uključujući promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Nadalje, u sklopu ovog cilja poduprijet će se daljnja ulaganja u obrazovanje kao temeljni čimbenik pametnog rasta te jačanja ekonomske i socijalne kohezije, s naglaskom na inovativne obrazovne procese, programe i tehnologije u svrhu postizanja što pozitivnijeg učinka na ukupan društveno-ekonomski razvoj urbanog područja.

Dosljednost

Cilj 1 usklađen je s ciljevima nekih od ključnih strateških dokumenata na razini Europske unije, nacionalnoj te regionalnoj i lokalnoj razini.

Na europskoj razini komplementaran je s ciljevima Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast – EUROPA 2020., Akcijskim planom za razvoj poduzetništva do 2020. godine, Strategijom održivog razvoja.

Dokumenti nacionalne razine relevantni za ovaj cilj:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.–2020. (OPKK), posebno njegove prioritetne osi 3 Poslovna konkurentnost, Prioritetna os 4 – Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, 6 – Zaštita okoliša i održivost resursa, 7 – Povezanost i mobilnost, 9 – Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.–2020. (OPULJP), posebno prioritetna os 3 – Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske
- Strategija poduzetništva Republike Hrvatske 2013.–2020., čiji je opći cilj povećanje konkurentnosti malog gospodarstva.
- Industrijska strategija Republike Hrvatske za razdoblje do 2020. kojom se potiče jačanje konkurentnosti poduzetnika u industrijskim djelatnostima.

Na regionalnoj razini cilj se uklapa u ciljeve i prioritete sadržane u :

- Nacrtu županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.
- Master planu turizma Istarske županije 2015. –2025.
- Zelenom planu Istarske županije.

Na lokalnoj razini cilj je komplementaran s ciljevima sadržanim u:

- Strategiji gospodarskog razvoja Grada Pule (2013.–2018.)
- Strategiji razvoja turizma grada Pule 2016.–2020.
- Kulturnoj strategiji Grada Pule 2014.–2020.
- Strateškom razvojnom programu Općine Medulin za 2015.-2020.
- Programima ukupnog razvoja/Strategijama razvoja Općina Barban, Ližnjan i Svetvinčenat
- Strategiji razvoja Grada Vodnjana 2015.-2020.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Povećan stupanj razvijenosti urbanog područja	Prosječna vrijednost indeksa razvijenosti urbano područje	%	Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih društveno-ekonomskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te se na temelju odstupanja vrijednosti pokazatelja od državnog prosjeka jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstavaju u skupine razvijenosti	117,1	2013.	122	2020.	5 godina	MRRFEU, Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti

Povećana ulaganja u zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	Udio potpore projektima zelenog prometa u ukupnom ulaganju u promet (2016=indeks 100)	%	Ulaganja u zeleni promet, energetske učinkovitost i upravljanje otpadom upućuju na „ozelenjivanje“ urbanog područja	100 (indeks)	2016.	130	2020.	Godišnje	JLS, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, MINPO, IDA, za i
---	---	---	---	--------------	-------	-----	-------	----------	--

Cilj 2. Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja

Relevantnost

Urbano područje Pula obiluje iznimno bogatom i raznolikom materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom koja pridonosi njegovoj atraktivnosti i predstavlja značajan predmet interesa na kulturnoj i turističkoj sceni. Kulturna je baština „nezamjenjiva riznica znanja i vrijedan resurs za gospodarski rast, zapošljavanje i socijalnu koheziju. Obogaćuje živote stotina milijuna ljudi, predstavlja izvor inspiracije za mislioce i umjetnike i pokretač je naših kulturnih i kreativnih industrija“⁶.

Povijesne znamenitosti, arheološka nalazišta, muzeji i muzejske zbirke, povijesne crkve i freske te različite manifestacije čine ovaj prostor prepoznatljivim ne samo u Županiji, već i šire. Aktivnosti vezane uz kulturnu baštinu i kulturu prepoznate su kao generator razvoja urbanog područja, no svekoliki potencijali tog resursa nisu valorizirani. Turistička ponuda ovog područja dijelom se temelji na kulturnoj ponudi, no još uvijek nedostaje organiziran pristup prezentaciji kulturnih vrijednosti kao jedinstvenom turističkom proizvodu ovog prostora kao zanimljive i važne turističko-kulturne destinacije. Mogućnosti povezivanja dobro očuvane arhitektonske baštine s kulturnim manifestacijama u svrhu proširenja i povećanja atraktivnosti turističke ponude nisu dovoljno iskorištene. Nedostaje integracija i povezanost kulturne baštine, manifestacija, kulturno-umjetničke produkcije s ostalim turističkim atrakcijama. U pogledu razvoja turističkih proizvoda temeljenih na baštini i kulturi više pažnje treba posvetiti analizi i izdvajanju različitih ciljanih skupina i njihovih interesa. Kulturna baština još uvijek nije potpuno iskorištena kao mogući korektiv sezonalnosti turizma i turističke ponude, a mogućnosti za to su velike posebice putem povezivanja baštine, suvremenog kulturno-umjetničkog i produkcijskog stvaralaštva i manifestacija s iznimno bogatom eno i gastro ponudom područja.

Nadalje, unatoč brojnim tradicijskim vrijednostima, nadaleko poznatim spomenicima kulture i povijesno graditeljskoj baštini (primjerice, pulska Arena, Augustov hram, istarski kažuni, starogradske i seoske jezgre, utvrde, kašteli), brojnim istarskim tradicionalnim proizvodima i zanatima, još uvijek ne postoji cjelovita „priča“ o ovom području koja bi predstavljala osnovu za razvoj turizma, pa tako i ukupnog gospodarstva. Turistička valorizacija i brendiranje tradicijskih vrijednosti tek su u začetku. Svijest o potrebi očuvanja lokalnog identiteta i tradicije, osobito s ciljem jačanja gospodarske i turističke atraktivnosti, valja dodatno jačati. Urbano područje Pula, a posebno njegovo središte, obiluje brojnim vojnim objektima koje je moguće valorizirati u kulturne, turističke i druge svrhe od značaja za društveno-ekonomski razvoj te koji predstavljaju značajan razvojni resurs. Upravo je temu „Demilitarizacija: od tvrđave do foruma“ Pula ponudila

⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija; Usuret cjelovitom pristupu kulturnoj baštini u Europi

u sklopu svoje kandidature za Europsku prijestolnicu kulture 2020. U sklopu koje je, između ostalog, predvidjela integraciju bivših vojnih objekata u moderan grad kao snažan kulturni poticaj lokalnom gospodarstvu.

Svrha je ovog cilja snažnije gospodarski valorizirati bogatu kulturno-povijesnu baštinu i tradiciju urbanog područja, smjestiti je u središte procesa unapređenja razvoja tog područja i tako pridonijeti diverzifikaciji lokalnoga gospodarstva.

Očekivani načini ostvarenja

Ovaj će se cilj ostvariti provedbom dvaju razvojnih prioriteta od kojih će jedan biti usmjeren na snažnije turističko i gospodarsko korištenje potencijala kulturne i povijesne baštine, povezivanje kulture i turizma i jačanje turističke ponude temeljene na kulturnoj baštini. Posebna će se pažnja posvetiti privođenju bivših vojnih objekata kulturnoj, turističkoj i gospodarskoj svrsi s prvenstvenom namjerom otvaranja novih radnih mjesta i podizanja standarda građana urbanog područja. Drugim će se prioritetom naglasak staviti na očuvanje tradicijskih vrijednosti i identiteta urbanog područja, također u svrhu unapređenja gospodarstva, ali i unapređenja i očuvanja multikulturalizma.

Dosljednost

Cilj 2 usklađen je s ciljevima nekih od ključnih strateških dokumenata na nacionalnoj te regionalnoj i lokalnoj razini.

Na europskoj razini komplementaran je s aktivnostima koje se provode u brojnim programima financiranim iz različitih izvora kao što su Europski strukturni i investicijski i fondovi, program Obzor 2020., Kreativna Europa, Erasmus+ i Europa za građane. Naime Europska unija, sukladno članku 3.3. Lisabonskog ugovora, osigurava očuvanje kulturne baštine, njezino svekoliko jačanje te poštovanje kulturnih različitosti ciljevima. Ovaj je cilj u skladu s Komunikacijom Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Ususret cjelovitom pristupu kulturnoj baštini u Europi.⁷

Dokumenti nacionalne razine relevantni za ovaj cilj:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.–2020. (OPKK), posebno njegova prioritetna os 6 – Zaštita okoliša i održivost resursa“
- Strategija razvoja turizma RH do 2020.

Na regionalnoj razini cilj se uklapa u ciljeve i prioritete sadržane u :

- Nacrtu županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.
- Master planu turizma Istarske županije 2015. –2025.

Na lokalnoj razini ovaj je cilj komplementaran s ciljevima sadržanim u dokumentima:

- Strategija razvoja turizma grada Pule 2016. –2020.
- Kulturna strategija Grada Pule 2014.-2020.
- Strateškom razvojnom programu Općine Medulin za 2015.-2020.
- Programima ukupnog razvoja/Strategijama razvoja Općina Barban, Ližnjan i Svetvinčenat
- Strategiji razvoja Grada Vodnjana 2015.-2020.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2014:477:FIN>

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Povećan turistički promet u urbanom području	Registrirani broj turističkih dolazaka u urbanom području	Broj dolazaka	Turistički promet mjeri se, između ostalog, brojem turističkih dolazaka Turistički promet upućuje na atraktivnost turističke ponude.	687.672	2015.	790.000	2020.	godišnje	DZS, Turistička zajednica
Povećan turistički promet u urbanom području	Broj dolazaka turista motiviranih kulturom, prirodom i gastronomijom	indeks	Turistički promet mjeri se, između ostalog, brojem turističkih dolazaka Dolasci motivirani kulturom, prirodom i gastronomijom upućuju na atraktivnost turističke ponude.	100	2016	120	2020.	godišnje	TOMAS TZ Istarske županije

Cilj 3. Osnaživati uključivost urbanog područja

Relevantnost

Urbanom područje Pula oformljeno je početkom 2016. kao područje koje ne predstavlja jedinstvenu administrativno-teritorijalnu cjelinu (sastavljeno je od 7 jedinica lokalne samouprave) i za koje se kao takvo prvi put prionulo izradi strategiji razvoja, uvažavajući specifičnosti svake od sastavnica. Strategijom se uspostavila osnova za koordinirano upravljanje razvojem toga područja u čijem je središtu Grad Pula, najveća jedinica lokalne samouprave u urbanom području koja je s obzirom na svekolike kapacitete i potencijale (infrastrukturni, ljudski financijski kapaciteti, prometno čvorište i sl.) pokretač lokalnog pa i regionalnog/županijskog razvoja te predstavlja centar gospodarskih aktivnosti. Integrirani urbani razvoj i upravljanje potiče upravo ulogu gradova u promicanju progresivnog, uključivog i održivog rasta nekog područja. Različite dimenzije života u urbanom području kao što su okoliš, gospodarstvo, društveni razvoj, kultura, međusobno su isprepletene, često se ne poklapaju s administrativnim granicama te stoga zahtijevaju integrirano upravljanje kako bi pozitivni razvojni učinci bili što snažniji te djelovali na što širem području. Integrirano teritorijalno upravljanje na urbanom području Pula tek je u povojima. Razvoj se još uvijek promišlja u užem krugu dionika te mahom unutar administrativnih granica, ne vodeći računa o mogućem utjecaju i povezivanju razvojnih aktivnosti na širem području. U promišljanju razvoja i provedbi razvojnih mjera još uvijek se ne kombiniraju resursi i ne potiče se sinergija. Dobro upravljanje (*good governance*), koje se temelji na otvorenosti, participativnosti, koherentnosti, učinkovitosti, građanskoj participaciji u

planiranju i provedbi razvojnih aktivnosti ne promovira se dovoljno i ne provodi na cijelom urbanom području.

Ograničenje punoj provedbi integrirane teritorijalne vladavine predstavljaju na urbanom području i nedostatna ekipiranost stručnim kadrovima u upravnim i javnim institucijama, manjak specifičnih znanja za upravljanje razvojem, nedovoljna osnaženost civilnog sektora u smislu financijskih tehničkih i ljudskih potencijala. Stoga se upravo ovim ciljem nastoje poduprijeti mreže suradnje koje prelaze administrativne granice, potaknuti interakcija javnog i civilnog sektora, osnažiti participativno planiranje razvoja s naglaskom na međusektorski i integrirani teritorijalni pristup. Svrha je ovog cilja osnažiti svekoliku koheziju urbanog područja i učiniti ga prepoznatljivim na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Nadalje, kvaliteta i dostupnost različitih društvenih usluga te uopće socijalni aspekt sastavni su elementi urbanog razvoja. Socijalna isključenost česta je u većim gradovima, ali ni ruralna područja nisu na to imuna. Urbano područje karakteriziraju negativna demografska kretanja, uključujući starenje stanovništva. Institucije i usluge socijalne skrbi neravnomjerno su raspoređene i razvijene. Usluge se mahom pružaju u ustanovama i nisu dovoljno razvijeni programi izvaninstitucionalne skrbi za sve korisničke skupine. Socijalno poduzetništvo i socijalne inovacije nisu dostatno razvijeni.

Kad su u pitanju ostale usluge iz područja društvenih djelatnosti, poput predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, javnih sportskih i rekreacijskih sadržaja, analizom stanja utvrđeni su mahom nedostatni prostorni kapaciteti, loša infrastruktura, nedostatna opremljenost modernim nastavnim pomagalicama, nedostatna sportska infrastruktura (sportske dvorane, sportski centri, vanjski sportski sadržaji).

Provedbom ovog specifičnog cilja na urbanom području želi se uspostaviti dobro upravljanje koje će karakterizirati kvalitetan javni i civilni sektor te kvalitetne usluge u zajednici koje će odgovarati na potrebe stanovništva i biti dostupne svima. Razvijeni kapaciteti za planiranje razvoja, dobra suradnja sastavnica urbanog područja, usmjerenost na postizanje sinergijskih razvojnih učinaka preduvjeti su i za ostvarenje zacrtanih rezultata u okviru ciljeva 1 i 2 čime dolazi do izražaja komplementarnost svih triju ciljeva.

Očekivani načini ostvarenja cilja

Za ostvarenje cilja predviđaju se mjere za unapređenje poslovanja javne uprave i procesa planiranja razvoja te za jačanje participativnog pristupa kreiranju i provedbi razvojnih aktivnosti i lokalnih javnih politika. Važan aspekt bit će i osnaživanje civilnog društva te poticanje inicijativa civilnog društva i građana, posebice inicijativa za podizanje kvalitete života te razvoj tolerantne i kohezivne lokalne zajednice. Također, ojačat će se kvaliteta socijalnih usluga u zajednici (s naglaskom na deinstitucionalizaciju usluga), poticati socijalno uključivanje i razvoj društvenog poduzetništva te podići kvaliteta uvjeta za predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te sport i rekreaciju.

Dosljednost

Cilj 3 usklađen je s ciljevima nekih od ključnih strateških dokumenata na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Na europskoj razini cilj je komplementaran s ciljevima Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast – EUROPA 2020.

Dokumenti nacionalne razine relevantni za ovaj cilj:

- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.–2020. (OP ULJP), posebno njegove prioritetne osi 2 – Socijalno uključivanje i 4 –Dobro upravljanje
- Strategija razvoja javne uprave za razdoblje 2015. –2020.

Na regionalnoj i lokalnoj razini cilj se uklapa u ciljeve i prioritete sadržane u:

- Nacrtu županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.
- Strateškom razvojnom programu Općine Medulin za 2015.-2020.
- Programima ukupnog razvoja/Strategijama razvoja Općina Barban, Ližnjan i Svetvinčenat
- Strategiji razvoja Grada Vodnjana 2015.-2020.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Ojačana izvaninstitucionalna skrb za korisnike socijalnih usluga	Broj osoba koje primaju pomoć kroz socijalne usluge u zajednici u odnosu na broj korisnika institucionalne skrbi	indeks		100	2016.	115	2020.	godišnje	Centar za socijalnu skrb; HZZO, HZMO

5.3. Razvojni prioriteti i mjere

Razvojni prioritet 1.1. Zeleno i inovativno gospodarstvo

Cilj

Cilj je razvojnog prioriteta 1.1. unaprijediti poduzetničke aktivnosti na urbanom području te povećati zaposlenost u poduzetništvu i ukupne rezultate poslovanja poduzetnika putem poticanja inovacija u poduzetništvu, zelenog poduzetništva i gospodarstva, ulaganja u obrazovanje i jačanje kapaciteta poduzetnika, povezivanje znanstvene zajednice s poduzetništvom te jačanje potpornih institucija i diverzifikaciju potpornih programa namijenjenih poduzetništvu.

Opravdanje

Poduzetništvo u urbanom području karakteriziraju slabiji pokazatelji u odnosu na ostatak Županije posebice kada je riječ o zaposlenosti i ukupnom rezultatu poslovanja svih poduzetnika. Prostorna distribucija poduzetničkih aktivnosti također je nejednaka, sa središtem poduzetničkih aktivnosti u Puli i slabijom razinom aktivnosti u ostatku urbanog područja. Iako su potencijali za razvoj zelenog, održivog i eko-društvenog poduzetništva značajni, uzimajući u obzir atraktivne krajolike, bogatu prirodnu i kulturnu baštinu te još uvijek prisutnu tradicijsku poljoprivrednu proizvodnju, ono još uvijek nije doseglo veće razmjere. Imajući u vidu s jedne strane značajne potencijale te s druge velik tržišni potencijal takvog oblika poduzetništva, njegovu ekonomsku stabilnost i značaj za razvoj posebice ruralnih krajeva, to je područje prepoznato kao važna razvojna niša urbanog područja.

Na području cijele Istarske županije postoji rastuća tendencija umrežavanja poduzetnika u klastere i povezivanja poslovnog sektora sa znanstvenom zajednicom. Sveučilište i Visoka tehničko-poslovna škola potiču suradnju i surađuju s gospodarstvom i lokalnom zajednicom, no takve inicijative valja ojačati. Pri tome je važno osigurati i odgovarajuće obrazovne aktivnosti i programe za razvoj poduzetništva kako bi se postavili temelji za razvoj pametnog i održivog gospodarstva.

Kvaliteta poduzetničke infrastrukture i dostupnost poduzetničkih potpornih institucija i njihovih programa različita je na urbanom području, a na području nekih jedinica lokalne samouprave takva podrška poduzetnicima nije organizirana. Na urbanom području djeluje jedan tehnološki inkubator za podršku inovativnim start-up tvrtkama u Gradu Puli.

Opis

Prioritet će se ostvariti provedbom mjera kojima se potiče razvoj gospodarstva, a one su umjerene na jačanje zelenog gospodarstva, poduzetničke infrastrukture i poduzetničkih potpornih programa, poticanje umrežavanja i inovacija u poduzetništvu te jačanje kapaciteta poduzetnika.

Mjere

Mjera 1.1.1. Jačanje zelenog gospodarstva

Popis indikativnih aktivnosti

- Uvođenje stimulativnih mjera za razvoj zelenog gospodarstva
- Unapređenje infrastrukture zelenog gospodarstva (uključujući u području poljoprivrede i ribarstva)
- Promoviranje zelenog poduzetništva
- Poticanje eko-inovacija u poduzetništvu
- Promoviranje dobre prakse i razmjene iskustava u inovativnom i zelenom poduzetništvu
- Jačanje kapaciteta poduzetnika za proizvodnju s niskom emisijom ugljika, upravljanje rizicima i prilagodbu klimatskim promjenama
- Osiguranje podrške poduzećima, subjektima malog gospodarstva, obrtima, OPG-ima za uvođenje i primjenu novih tehnologija i naprednih materijala
- Pružanje podrške poduzećima, subjektima malog gospodarstva, obrtima, OPG-ima za primjenu mjera energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.1

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Potpore poduzetnicima i u zelenom gospodarstvu	Iznos potpora poduzećima koja obavljaju djelatnosti u području zelenog gospodarstva (2016. Indeks 100)	Unapređenje zelenog gospodarstva uz osiguranje podrške poduzetnicima za ulaganje u poslovanje i razvoj zelenih djelatnosti	130	2020.	godišnje	HAMAG, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta; JLS-ovi
Energetska učinkovitost i OIE u poslovanju i proizvodnim procesima	Broj poduzeća kojima je kroz projekte pružena potpora za primjenu mjera energetske učinkovitosti i OIE (2016. = 0)	Unapređenje zelenog gospodarstva uz osiguranje podrške poduzetnicima za primjenu mjera energetske učinkovitosti i OIE	10	2020.	godišnje	JLS-ovi, IDA, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Mjera 1.1.2. Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa

Popis indikativnih aktivnosti

- Ulaganje u poduzetničku infrastrukturu i opremanje (izgradnja/proširenje kapaciteta i opremanje zona, inkubatora, akceleratora, co-working prostora i sl.)
- Jačanje kapaciteta za upravljanje zonama i poduzetničkim potpornim institucijama, uključujući izradu planova i strategija, definiranje poslovnih procesa, upravljanje promjenama, unapređenje informatičkih sustava kao potpore poslovnim procesima
- Jačanje kapaciteta potpornih institucija za pružanje podrške poduzetnicima, uključujući razvoj programa za unapređenje i pokretanje poslovanja, edukaciju zaposlenika, izradu analiza inovativnih rješenja i njihovih tržišnih potencijala, razvoj inkubacijskih i predinkubacijskih usluga i sl.
- Povezivanje potpornih institucija i razmjena praksi i iskustava
- Promocija poduzetničkih potpornih institucija i programa.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Poslovni subjekti korisnici poduzetničkih potpornih institucija/infrastrukture	Broj aktivnih poslovnih subjekata korisnika poduzetničkih potpornih institucija/infrastrukture (2016. = indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja za pokretanje i razvoj poduzeća	140	2020.	godišnje	IDA, JLS-ovi, Ministarstvo gospodarstva
Kapacitet poduzetničkih potpornih institucija	Površina poslovnog prostora koji koriste poduzetnici uz potporu (2016. = indeks 100)	Stvaranje preduvjeta za pokretanje i razvoj poduzeća	130	2020.	godišnje	IDA, JLS-ovi, Ministarstvo gospodarstva
Kapacitet poduzetničkih zona	Površina poslovnih zona (2016. = indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja i preduvjeta za poslovanje	150	2020.	godišnje	IDA, JLS-ovi, Ministarstvo gospodarstva

Mjera 1.1.3 Jačanje malog gospodarstva umrežavanjem, obrazovanjem i poticanjem inovacija

Popis indikativnih aktivnosti

- Educiranje poduzetnika i podizanje njihove svijesti o značenju i važnosti udruživanja
- Poticanje udruženja i klastera na ulaganja, razvoj i implementaciju novih tehnoloških rješenja i inovacija
- Promoviranje udruženja i njihovih proizvoda
- Osiguranje potpore udruženjima u izlasku na međunarodna tržišta
- Poticanje aktivnosti istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija poslovnog sektora u svrhu jačanja konkurentnosti njihovih proizvoda i usluga
- Poticanje povezivanja znanstvenoistraživačkog i poslovnog sektora
- Poticanje stvaranja inovativnih start-up i spin-off poduzeća

- Pružanje potpore pripremnim aktivnostima gospodarskih subjekata povezanim s pokretanjem poslovanja na temelju inovativne ideje i osigurati mentorstvo u pristupanju tržištu
- Obnova brownfield lokacija (bivša vojna i/ili industrijska područja) unutar urbanog područja Pula
- Osmišljavanje i provedba obrazovnih i savjetodavnih programa za poduzetnike
- Osmišljavanje i provedba obrazovnih programa za nezaposlene u svrhu njihova samozapošljavanja i uključivanja u poduzetništvo
- Podrška informatičkoj pismenosti i e-poslovanju
- Organizacija „poduzetničkih klinika“
- Poticanje poduzetnika na sudjelovanje u programima cjeloživotnog obrazovanja
- Priprema i provedba programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama poduzetništva.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.3

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Članstvo u klasterima	Broj članova klastera s urbanog područja (2016.= indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	130	2020.	godišnje	IDA, Ministarstvo gospodarstva, klasteri
Sudjelovanje u obrazovnim aktivnostima za poduzetnike	Broj poduzetnika (2006.= indeks 100)	Osiguravanje infrastrukturnih uvjeta za poslovanje i jačanje kapaciteta poduzetnika	130	2020.	godišnje	IDA, MINPO/HAMAG, Istarska županija, HGK, HOK

Razvojni prioritet 1.2. Povezivanje kroz zeleni promet

Cilj

Cilj je razvojnog prioriteta 1.2 ojačati teritorijalnu koheziju unutar urbanog područja unapređenjem prometne infrastrukture i poticanjem razvoja onih oblika prometa koji podržavaju „čistu mobilnost“ i imaju najmanje negativan učinak na okoliš.

Opravdanje

U urbanom području nalazimo gotovo sve oblike prometa (cestovni, željeznički, pomorski i zračni promet), no prevladava cestovna infrastruktura i cestovni je promet glavni oblik prometa. Kada je u pitanju cestovna infrastruktura, urbano područje karakterizira relativno razvijena cestovna mreža, ali ona kvalitetom ne zadovoljava potrebe prometa. Nadalje, česte su prometne gužve i zastoji, osobito u gušće naseljenim dijelovima područja i tijekom turističke sezone. Teretni promet prolazi kroz samo središte urbanog područja, gust prema je turističkim i poslovnim zonama, nedostaju parkirališne površine, stajališta za javni gradski i prigradski prijevoz, pješački hodnici, a cestovna signalizacija nije dovoljno razvijena. Infrastruktura za bicikliste također je nedostatna čime se ograničava promoviranje te vrste prometa kao prometa s nultom stopom emisije CO₂ i otrovnih čestica. Individualni promet još uvijek prevladava u odnosu na javni prijevoz koji pružaju trgovačka društva kojih su osnivači jedinice lokalne samouprave, a povezivanje različitih vrsta i oblika prometa u funkciji smanjenja prometnih

gužvi, negativnog utjecaja na okoliš i klimu te sigurnosti tek je u začetku. Sve se to negativno odražava na sigurnost u prometu i okoliš.

Opis

Ovim se prioritetom nastoji unaprijediti prometna infrastruktura i to prije svega u dijelu cestovnog prometa koji se odnosi na javni prijevoz koji pružaju lokalna trgovačka društva i oblike prijevoza s niskom/nultom stopom emisija CO₂. Problem sigurnosti kao jednog od važnih aspekata prometa rješavat će se infrastrukturnim poboljšanjima te provedbom aktivnosti usmjerenih na upravljanje mobilnošću, uspostavu sustava za praćenje i upravljanje prometom i sl. Prioritet će biti ostvaren provedbom dviju ključnih mjera od kojih je jedna usmjerena na bazično poboljšanje cestovne infrastrukture u svrhu poboljšanja sigurnosti i organizacije prometa u urbanom području, a druga na poticanje održive urbane mobilnosti.

Mjere

Mjera 1.2.1. Unapređenje cestovne prometne infrastrukture i prometne organizacije

Popis indikativnih aktivnosti

- Rekonstrukcija i modernizacija prometnica lokalnog karaktera
- Uređenje nerazvrstanih cesta
- Razvoj infrastrukture za tvrtke javnog prijevoza
- Razvoj i proširenje parkirnih zona za individualni promet i javni prijevoz koji pružaju lokalna trgovačka društva
- Uklanjanje glavnih cestovnih uskih grla
- Izgradnja pješačkih hodnika
- Izgradnja i modernizacija stajališta za javni i prigradski promet
- Izgradnja terminal za smještaj teretnih vozila
- Razvoj sigurnosne cestovne infrastrukture.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.2.1

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Modernizirana lokalna cestovna infrastruktura	Kilometar obnovljene ceste (2016. = 100)	Ukupna dužina poboljšanih lokalnih prometnica	65	2020.	2 godine	JLS-ovi, Županijska uprava za ceste
Unapređenje parkirnih zona	Ha/m ² parkirnih zona (2016.- indeks 100)	Povećanje površina parking zona	75	2020	2 godine	JLS,

Mjera 1.2.2. Pametan, zelen i integriran urbani promet

Popis indikativnih aktivnosti

- Priprema planova i studija održive urbane mobilnosti
- Razvoj infrastrukture (intermodalni terminali) i promocija modalnog prelaska s privatnog na javni prijevoz (Park and Ride, Bike and Ride)
- Osuvremenjivanje voznog parka s niskom emisijom CO₂ za tvrtke javnog prijevoza
- Razvoj i uvođenje sustava nadzora i upravljanja prometnim sustavima unutar gradskih područja
- Razvoj i uvođenje sustava integriranog tarifnog sustava s jedinstvenom kartom (Pula City Card) i modernih sustava obavješćivanja putnika
- Jačanje infrastrukture za električni promet (uvođenje e-bicikala, e-skutera, punionice za električna vozila)
- Razvoj i primjena novih rješenja čiste mobilnosti i inovativnih tehnologija
- Izgradnja i poboljšanje biciklističkih putova i staza i odgovarajuće biciklističke infrastrukture
- Uvođenje sustava zajedničkog korištenja bicikala
- Uspostava *smart* sustava za praćenje i upravljanje prometnim sustavima u gradu, uključujući uspostavu operativnog i nadzornog centra i modernizaciju semaforne signalizacije
- Uvođenje *smart* parkirnih aplikacija.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.2.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Korištenje javnog prometa	Broj putnika (2015. = 3.627.929)	Povećanje broja putnika u javnom prometu	4.000.000	2020.	godišnje	Pula promet d.o.o
Duljina biciklističkih staza	Km biciklističkih staza (2016. = indeks 100)	Povećanje površina za biciklistički promet	130	2020.	godišnje	JLS-ovi

Razvojni prioritet 1.3. Očuvanje okoliša

Cilj

Cilj je ovog razvojnog prioriteta pridonijeti očuvanju okoliša kao jednog od glavnih razvojnih resursa i nositelja identiteta urbanog područja.

Opravdanje

Analizom stanja okoliš je prepoznat kao jedan od glavnih razvojnih resursa urbanog područja. Iako je stanje u okolišu zadovoljavajuće, zbog geomorfoloških specifičnosti, gospodarskih aktivnosti (uključujući turističku industriju) i gustoće stanovništva u pojedinim dijelovima osjetljivost okoliša je velika što zahtijeva permanentna ulaganja i provedbu zaštitnih mjera. Na onečišćenje okoliša najviše utječu gospodarstvo, poljoprivreda, nepovoljni antropogeni učinci, a značajnu ugrozu predstavlja zastarjela i neadekvatna komunalna infrastruktura, kao što su

kanalizacijska i vodoopskrbna mreža, nepostojanje sustava pročišćavanja vode, ilegalna odlagališta otpada, požari. Određene industrije i njihova postrojenja potencijalno su veliki onečišćivači zraka, a koncentracija lučke infrastrukture i aktivnosti kao i aktivnosti povezanih s turizmom mogući su rizični faktori onečišćenja mora. Za ukupno očuvanje okoliša važan čimbenik predstavljaju i mjere energetske održivog razvoja, uključujući korištenje obnovljivih izvora energije. Takve se mjere u dijelu urbanog područja provode tek posljednje dvije do tri godine te ih je potrebno intenzivirati i proširiti na cijelo urbano područje.

Opis

Razvojni prioritet 1.3. usmjeren je na zaštitu i očuvanje kvalitete okoliša unapređenjem komunalnih usluga i infrastrukture te poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije i provedbom mjera energetske učinkovitosti. Sukladno tome, prioritet se namjerava ostvariti provedbom dviju mjera. Poboljšanje komunalnih usluga i infrastrukture predviđeno je primarno u području vodoopskrbe, odvodnje, kanalizacije i upravljanju otpadom. No, aktivnosti će također biti usmjerene na zaštitu mora i priobalja, prevenciju onečišćenja zraka i zaštitu od požara.

Nadalje, očuvanju okoliša nastojat će se pridonijeti i promocijom energetske održivog razvoja putem provedbe aktivnosti vezanih uz povećanje energetske učinkovitosti i veće korištenje obnovljivih izvora energije.

Mjere

Mjera 1.3.1. Unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture

Popis indikativnih aktivnosti

- Izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje vodovodne mreže
- Izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje vodosprema
- Unapređenje distribucijske mreže električne energije na urbanom području
- Izgradnja primarnog sustava odvodnje oborinskih voda
- Zaštita bunara
- Zbrinjavanje mulja s uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
- Izrada studijske i projektne dokumentacije za uređenje objekata komunalne infrastrukture
- Izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje kanalizacijske mreže
- Sanacija ilegalnih odlagališta otpada
- Promocija recikliranja i odvajanja otpada
- Izgradnja eco-boxova, reciklažnih dvorišta u svim JLS-ima na urbanom području
- Izgradnja sortirnice i postrojenja za glomazni otpad
- Provedba aktivnosti usmjerenih na smanjenje količine otpada (uključujući edukacijske i promotivne kampanje)
- Provedba mjera praćenja kvalitete zraka i zaštite od onečišćenja zraka
- Unapređenje infrastrukture i opreme za zaštitu od požara (DVD-ovi, poligoni za vježbu, vozila, tehnička i komunikacijska oprema i sl.)
- Edukacije vatrogasaca u dobrovoljnim vatrogasnim društvima
- Provedba akcija čišćenja podmorja uz nužne infrastrukturne radove u akvatoriju urbanog područja
- Uređenje i čišćenje plaža.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Odlaganje otpada na ilegalnim odlagalištima	Kg otpada odložen na ilegalnim odlagalištima (2016. – indeks 100)	Smanjenje ilegalnog odlaganja otpada	130	2020.	dvogodišnje	JLS-ovi, komunalna poduzeća
Zeleni otoci za selektivno prikupljanje otpada	Broj otoka za selektivno prikupljanje otpada (2016. – 130)	Unapređenje sustava odvajanja otpada	160	2020.	godišnje	JLS-ovi, komunalna poduzeća

Mjera 1.3.2. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticanje i provedba mjera, projekata i programa energetske učinkovitosti u zgradama javne i stambene namjene
- Provedba mjera, projekata i programa energetske učinkovitosti sektora javne rasvjete (ugradnja ekološki prihvatljive javne rasprave)
- Promicanje i potpora programima i inicijativama fizičkih i pravnih subjekata s ciljem većeg korištenja obnovljivih izvora energije
- Provedba informativno-edukativnih aktivnosti na temu energetske učinkovitosti i smanjenja emisija CO₂ u svrhu podizanja svijesti građana o učinkovitom korištenju energije
- Promicanje lokalne proizvodnje energije iz obnovljivih izvora
- Ulaganje u mrežu toplinarstva.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Energetska učinkovitost u javnim zgradama	Površina energetske obnovljenih javnih zgrada (2016. – indeks 100)	Primjena mjera energetske učinkovitosti u javnim zgradama	130	2020.	godišnje	JLS-ovi, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
Energetska učinkovitost u kućanstvima	Površina kućanstava obuhvaćenih projektima primjene mjera energetske učinkovitosti i OIE (2016. – indeks 100)	Primjena mjera energetske učinkovitosti u kućanstvima	130	2020.	godišnje	JLS-ovi

Razvojni prioritet 1.4. Inovativni obrazovni programi

Cilj:

Razvojnim prioritetom 1.4. nastoji se, na temeljima dobro organiziranog sustava obrazovanja u urbanom području i kvalitetnih ljudskih potencijala u sustavu, pridonijeti razvoju inovativnih obrazovnih programa koji imaju potencijal izravno utjecati na razvoj lokalnog gospodarstva.

Sukladno tome, prioritet stavlja naglasak na unapređenja u sustavu visokoškolskog obrazovanja, strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja.

Opravdanje:

Urbano područje karakterizira dobra pokrivenost obrazovnim ustanovama na svim razinama te kvalitetni izvannastavni programi. No, obrazovne se ustanove istodobno suočavaju s nedostatnim prostornim kapacitetima, lošom infrastrukturom, nedostatnom opremljenošću modernim nastavnim pomagalicama, posebice u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju, iako je taj problem očit i na višim razinama obrazovanja. Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje te ustanove za obrazovanje odraslih, iako prvenstveno koncentrirane u dva grada, propulzivni su i imaju dobru strukturu ljudskog potencijala, pokazuju spremnost na prilagodbe potrebama tržišta, uspostavljaju mreže suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Spomenuto je prepoznato kao dobar temelj za daljnji razvoj i ulaganje u svrhu rješavanja problema strukturne nezaposlenosti, deficitarnih profesija na tržištu rada, intenzivnijeg prijenosa znanja u cjelokupno gospodarstvo. Stoga se radi osiguranja svekolike koherentnosti definiranog smjera razvoja urbanog područja prema pametnom rastu i razvoju, te posebno postizanja snažnije sinergije među svim prioritetima Cilja 1, ovim prioritetom naglasak stavlja na omogućivanje razvoja i provedbe inovativnih obrazovnih programa u sustavima visokoškolskog, strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja, a u okviru Cilja 3 predviđa se rješavati probleme neadekvatnih kapaciteta u predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju.

Opis:

Ovaj razvojni prioritet ostvarit će se provedbom dviju mjera i pripadajućih im aktivnostima u području visokoškolskog obrazovanja te strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja. Ulaganjem u razvoj novih studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa u ponudi visokoobrazovnih i znanstvenoistraživačkih institucija koje djeluju na urbanom području nastoji se dalje raditi na unapređenju visokoškolskog obrazovanja i stvaranju preduvjeta za dugoročne i multiplikativne učinke na ukupan društveno-ekonomski rast i razvoj urbanog područja i šire. S druge strane, aktivnostima u području cjeloživotnog i strukovnog obrazovanja nastojat će se kratkoročno i srednjoročno odgovoriti na potrebe tržišta rada, povezati lokalno gospodarstvo s obrazovanjem i tako poboljšati strukturu zaposlenosti na urbanom području.

Mjere

Mjera 1.4.1. Poboljšanje ponude studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa

- Razvoj i provedba novih studijskih programa te unapređenje postojećih, s naglaskom na STEM programe
- Uspostava Centra za razvoj karijera pri Sveučilištu
- Osnivanje Istarskog veleučilišta
- Ulaganja u infrastrukturu (proširenje kapaciteta) i opremu za potrebe poboljšanja studijskih, inovacijskih i istraživačkih programa, uključujući prenamjenu i revitalizaciju brownfield lokacija za te potrebe
- Provedba međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata
- Razvoj inovativnih istraživačkih smjerova i timova
- Razvoj i provedba programa za prelazak s modela studiranja 4+1 na studiranje 5+0
- Podizanje razine znanstvenoistraživačkih kompetencija

- Razvoj i implementacija sustava upravljanja kvalitetom u visokoobrazovnim i znanstvenim institucijama.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.4.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Studijski programi od značaja za razvoj gospodarstva urbanog područja	Broj studijskih programa (2015. = 42)	Doprinos Sveučilišta potrebama gospodarstva	44	2020.	2 godine	Sveučilište
	Broj polaznika studijskih programa (2015. = 3466)		3700	2020.	2 godine	Sveučilište
Sustav profesionalnog savjetovanja	Broj studenata korisnika sustava profesionalnog savjetovanja (2016.= indeks 100)	Doprinos Sveučilišta profesionalnom razvoju studenata	120	2020.	Godišnje	Sveučilište

Mjera 1.4.2. Unapređenje strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja

- Izrada integriranog sustava informiranja o cjeloživotnom obrazovanju (centralni web portal)
- Razvoj i provedba programa obrazovanja odraslih uz primjenu HKO-a u područjima od značaja za razvoj urbanog područja,
- Ulaganja u infrastrukturu (proširenje kapaciteta) i opremu za potrebe poboljšanja studijskih, inovacijskih i istraživačkih programa, uključujući prenamjenu i revitalizaciju brownfield lokacija za te potrebe
- Povezivanje ustanova za obrazovanje odraslih s poslodavcima
- Osposobljavanje i usavršavanje vještina (dugotrajno) nezaposlenih s potrebama tržišta rada
- Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama i podrška procesu deinstitalizacije
- Promocija cjeloživotnog obrazovanja i promocija poduzetništva
- Izrada i provedba sektorskih kurikula za strukovno obrazovanje
- Jačanje kapaciteta ustanova za strukovno obrazovanje
- Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih
- Uspostava centara kompetencija, centara novih tehnologija i sl.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.4.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Programi i kurikuli usklađeni s potrebama tržišta rada	Broj novih i/ili unaprijeđenih kurikula za strukovno obrazovanje (2016.	Usklađenost strukovnog obrazovanja s potrebama tržišta rada	120	2020.	2 godine	Srednje škole, PUO

	= indeks 100)					
Udio dugotrajno nezaposlenih odraslih osoba koje su završile program cjeloživotnog obrazovanja	% (2016. Indeks = 100)	Doprinos programa cjeloživotnog obrazovanja smanjenju stope dugotrajno nezaposlenih	120	2020.	godišnje	HZZ, PUO

Razvojni prioritet 2.1. Valorizacija kulturne i povijesne baštine

Cilj:

Prioritetom 2.1. nastoji se korištenje kulturne i povijesne baštine kojom obiluje urbano područje unaprijediti u gospodarske svrhe, odnosno valorizirati razvojni potencijal baštine s naglaskom na povezivanje turizma i kulture.

Opravdanje:

Urbano područje atraktivno je i propulzivno turističko odredište. Među važnim turističkim atrakcijama ističe se bogata materijalna i nematerijalna kulturno povijesna baština (na urbanom području registrirano je 96 kulturnih dobara), no neka kulturna dobra još uvijek nisu sustavno istražena (npr. fortifikacijski sustavi, poluurbane i seoske cjeline). Istraživanje, upravljanje i uključivanje kulturno povijesne i arheološke baštine u turističku ponudu ne provodi se sustavno, te postoji potreba za izradom planova upravljanja i zaštite. Istraživačke aktivnosti i rekonstrukcija kulturnih znamenitosti često su ograničeni nedostatnim financijskim sredstvima.

Turizam na urbanom području još uvijek počiva mahom na konceptu „mora i sunca“ što utječe na njegovu sezonalnost. S obzirom na to da se najviše turističkih dolazaka bilježi u ljetnim mjesecima, u istom razdoblju održava se i najviše događanja povezanih s kulturom i kulturnom baštinom, ali mogućnosti takvih događanja ne iskorištavaju se dovoljno u smislu produženja turističke sezone. Kulturni sadržaji nisu sustavno integrirani u turističku ponudu sukladno potencijalima. Lokalni poduzetnici ne iskorištavaju dovoljno potencijale kulturne baštine u formiranju i prezentaciji svojih usluga i proizvoda te nisu dovoljno povezani s institucijama u kulturi. Brojni bivši vojni i industrijski objekti na urbanom području, osobito u njegovom središtu, infrastrukturni su potencijal za razvoj i prezentaciju kulturnih sadržaja, posebice kada su u pitanju kreativne industrije. Kulturna i kreativna industrija dio je identiteta urbanog područja, no ipak nedovoljno integrirana u turističku ponudu i iskorištena za promociju urbanog područja. Pulski filmski festival te druga događanja vezana uz film, kazalište i produkciju značajan su potencijal za daljnje unapređenje kulturnih i kreativnih industrija, ali i brendiranje urbanog područja u tom smislu. S obzirom na trendove razvoja kulturne i kreativne industrije i konkurencije, za snažniju gospodarsku i turističku valorizaciju postojećeg potencijala u urbanom području potrebno je dodatno obogaćivati sadržaje, ulagati u razvoj i poticati umrežavanje na lokalnoj i međunarodnoj razini.

Opis:

Dvije su mjere predviđene za realizaciju ovog razvojnog prioriteta od kojih će jedna biti usmjerena na održivo upravljanje materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom, a drugom će se nastojati osnažiti postojeća kulturno-umjetnička produkcija i kreativne industrije. Svrha je mjera bogatu kulturnu baštinu i kulturu općenito bolje integrirati u turističku ponudu, pridonijeti prezentaciji Istarske županije kao regije kulture i tako osnažiti lokalno gospodarstvo.

Mjere:

Mjera 2.1.1. Održivo upravljanje materijalnom kulturnom baštinom u funkciji razvoja gospodarstva

Popis indikativnih aktivnosti:

- Obnova i rekonstrukcija kulturnih znamenitosti baštine (arheoloških nalazišta, industrijske baštine, utvrda, dvoraca, manjih kuća, palača, etnološke baštine itd.) uključujući prenamjenu i revitalizaciju brownfield lokacija
- Izrada projektne, tehničke, konzervatorske dokumentacije za obnovu i revitalizaciju spomenika kulturne baštine
- Provedba konzervatorskih radova
- Izgradnja nove infrastrukture za poboljšanje usluga i bolje povezivanje kulture i turizma
- Obogaćivanje turističke ponude kulturnim sadržajima ponudom novih turističkih proizvoda povezanih s kulturnom baštinom i razvijenih za različite ciljane skupine posjetitelja
- Prezentacija kulturnih vrijednosti kao turističkih proizvoda
- Poticanje razvoja i unapređenja kulturnog turizma
- Uređenje i valorizacija bivših vojnih i industrijskih objekata u kulturno-umjetničke, obrazovne i turističke svrhe
- Provedba edukacijskih i informativnih aktivnosti za poduzetnike te kulturne i turističke radnike za razvoj poduzetništva zasnovanog na održivom korištenju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti
- Povezivanje poduzetnika i institucija u kulturi radi obogaćivanja lokalne ponude
- Novo zapošljavanje kroz unapređenje kulturne baštine
- Poboljšanje sustava upravljanja kulturnom baštinom izradom planova upravljanja te konzervatorskih analiza i smjernica za određena mjesta kulturne baštine
- Promidžba odredišta kulturne baštine u turističke svrhe.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.1.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Porast očekivanog broja posjeta podržanim mjestima i atrakcijama kulturne baštine	Broj posjeta (2016. – indeks 100)	Atraktivnost objekata i atrakcija kulturne baštine u turističkoj ponudi	135	2020.	godišnje	TZ
Obnova brownfield lokacija u kulturne, i turističke svrhe.	m2 (2016.- indeks 100)	Doprinos stvaranju novih kulturnih, obrazovnih, turističkih sadržaja u zapuštenim/nevaloriziranim urbanim prostorima	130	2020.	godišnje	TZ, Istarska županija, JLS-ovi

Mjera 2.1.2. Osnaživanje kulturno-umjetničke produkcije i kreativnih industrija

Popis indikativnih aktivnosti:

- Unapređenje djelovanja i promocije Pulskog filmskog festivala (ulaganje u prostor, opremu, nove sadržaje, promociju; razvoj filmskog centra/kuće filma i sl.)
- Osnaživanje kapaciteta kulturnih i kreativnih industrija i poduzetništva
- Otvaranje novih multimedijalnih prostora (npr. muzeja i sl.), uključujući valorizaciju postojećih brownfield lokacija za te svrhe
- Unapređenje infrastrukture za produkciju, edukaciju i promociju kulture i kulturne baštine, uključujući valorizaciju postojećih brownfield lokacija za te svrhe (primjerice, demilitarizacija austrougarskog Marine Kasina)
- Razvoj inovacijskih i produkcijskih centara (npr. centar za multimedijalnu umjetnost, hibridni inženjering, filmsku produkciju i sl.)
- Unapređenje rada Istarskog narodnog kazališta – Gradskog kazališta Pula (modernizacija i bolja funkcionalna organizacija prostora)
- Integracija kulturno-umjetničkih manifestacija s ostalim turističkim sadržajima
- Razvoj i provedba edukacijskih i informativnih programa i sadržaja u području kulturno-umjetničke produkcije i kreativnih industrija
- Poticanje razvoja klastera kulturnih i kreativnih industrija
- Poticanje umrežavanja s lokalnim i međunarodnim akterima u području kulturnih i kreativnih industrija
- Uključivanje ranjivih skupina stanovništva u razvoj kreativnih industrija.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.1.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Obnova brownfield lokacija za potrebe kreativnih industrija	m ² (2016. - indeks 100)	Doprinos stvaranju novih prostora i sadržaja kreativnih industrija u zapuštenim/nevaloriziranim urbanim prostorima	120	2020.	godišnje	TZ, Istarska županija, JLS-ovi
Posjećenost kulturnih i kreativnih manifestacija	Broj posjetitelja (2016. = indeks 100)	Jačanje kreativne/umjetničke produkcije	130	2020.	godišnje	TZ, JLS

Razvojni prioritet 2.2. Očuvanje tradicijskih vrijednosti

Cilj:

Cilj je ovoga prioriteta očuvati tradicijske vrijednosti i staviti ih u funkciju nositelja identiteta urbanog područja, unapređenja lokalnog gospodarstva i multikulturalizma kao njegove važne odrednice.

Opravdanje:

Unatoč bogatim tradicijskim vrijednostima i nematerijalnoj baštini svijest o potrebi očuvanja lokalnog identiteta i tradicije, osobito s ciljem jačanja gospodarske i turističke atraktivnosti, nije

dovoljno razvijena na cijelom urbanom području. Zastupljenost tradicijskih vrijednosti, tradicionalnih proizvoda, zanata, eno i gastro specifičnosti nedovoljna je u oblikovanju turističke ponude, a aktivnosti brendiranja nisu dostatne i većinom su ograničene na gradove.

Obrazovanje, informiranje i promocija važni su čimbenici očuvanja tradicijskih vrijednosti i zavičajnosti. U tom je smislu nedovoljno razvijena suradnja između relevantnih kulturnih i obrazovnih institucija, ali i suradnja javnog sektora i civilnog društva na razvoju obrazovnih i promotivnih programa, dokumentiranju i istraživanju baštine. Multikulturalnost, višejezičnost i otvorenost različitostima dio su naslijeđa i identiteta ne samo urbanog područja, već cijelog Istarskog poluotoka. Trajno njegovanje tih vrijednosti prepoznato je kao neizostavan dio očuvanja tradicijskih vrijednosti.

Opis:

U okviru ovog prioriteta predviđene su dvije mjere čiji je fokus s jedne strane na promociji tradicijskih vrijednosti (kulturne i prirodne baštine, lokalnih proizvoda i specifičnosti života) u funkciji turizma i lokalnog razvoja, a s druge na očuvanju identiteta i tradicijskih vrijednosti u funkciji socijalne kohezije te osnaživanja povezanosti lokalnog stanovništva s vrijednostima prostora na kojem žive.

Mjere:

Mjera 2.2.1. Promocija tradicijskih vrijednosti urbanog područja

- Brendiranje proizvoda i usluga s urbanog područja utemeljenih na tradicionalnim vrijednostima i proizvodima
- Podupiranje eno-gastro aktivnosti, proizvoda i projekata
- Razvoj turističkih proizvoda utemeljenih na tradicionalnim vrijednostima
- Razvoj marketinških strategija i planova.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Eno-gastro manifestacije	Broj eno-gastro manifestacija kojima je kroz projekte pružena podrška (2016. = 0)	Promocija tradicionalnih vrijednosti i proizvoda	4	2020.	Godišnje	TZ, JLS-ovi

Mjera 2.2.2. Očuvanje tradicijskih vrijednosti i identiteta provedbom obrazovnih i informativnih aktivnosti te poticanjem umrežavanja i multikulturalizma

- Osmišljavanje i provedba zavičajne nastave, organiziranje izvannastavnih aktivnosti (ljetne škole i kampovi) i sl.
- Razvoj novih edukacijskih sadržaja utemeljenih na materijalnoj i nematerijalnoj kulturnoj baštini
- Razvoj mreže knjižnica, informacijskih središta i čvorišta kreativnih ideja, uključujući proširenje prostornih kapaciteta, opremanje i razvoj novih informativno-obrazovnih sadržaja

- Približavanje knjige, kulture i obrazovanja svim građanima uvođenjem pokretnih knjižnica (bibliobus)
- Povezivanje institucija koje djeluju u području zaštite i upravljanja kulturno-povijesnom baštinom
- Razvoj i promocija kulturnih i obrazovnih programa (profesionalnih i amaterskih) temeljenih na kulturnoj tradiciji urbanog područja te očuvanju nematerijalne i materijalne baštine
- Poticanje aktivnosti dokumentiranja i istraživanja materijalne i nematerijalne kulturne baštine
- Unapređenje muzejskih zbirki i postava usmjerenih na tradicijske vrijednosti
- Razvoj multimedijalnih centara za promociju zavičajnosti
- Njegovanje i promocija kultura nacionalnih manjina
- Osiguranje odgovarajućih infrastrukturnih i ostalih (pred)uvjeta za promicanje i unapređenje multikulturalizma
- Poticanje kontinuiranog unapređenja rada institucija i udruga nacionalnih zajednica i drugih etničkih skupina.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Polaznici zavičajne nastave (predškola, osnovna i srednja škola)	Broj polaznika(2016. = indeks 100)	Doprinos očuvanju identiteta	120	2020.	godišnje	Obrazovne ustanove, JLS-ovi
Oснаživanje multikulturalizma	Iznos potpore projektima multikulturalizma (2016. = indeks 100)	Doprinos multikulturalizmu kao važnoj sastavnici identiteta urbanog područja	120	2020.	godišnje	JLS-ovi

Razvojni prioritet 3.1. Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem

Cilj:

Cilj je razvojnog prioriteta uspostaviti preduvjete za održivu urbanu vladavinu kako bi se mogao dati učinkovit odgovor na ekonomske, ekološke i društvene izazove s kojima se suočava urbano područje te postigli zajednički ciljevi koordiniranim djelovanjem različitih razina vlasti i različitih dionika koji su sastavni dio razvojnih procesa. Uspostava održive urbane vladavine ključan je instrument za učinkovitu provedbu strategije razvoja urbanog područja.

Opravdanje:

Integrirano teritorijalno upravljanje na urbanom području Pula počelo je izradom strategije razvoja njegova područja. Strategijom je utvrđeno geografsko područje koje karakteriziraju određena društvena, teritorijalna i ekonomska obilježja te „paket“ aktivnosti koje se namjeravaju provesti radi unapređenja tih obilježja. Strategijom je obuhvaćeno područje koje ne predstavlja jedinstvenu administrativnu cjelinu, čime se izlazi iz dosadašnjih okvira teritorijalnog upravljanja razvojem, a izazov integriranog i održivog upravljanja postaje veći. Tijela javne vlasti nemaju dostatno razvijene kapacitete (ljudske, financijske, tehničke) za strateško planiranje i provedbu

razvojnih programa i projekata utemeljenih na strateškim planovima i programima. Različiti strateški dokumenti kojima se uređuju razvojna pitanja od značaja za određeni teritorij/administrativnu cjelinu postoje (no ne u svim jedinicama lokalne samouprave), ali nedostaje komplementarnost i koordiniranost u procesu planiranja kao i u njihovoj provedbi. Strateški dokumenti često nisu podloga za planiranje proračuna. Specifični razvojni izazovi najčešće se rješavaju izolirano bez integriranog međusektorskog pristupa. Suradnja i koordinacija na rješavanju razvojnih izazova često izostaje među pojedinim ustrojstvenim jedinicama jednog tijela vlasti, a učinkovite mehanizme suradnje među tijelima vlasti različitih lokalnih samouprava na provedbi njihove zajedničke strategije tek treba uspostaviti. Koordinacija s drugim važnim dionicima razvojnog procesa (poslovna zajednica, nevladine organizacije, građani) sporadična je, nedostatna, deklarativna i često ograničena prvenstveno na proces planiranja i mahom izostaje u procesu provedbe te praćenja i vrednovanja učinaka.

Opis:

Dvije su komplementarne mjere predložene za uspostavu održive urbane vladavine odnosno za realizaciju ovog prioriteta. Na jednoj strani predviđeno je jačanje kapaciteta tijela javne vlasti na urbanom području za učinkovito integrirano i održivo upravljanje razvojem te u tom okviru podizanje znanja za međusektorsko planiranje i provedbu razvojnih aktivnosti, jačanje međusobne koordinacije, uspostavu učinkovitih struktura za provedbu razvojnih aktivnosti i procesa i dostizanje zacrtanih ciljeva i uvođenje dobre upravljačke prakse. Na drugoj pak strani nastoji se osnažiti koordinativan i participativan pristup razvoju poticanjem suradnje javne vlasti s ostalim relevantnim sudionicima razvojnog procesa.

Mjere:

Mjera 3.1.1. Integrirano i održivo upravljanjem razvojem

Popis indikativnih aktivnosti

- Kontinuirana edukacija službenika za strateško planiranje i upravljanje razvojnim procesima te pripremu projekata i upravljanje provedbom projekata
- Uspostava struktura za upravljanje strategijom razvoja urbanog područja, koordinacijskih mehanizama među JLS-ova s urbanog područja i definiranje poslovnih procesa
- Jačanje kapaciteta za traženje i privlačenje alternativnih sredstava za provedbu strategije razvoja urbanog područja (npr. jačanje kapaciteta za učinkovito korištenje različitih fondova EU-a)
- Osiguranje koherentnosti razvojne politike s kasnijim akcijama putem jasnog povezivanja proračuna sa strategijom razvoja urbanog područja
- Uspostava odgovarajućeg mehanizam odabira projekata
- Jačanje kapaciteta za praćenja provedbe projekata
- Jačanje kapaciteta za provedbu tekućih evaluacija
- Uvođenje IT alata za upravljanje i praćenje razvojnih aktivnosti
- Uspostava cjelovitog sustava strateškog planiranja na razini urbanog područja; isti standardizirati ga i učiniti sastavnim dijelom poslovnog procesa
- Uvođenje dobre upravljačke prakse u poslovne procese planiranja razvoja na urbanom području putem primjene načela otvorenosti, učinkovitosti, koherentnosti/dosljednosti i načela „polaganja računa“ (*accountability*)
- Unapređenje suradnje JLS-ova urbanog područja na provedbi razvojnih aktivnosti

- Jačanje partnerskih odnosa s drugim županijama, regijama, Europskim grupacijama teritorijalne suradnje (EGTS), makroregionalnim i međunarodnim asocijacijama radi učinkovitijeg korištenja sredstava iz programa EU-a i drugih programa međunarodne suradnje (sklapanje partnerskih sporazuma, priprema, kandidiranje i provedba zajedničkih projekata).

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Usuglašenost proračuna JLS-ova sa SRUP-om	% usuglašenosti proračuna JLS-ova (plan razvojnih programa) sa SRUP-om	Strateško planiranje proračuna JLS-ova	50%	2020.	godišnje	JLS-ovi
Uspješnost prijavljenih projekata SRUP-a za EU-sufinanciranje	% (2016=0)	Kapaciteti za traženje i privlačenje sredstava za provedbu SRUP-a	35%	2020.	godišnje	Tehničko tajništvo SRUP-a, JLS-ovi

Mjera 3.1.2. Primjena participativnog pristupa planiranju razvoja i provedbi razvojnih politika

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticanje partnerstva javnih tijela i organizacija civilnog društva u planiranju razvoja i praćenju provedbe razvojne politike
- Uspostava mehanizama koordinacije između tijela javne vlasti s urbanog područja i nevladinog sektora
- Unapređenje primjene participativnog pristupa planiranju
- Promicanje i podržavanje inicijativa civilnog društva i građana vezanih uz podizanje kvalitete života na urbanom području
- Povezivanje lokalne zajednice, sveučilišta i drugih javnih institucija te neprofitnih udruga, posebno onih koje se bave mladima, radi mapiranja društvenih i urbanih potencijala te osmišljavanja, testiranja i implementiranja novih modela suživota u zajednici kao i društveno odgovornih poduzetničkih inovacija
- Promoviranje i primjena javno-privatnih partnerstava u provedbi razvojnih aktivnosti
- Razvoj alata za participativno odlučivanje i budžetiranje.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Inicijative civilnog društva za poboljšanje kvalitete života u urbanom području	Iznos potpore projektima inicijativa civilnog društva	Doprinos civilnog društva podizanju kvalitete života na urbanom području	120	2020.	godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a

	(2016. = indeks 100)					
Suradnja javne uprave/NVO-a, obrazovanih institucija/poduzetnika	Iznos potpore podržanih zajedničkih projekata (2016. = indeks 100)	Primjena participativnog pristupa planiranju razvoja	115	2020.	godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a

Razvojni prioritet 3.2. Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama

Cilj:

Cilj ovog prioriteta je unaprijediti kvalitetu života u lokalnim zajednicama urbanog područja povećanjem dostupnosti i kvalitete socijalnih usluga te unapređenjem društvene infrastrukture i kvalitete usluge i sadržaja u sferi odgoja, obrazovanja, sporta i rekreacije. Kada su u pitanju socijalne usluge, namjera je prvenstveno povećati dostupnost šireg spektra (novih) usluga izvan institucija socijalne skrbi što širem krugu potrebitog stanovništva na urbanom području sa svrhom poboljšanja njihove kvalitete života, bolje organizacije života u zajednici i što duljeg zadržavanja u zajednici te osnaživanja socijalne kohezije. Novim uslugama, proizvodima i modelima nastojat će se riješiti pojedini društveni izazovi s kojima se suočava stanovništvo urbanog područja, zadovoljiti na najbolji mogući način socijalne potrebe i kreirati novi odnosi među pojedinim skupinama stanovništva. Ulaganjima u infrastrukturna i tehnološka poboljšanja predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja nastoji se pak podići kvaliteta odgojno-obrazovnog rada na urbanom području. Za postizanje visoke kvalitete odgojno-obrazovne infrastrukture nužno je voditi računa o djeci s teškoćama u razvoju. Ulaganjima u sportske i rekreativne sadržaje želi se stanovnicima urbanog područja omogućiti da se u svojim zajednicama bave nekim oblikom sportske i rekreativne aktivnosti radi poboljšanja zdravlja i ukupne kvalitete življenja.

Opravdanje:

Na urbanom području primjetna su negativna demografska kretanja, starenje stanovništva te nejednaka rasprostranjenost institucija socijalne skrbi i nejednaka opremljenost ustanova zdravstvene skrbi. Pružanje usluga socijalne skrbi mahom je vezano uz institucije i to prije svega domove za starije i nemoćne, domove za djecu i mlađe punoljetne osobe, centre za rehabilitaciju. Usluge u zajednici slabo su razvijene, nedostaju mobilni timovi i klubovi za izvaninstitucionalnu pomoć. Problemi su većinom posljedica nedostatka financijskih sredstava što usporava proces modernizacije sustava socijalne skrbi i zdravstvene zaštite te umanjuje kvalitetu života osobito ranjivih skupina društva (npr. osobe s posebnim potrebama, stariji). Socijalne inovacije koje predstavljaju nužnost u vremenu promjene demografskih trendova i obiteljske strukture te rastućih socijalnih nejednakosti i sl. nisu razvijene i ne potiče se kultura socijalnih inovacija. Socijalno poduzetništvo je velika mogućnost za zapošljavanje i razvoj različitih usluga u zajednici, pa je razvoj socijalnog poduzetništva mogućnost stvaranja društvenog sadržaja u manjim sredinama.

U predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju primjetan je manjak i loša kvaliteta prostornih kapaciteta te nedostatna ili loša tehnološka opremljenost koja onemogućava primjenu modernih pedagoških standarda. Učenicima s teškoćama u razvoju u redovnim i posebnim osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama bez pomoćnika u nastavi onemogućena je potpuna integracija i stvaranje preduvjeta za njihovo buduće djelovanje u društvu i osposobljenost za život i rad. Na urbanom području, unatoč nemalom broju

sportskih/rekreacijskih klubova, infrastrukturni kapaciteti i standardi sportskih i rekreacijskih objekata (uključujući školske sportske objekte) nisu dostatni i nejednako su rasprostranjeni.

Opis:

Ovaj prioritet i dostizanje njegova cilja podrazumijeva provedbu mjera poboljšanja dostupnosti socijalnih usluga u zajednici, promicanja i razvoja socijalnih inovacija i socijalnog poduzetništva, mjera usmjerenih na podizanje kvalitete predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, razvoj sportskih i rekreacijskih sadržaja te društvenog sadržaja za osobe starije životne dobi.

Mjere

Mjera 3.2.1. Poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga u zajednici

Popis indikativnih aktivnosti:

- Promocija i razvoj novih usluga u zajednici, uključujući prateću infrastrukturu i opremanje (usluge osobne pomoći, centri dnevnog boravka, klubovi ili mobilni timovi za osobe s invaliditetom, starije osobe, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, obiteljski smještaj i sl.)
- Podrška organizacijama civilnog društva u pružanju izvaninstitucionalnih usluga socijalne skrbi
- Razvoj programa poticanja socijalnog uključivanja osoba u riziku od socijalne isključenosti
- Pružanje pomoći socijalno osjetljivim skupinama i skupinama u riziku od socijalne isključenosti
- Deinstitutionalizacija socijalnih usluga
- Uspostava dnevnog centra za rehabilitaciju
- Poticanje, educiranje i podrška razvoju volonterstva u pružanju socijalnih usluga u zajednici.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Povećan broj pružatelja socijalnih usluga u zajednici	Broj pružatelja usluga (2016. = indeks 100)	Doprinos deinstitutionalizaciji socijalnih usluga	115	2020.	godišnje	Centar za socijalnu skrb

Mjera 3.2.2. Razvoj socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija

Popis indikativnih aktivnosti:

- Promocija, edukacija i pružanje podrške aktivnostima društvenog poduzetništva
- Poticanje i razvoj društvenih inovacija
- Osnivanje Centra za društvene inovacije
- Uvođenje mjerenje učinaka socijalnih inovacija i društvenog poduzetništva
- Jačanje kapaciteta javnih tijela i nevladinih organizacija za socijalne inovacije

- Promicanje važnosti i uloge društvenog poduzetništva u javnosti
- Podrška razvoju i provedbi mjera socijalnih inovacija posebice u području dugotrajne nezaposlenosti, nezaposlenosti mladih, brige za osobe u riziku od socijalne isključenosti i sl.
- Promocija i podrška provedbi inkluzivnog volontiranja i usvajanja novih vještina kroz volonterske programe i projekte u području socijalnog uključivanja
- Razvoj interkulturalne aktivnosti usmjerene na mladež i starije osobe
- Poticanje i pružanje podrške aktivnostima međugeneracijske solidarnosti.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Jačanje društvenog poduzetništva	Iznos potpore podržanim projektima društvenog poduzetništva (2016. = indeks 100)	Doprinos razvoju društvenog poduzetništva na urbanom području	120	2020.	Godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a
Povećanje mjera socijalnih inovacija za smanjenje socijalne isključenosti	Iznos potpore podržanim projektima socijalnih inovacija(2016. = indeks 100)	Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	115	2020.	Godišnje	JLS-ovi, tehničko tajništvo SRUP-a

Mjera 3.2.3. Podizanje kvalitete predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja

Popis indikativnih aktivnosti:

- Izrada projektne studijske, tehničke i natječajne dokumentacije te izvođenje radova na obnovi i izgradnji predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova, uključujući sportske dvorane i učeničke domove
- Rekonstrukcija/adaptacija/izgradnja odgojno-obrazovnih ustanova
- Opremanje odgojno-obrazovnih ustanova
- Unapređenje predškolskog sustava razvojem dodatnih programa usuglašanih s potrebama djece i roditelja
- Uvođenje produženog boravka i jednosmjenske nastave
- Osiguravanje pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama
- Razvoj digitalno zrelih škola.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.3.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Porast broja digitalno zrelih škola	Broj škola (2016. = indeks 100)	Unapređenje	120	2020.	godišnje	MZOS,

		obrazovnog procesa				CARNET
Porast postotka obuhvaćenih učenika s teškoćama	Broj pomoćnika u nastavi / broj učenika s teškoćama (2016. = indeks 100)	Integracija u redovno školovanje	120	2020	godišnje	MZOS, UDUIŽ, škole

Mjera 3.2.4. Razvoj programa sporta, rekreacije i pripadajuće infrastrukture

Popis indikativnih aktivnosti:

- Izrada projektne studijske, tehničke i natječajne dokumentacije te izvođenje radova na obnovi i izgradnji
- Izgradnja i opremanje novih školskih sportskih dvorana i dvorana u vlasništvu JLS-ova
- Adaptacija i opremanje postojećih školskih sportskih dvorana i dvorana u vlasništvu JLS
- Uređenje vanjskih igrališta
- Ulaganja u objekte različite sportske infrastrukture
- Priprema i provedba programa razvoja sportsko-rekreacijskih sadržaja za djecu i odrasle (grupni programi organiziranog vježbanja, sportsko rekreacijske manifestacije i sl.)
- Ulaganje u razvoj ljudskih resursa u kulturi i sportu – privlačenje kadra i dodatno usavršavanje

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.4.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Stanovništvo uključeno u sportske aktivnosti	Broj osoba (2016. = indeks 100)	Kvaliteta i dostupnost sportskih sadržaja; promocija sporta i njegova značenja	120	2020.	godišnje	Sportski klubovi, JLS-ova

6. PLAN PROVEDBE STRATEGIJE

Strategija će se realizirati putem provedbe niza konkretnih projekata koji će poduprijeti ostvarenje definiranih mjera, prioriteta i ciljeva u predviđenom razdoblju. Uspješnost provedbe svih predviđenih projekata, a time i mjera, prioriteta i ciljeva, osigurat će se izrađenim Akcijskim planom za razdoblje 2016.–2018. godine. Njime je ostvarena poveznica Strategije i svih očekivanih izvora financiranja njezine provedbe (npr. sredstva javnih proračuna, fondovi EU-a, javno-privatna partnerstva i dr.).

6.1. Financijski okvir za provedbu Strategije

Akcijski plan temelj je iz kojeg je izveden financijski okvir za provedbu Strategije. Financijskim okvirom daje se sažet uvid u financijsku vrijednost i izvore financiranja ciljeva, prioriteta i mjera za realizaciju Strategije, a detaljna razrada njezina financiranja u trogodišnjem razdoblju nalazi se u Akcijskom planu. Ukupna procijenjena vrijednost Strategije do 2018. godine iznosi 3.335.766.965,00 kuna. Najveću financijsku vrijednost ima cilj 1, na koji će se utrošiti oko 75% ukupno procijenjenih sredstava potrebnih za realizaciju Strategije, a ostatak sredstava uložiti će se u ostvarenje ostalih strateških ciljeva (14% za cilj 3 i 11% za cilj 2).

	Ciljevi i prioriteta	Procjena potrebnih sredstava u trogodišnjem razdoblju*	Izvor financiranja (2016.-2018.)					
			Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori
1.	RAZVIJATI ZELENO I PAMETNO URBANO PODRUČJE	2.507.031.440,00	109.645.075,00	125.954.010,00	350.171.712,50	1.811.742.330,00	0,00	79.417.162,50
1.1.	Zeleno i inovativno gospodarstvo	183.390.750,00	6.375.000,00	6.476.912,50	33.990.862,50	130.449.312,50	0,00	6.098.662,50
1.2.	Povezivanje kroz zeleni promet	486.429.190,00	1.303.750,00	15.344.697,50	105.755.600,00	353.108.142,50	1.933.500,00	8.983.500,00
1.3.	Očuvanje okoliša	1.350.263.000,00	8.104.400,00	66.009.400,00	206.957.550,00	1.019.347.250,00	6.069.400,00	62.775.000,00
1.4.	Inovativni obrazovni programi	486.948.500,00	93.861.925,00	38.123.000,00	3.467.700,00	308.837.625,00	0,00	1.560.000,00

2.	KORISTITI KULTURNU BAŠTINU ZA OSNAŽIVANJE RAZVOJA URBANOG PODRUČJA	364.588.275,00	24.597.201,25	10.500.601,25	48.473.516,25	262.606.206,25	750.000,00	17.660.750,00
2.1.	Valorizacija kulturne i povijesne baštine	315.663.275,00	24.097.201,25	10.250.601,25	38.594.766,25	228.109.956,25	750.000,00	13.860.750,00
2.2.	Očuvanje tradicijskih vrijednosti	48.925.000,00	500.000,00	250.000,00	9.878.750,00	34.496.250,00	0,00	3.800.000,00
3.	OSNAŽIVATI UKLJUČIVOST URBANOG PODRUČJA	464.147.250,00	4.100.000,00	6.953.500,00	119.485.812,50	236.362.937,50	0,00	97.245.000,00
3.1.	Jačanje održivog upravljanja urbanim područjem	42.340.000,00	1.050.000,00	0,00	9.377.500,00	31.312.500,00	0,00	600.000,00
3.2.	Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama	421.807.250,00	3.050.000,00	6.953.500,00	110.108.312,50	205.050.437,50	0,00	96.645.000,00

*podaci preuzeti iz Akcijskog plana

6.2. Institucionalni okvir (uključujući shematski prikaz provedbene strukture)

Urbano područje Pula utvrđeno je sukladno odredbama članka 14. Zakona o regionalnom razvoju (Narodne novine 17/14). Nositelj procesa utvrđivanja obuhvata urbanog područja bio je Grad Pula kao središte urbanog područja. Gradsko vijeće Grada Pula-Pola donijelo je na sjednici održanoj dana 07. ožujka 2016. godine Odluku o sastavu urbanog područja Pula, a nakon prethodno dobivenih suglasnosti svih gradskih odnosno općinskih vijeća jedinica lokalne samouprave iz sastava urbanog područja te pozitivnog mišljenja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Po ustrojavanju urbanog područja Grad Pula preuzeo je ulogu nositelja izrade Strategije urbanog područja te organizirao proces izrade i uključivanja svih ključnih aktera. U konačnici, Gradsko vijeće Grada Pule prihvaća Strategiju nakon suglasnosti predstavničkih tijela drugih jedinica lokalne samouprave.

Tijekom procesa izrade Strategije, osim razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera, dogovoren je i utvrđen okvir za njezinu provedbu, temeljna načela provedbe Strategije i odgovornosti ključnih aktera.

Temelji institucionalnom okviru, ali i suradnji među jedinicama lokalne samouprave i pristupu upravljanju razvojem urbanog područja, utvrđeni su sklapanjem Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja između svih jedinica lokalne samouprave (siječanj 2016.) te osnivanjem Partnerskog vijeća (veljača 2016.).

Sporazumom je utvrđeno pridržavanje načela partnerstva i suradnje svih jedinica lokalne samouprave, uspostavljena je Koordinacija za izradu i provedbu Strategije koju čine gradonačelnici i načelnici jedinica lokalne samouprave i kojom predsjedava predstavnik Grada Pule te su Gradu Puli povjereni stručni i administrativni poslovi za pripremu i provedbu Strategije kao nositelju izrade Strategije.

U ime nositelja procesa izrade, odgovornost za pripremu Strategije preuzela je ustrojstvena jedinica Ured Grada koja je koordinirala izradu prijedloga Strategije i proces izrade, surađivala s izrađivačem Strategije, organizirala proces prethodnog vrednovanja, pripremala materijale za uspostavljenu Koordinaciju i Partnersko vijeće te koordinirala rad tih dvaju tijela. Ured Grada bio je pored stručnih poslova na izradi Strategije zadužen i za sve tehničko–administrativni poslove.

U procesu izrade Strategije Koordinacija za izradu i provedbu Strategije davala je doprinos izradi samog dokumenta, promovirala i predstavljala stavove svih jedinica lokalne samouprave te sudjelovala u konzultacijskom procesu. Članovi koordinacije organizirali su također potrebne procese i aktivnosti u svojim jedinicama lokalne samouprave kao doprinos procesu izrade Strategije te predstavljali sponu između procesa izrade Strategije, nositelja izrade i predstavničkih tijela svojih jedinica lokalne samouprave. Na kraju procesa izrade, Koordinacija je prihvatila Nacrt strategije, odnosno prije donošenja konačne Odluke o njezinom usvajanju od strane predstavničkog tijela nositelja izrade.

U procesu izrade Strategije aktivno je sudjelovalo i Partnersko vijeće urbanog područja, koje je pridonijelo izradi samog dokumenta osiguranjem potrebnih podataka i informacija te aktivnim sudjelovanjem u konzultacijskom procesu.

Strukture uspostavljene tijekom procesa izrade nastavljaju raditi i u fazi provedbe Strategije, čineći okosnicu institucionalnog okvira za njezinu provedbu. Sukladno tome, institucionalni okvir za provedbu Strategije čine:

- 1) Središnje provedbeno tijelo
- 2) Koordinacija za izradu i provedbu Strategije
- 3) Partnersko vijeće urbanog područja
- 4) Koordinator provedbe Strategije u jedinicama lokalne samouprave.

1) Središnje provedbeno tijelo

Ulogu Središnjeg provedbenog tijela obavlja Ured Grada. Središnje provedbeno tijelo zaduženo je za:

- koordinaciju cijelog procesa provedbe
- koordinaciju drugih sastavnica institucionalnog okvira
- praćenje provedbe Strategije i prikupljanje podataka u tu svrhu
- kreiranje i ažuriranje baze projekata urbanog područja

- praćenje pokazatelja i njihova ostvarenja u svrhu praćenja dostizanja ciljeva
- traženje i privlačenje alternativnih izvora za financiranje provedbe Strategije
- pripremu izvješća o napretku
- organizaciju procesa tekućih vrednovanja i završnog vrednovanja
- pokretanje i koordinaciju revizije Strategije, ako i kada je primjenjivo
- izradu trogodišnjih i godišnjih akcijskih planova za provedbu Strategije
- suradnju i koordinaciju s tijelom državne uprave zaduženim za regionalni razvoj
- provedbu aktivnosti vidljivosti
- obavljanje svih administrativno-tehničkih poslova nužnih za provedbu Strategije, uključujući administrativno-tehničke poslove za koordinaciju u izradi i provedbi Strategije i partnersko vijeće (organizacija sastanaka, priprema zapisnika, koordinacija jedinica lokalne samouprave i drugih relevantnih partnera i sl.).

Uz središnju koordinacijsku i provedbenu ulogu na razini cijele Strategije, kao ustrojstvena jedinica Grada Pule Središnje provedbeno tijelo obavlja i internu koordinaciju drugih ustrojstvenih jedinica u Gradu Puli te aktera s područja Grada (kao jedinice lokalne samouprave) kada su u pitanju projekti koje ti akteri promoviraju, pripremaju i provode u sklopu provedbe SRUP-a.

Uz spomenuto, kako je urbano područje Pula prihvatljivo područje i za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizam), pri definiranju institucionalnog okvira za provedbu SRUP-a Pula vodilo se računa i o njegovoj komplementarnosti i iskoristivosti za potrebe ITU sustava upravljanja.

Proces usklađivanja mjera Strategije razvoja urbanog područja Pula i ITU mehanizama je proveden u suradnji i kroz konzultacije sa svim relevantnim dionicima iz svih jedinica lokalne samouprave koje pripadaju urbanom području. U sustav provedbe ITU mehanizma, u sinergiji s provedbom strategije urbanog područja, kao koordinativno tijelo će biti uključen Grad Pula, odnosno gradski uredi koji zajedničkom suradnjom obavljaju poslove pripreme i provedbe međunarodnih projekata, programa i projekata financiranih iz fondova EU. S ciljem osiguranja maksimalne učinkovitosti u provedbi predviđenih projekata i mjera, osnovat će se nova ustrojstvena organizacijska jedinica. Funkcija ove ustrojstvene jedinice će biti obavljanje svih izravnih i neizravnih poslova vezanih za koordinaciju provedbe SRUP-a Pula i za provedbu mehanizma ITU, uz kontinuiranu suradnju s postojećim gradskim uredima i tijelima. Modelom organizacijske strukture koji predviđa ustrojavanje nove ustrojstvene jedinice osigurat će kvalitetno odvajanje funkcija u slučaju da je Grad Pula korisnik financijskih sredstava u sklopu ITU mehanizma.

Za ustroj nove organizacijske strukture za provedbu ITU mehanizma na urbanom području predlažu se dva moguća modela, a konačnu odluku će donijeti izvršno, odnosno predstavničko tijelo Grada Pule.

Zaposlenici odgovorni za učinkovito djelovanje ove jedinice bit će gradski službenici, s relevantnim profesionalnim iskustvom u pripremi i provedbi projekata, a ovisno o opsegu posla i obimu projekata, zaposlit će se i novi djelatnici prema jasno definiranim kriterijima.

Tablica 37. Radna mjesta ustrojstvene jedinice Grada Pula za provedbu ITU mehanizma

<i>Radno mjesto</i>	<i>Školska sprema</i>	<i>Broj izvršitelja</i>	<i>Ključne odgovornosti/opis poslova</i>
<i>Voditelj ustrojstvene jedinice za provedbu ITU mehanizma</i>	VSS	1	- koordinira sve aktivnosti na razini urbanog područja u provedbi ITU mehanizma - odgovoran je za Plan provedbe ITU mehanizma - sudjeluje na glavnim koordinacijskim sastancima koje saziva UT za OPKK; - sudjeluje na koordinacijskim sastancima na razini operativnih programa koje sazivaju UT za OPKK i UT za OPULJP; - podnosi periodične izvještaje prema UT za OPKK
<i>Savjetnik za provedbu programa i projekata Europske unije</i>	VSS	1	- sudjeluje u izradi kriterija i metodologije odabira projekata, - sudjeluje u radu radnih skupina koje je organiziralo UT za OPKK za specifične ciljeve OPKK koji se provode u urbanom području - aktivno sudjeluje u pripremi i provedbi projekata - priprema periodične izvještaje o provedbi ITU mehanizma
<i>Savjetnik za nabavu i ugovaranje</i>	VSS	1	- sudjeluje u izradi uputa za strateške projekte i/ili pozive na dostavu projektnih prijedloga koji se odnose na specifične ciljeve OPKK koji se provode u urbanom području - priprema poziv za objavu natječaja, sudjeluje u otvaranju ponuda, pregledu i ocjeni ponuda, - priprema ugovore i prati njihovo izvršenje - priprema izvještaje o napretku projekta
<i>Savjetnik za financijske poslove</i>	VSS	1	- izrađuje financijske planove - sudjeluje u izradi kriterija i metodologije odabira projekata u dijelu koji se odnosi na proračun projekta - koordinira i usklađuje financijske procedure vezane za proračunska sredstva partnera iz urbanog područja - kontrolira i odobrava sve zahtjeve za nadoknadom sredstava na realizaciji projekata - priprema periodične i završne financijske izvještaje o realizaciji projekata
<i>Savjetnik za informiranje</i>	VSS	1	- odgovorna je za sve aktivnosti informiranja i promidžbe vezane za provedbu ITU mehanizma - odgovorna je za komunikaciju između provedbenog tijela urbanog područja i svih dionika urbanog područja vezano za sve aktivnosti na provedbi ITU mehanizma - sudjeluje u radu Mreže osoba za informiranje i vidljivost

Izvor: autori

Sukladno tome, u slučaju provedbe ITU mehanizma na urbanom području Pula, Grad Pula će kao središte urbanog područja preuzeti i ulogu ITU posredničkog tijela, a te će poslove obavljati Središnje provedbeno tijelo. Time se osigurava sinergija i uska povezanost između SRUP-a i ITU mehanizma, ne samo u sadržajnom već i u provedbenom smislu, izbjegava se dupliranje funkcija te se na učinkovit način koriste postojeći institucionalni kapaciteti. Na području svih jedinica lokalne samouprave na urbanom području Pula imenovat će se koordinatori koji će biti odgovorni za praćenje i provedbu projekata u okviru mehanizma ITU, a ulogu glavnog koordinatora će preuzeti Grad Pula, kao središte urbanog područja.

S preuzimanjem uloge ITU posredničkog tijela (u slučaju provedbe ITU mehanizma na urbanom području Pula) Središnje provedbeno tijelo će kao posredničko tijelo u sustavu upravljanja Operativnog programa Konkurentnost i kohezija biti odgovorno i za procjenu kvalitete projektnih prijedloga unutar odabranih specifičnih ciljeva Operativnog programa Konkurentnost i kohezija te rangiranje projektnih prijedloga prema rezultatima procjene. Uz to, usko će surađivati s

Upravljačkim tijelima Operativnog programa Konkurentnost i kohezija i Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali u definiranju kriterija i metodologije odabira projekata, pripremi poziva na dostavu projektnih prijedloga te drugim aktivnostima važnim za regularnu provedbu ITU mehanizma na urbanom području.

2) Koordinacija za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula

U fazi provedbe Strategije Koordinacija za izradu i provedbu Strategije ima ulogu njenog Upravljačkog odbora i donošenja ključnih odluka za usmjeravanje procesa provedbe. Koordinacija usko surađuje sa Središnjim provedbenim tijelom te na njegov prijedlog donosi sve odluke od značaja za provedbu Strategije, a posebno odluke koje se tiču:

- pokretanja procesa revizije Strategije i dostave revidirane Strategije predstavničkim tijelima i Nositelju izrade na suglasnost i usvajanje
- pokretanja procesa tekućih i završnog vrednovanja i prihvaćanja završnih izvješća
- prihvaćanja izvješća o napretku provedbe
- usvajanja akcijskih planova za provedbu Strategije
- strateških projekata.

Koordinacija je operativno tijelo permanentno uključeno u proces provedbe i praćenja Strategije, a sastaje se *ad hoc*.

3) Partnersko vijeće urbanog područja

U fazi provedbe Strategije Partnersko vijeće prati provedbu Strategije, ostvarenje pokazatelja te zacrtanih ciljeva, a savjetuje Središnje provedbeno tijelo i Upravljački odbor/Koordinaciju za izradu i provedbu Strategije te im daje mišljenja u pitanjima vezanim uz:

- reviziju Strategije
- izvješća o napretku
- izvješća o provedenim vrednovanjima
- strateške projekte
- akcijske planove
- ostvarenje pokazatelja i dr.

Partnersko vijeće sastaje se najmanje dvaput godišnje, a po potrebi i češće te se u svom radu rukovodi usvojenim Poslovníkom.

4) Koordinator provedbe Strategije u jedinicama lokalne samouprave

U svrhu osiguranja operativne koordinacije među svim sastavnicama urbanog područja, u svakoj jedinici lokalne samouprave u sastavu urbanog područja imenuje se koordinator provedbe Strategije (osoba ili ustrojstvena jedinica) koji surađuje s tijelima institucionalnog okvira u procesu provedbe i praćenja Strategije, a prije svega sa Središnjim provedbenim tijelom te

članovima Koordinacije za izradu i provedbu strategije, te obavlja internu koordinaciju aktivnosti i projekata koje pripremaju i provode akteri s područja njegove jedinice lokalne samouprave (bilo da se radi o projektima same jedinice lokalne samouprave ili drugih aktera). U Gradu Puli ulogu koordinatora obavlja Središnje provedbeno tijelo.

Slika 2. Shematski prikaz institucionalnog okvira za provedbu Strategije razvoja urbanog područja Pula

6.3. Strateški projekti

Radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila se o izboru deset projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula. Pet strateških projekata identificirano je u sklopu cilja 1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjivanje“ javnog prometa, razvoj poduzetništva i zaštitu okoliša. U okviru cilja 2 planirana je provedba pet strateških projekata kojima će se pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području. Za cilj 3 nijedan projekt nije istaknut kao strateški. Ukupna je vrijednost svih strateških projekata 1.377.571.775,00 kuna ili 41,30% ukupno procijenjene financijske vrijednosti provedbe Strategije.

Tablica 38. Popis strateških projekata koji će se realizirati na urbanom području Pula do 2020. godine*

Cilj/prioritet/mjera	Naziv	Br. projekta	Naziv projekta	Nositelj projekta	Partneri	Cilj projekta	Sažetak aktivnosti	Ciljano područje	Tip projekta	Pripremljenost projekta	Indikativni ukupni trošak (u HRK)	Izvor financiranja
Cilj 1.	Razvijati zeleno i pametno urbano područje											
Razvojni prioritet 1.1.	Zeleno i inovativno gospodarstvo											
Mjera 1.1.2.	Jačanje poduzetničke infrastrukture i programa	1.	Co-working Pula	IDA	Grad Pula	1. Povećati podršku pokretanju i razvoju poduzetničkog poslovanja na urbanom području Pula	1. Adaptirati i urediti prostor, 2. Opremiti zgradu i interijer, 3. Pripremiti i provoditi obrazovne programe, 4. Marketinške aktivnosti	Grad Pula	Kombinirani projekt (soft i infrastrukturni)	Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju	16.192.500,00	lokalni proračun, fondovi EU
Razvojni prioritet 1.2.	Povezivanje kroz zeleni promet											
Mjera 1.2.2.	Pametnan, zelen i integriran urbani promet	2.	Nabava autobusa koji koriste ekološki prihvatljiva goriva (SPP) - 2. i 3. faza i izgradnja punionice za SPP	Pulapromet d.o.o., Plinara d.o.o.	Grad Pula	1. Osigurati uvođenje ekološki prihvatljivih goriva i pružiti infrastrukturnu podršku za razvoj sustava zelenog javnog prometa	1. Raspisati javni natječaj i provesti javnu nabavu; 2. Izabrati najpovoljnijeg ponuđača prema kriteriju najpovoljnijeg omjera kvalitete i cijene, 3. Kupiti autobuse i uključiti ih u javni promet 4. Provesti pripreme radnje i izgraditi punionicu	Grad Pula i općine u sastavu urbanog područja Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	47.925.000,00	županijski i lokalni proračuni, fondovi EU, javna poduzeća, ostali (javno-privatna partnerstva)
Razvojni prioritet 1.3.	Očuvanje okoliša											
Mjera 1.3.1.	Unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture	3.	Čišćenje podmorja pulske luke: putnički terminal i lukobran	Lučka uprava Pula d.o.o.	Grad Pula	1. Ukloniti morski otpad iz podmorja pulske luke i poboljšati infrastrukturu za prihvat brodova	1. Formirati tim za čišćenje luke, 2. Organizirati i provesti akcije čišćenja podmorja pulske luke, 3.	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	1.125.000.000,00	županijski, lokalni proračuni, fondovi EU, ostali izvori

						u luci	Provesti pripremne radnje za izgradnju putničkog terminala i lukobrana, 4. Izgraditi i staviti u funkciju putnički terminal i lukobran					
Razvojni prioritet 1.4.	Inovativni obrazovni programi											
Mjera 1.4.1.	Poboljšanje ponude studijskih, istraživačkih i inovacijskih programa	4.	Prenamjena zgrade bivšeg vojnog objekta - Mornaričke bolnice za potrebe istarskog Sveučilišta	Sveučilište Jurja Dobrile	Grad Pula	1. Poboľjšati prostorne uvjete pružanja za pružanje istraživačkih i visokoobrazovnih usluga	1. Izraditi projekt prenamjene zgrade; 2. Raspisati natječaj i izabrati najpovoljnijeg izvođača radova; 3. Provesti radove; 4. Nabaviti opremu i opremiti prostor za izvođenje nastave	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u dugoročnom planskom razdoblju	121.600.000,00	državni proračun, fondovi EU
Mjera 1.4.2.	Unapređenje strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja	5.	Edukativni centar za poduzetništvo i cjeloživotno učenje Stara mehanika	Pulaparking d.o.o.	Grad Pula	1.Unaprijediti obrazovanje za poduzetništvo	1. Izraditi projekt prenamjene prostora; 2. Provesti javni natječaj za izbor izvođača radova; 3. Urediti i opremiti prostor, 4. Osmisliti i oblikovati sadržaj edukativnih programa za poduzetnike i odrasle; 5. Provesti marketinške i promidžbene aktivnosti	Grad Pula	Kombinirani projekt (soft i infrastrukturni)	Projekt neposredne realizacije	5.700.000,00	županijski i lokalni proračuni, fondovi EU
Cilj 2.	Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja											
Razvojni prioritet 2.1.	Valorizacija kulturne i povijesne baštine (uključujući demilitarizacij u objekata)											

Mjera 2.1.1.	Održivo upravljanje materijalnom kulturnom baštinom u funkciji razvoja gospodarstva	6.	Pulski fortifikacijski sustav	Grad Pula, Upravni odjel za prostorno uređenje, komunalni sustav i imovinu	Grad Pula	1. Uspostaviti preduvjete za stavljanje objekata kulturne baštine u funkciju razvoja	1. Izraditi projekt obnove pulskog fortifikacijskog sustava, 2. Raspisati natječaj za izbor najpovoljnijeg izvođača radova, 3. Provesti radove, 4. Staviti objekt u funkciju	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u dugoročnom planskom razdoblju	17.978.025,00	državni, županijski i lokalni proračuni, fondovi EU
		7.	Konzervacija i rekonstrukcija Malog rimskog kazališta - Pula	Arheološki muzej Istre	Grad Pula	1. Uspostaviti preduvjete za stavljanje objekata kulturne baštine u funkciju razvoja	1. Izraditi projekt obnove pulskog fortifikacijskog sustava, 2. Raspisati natječaj za izbor najpovoljnijeg izvođača radova, 3. Provesti radove, 4. Staviti objekt u funkciju	Grad Pula	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju	12.550.000,00	državni, županijski, lokalni proračuni, fondovi EU, ostali izvori (javno-privatna partnerstva)
		8.	Projekt Cave Romane	Općina Medulin		1. Obnoviti i staviti u funkciju rimski kamenolom Cave Romane	1. Izraditi projekt obnove kamenoloma, 2. raspisati natječaj za izvođače radova, 3. provesti radove, 4. opremiti objekt i staviti u funkciju razvoja	Općina Medulin	Infrastrukturni projekt	Projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju	11.250.000,00	državni, županijski, lokalni proračuni, fondovi EU
		9.	Integrirani projekt očuvanja svetvinčenske kulturne baštine	Općina Svetvinčenat		1. Očuvati i staviti u funkciju razvoja svetvinčensku kulturnu baštinu	1. Raspisati natječaj za izvođače radova, 2. Provesti pripreme radnje, 3. Osmisliti i provesti integraciju kulturne baštine u razvoj općine	Općina Svetvinčenat	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	4.376.250,00	Lokalni proračun, fondovi EU
		10.	Rekonstrukcija kompleksa stare uljare u multimedijalni centar MMC Torcio i hostel	Grad Vodnjan		1. Rekonstruirati kompleks stare uljare u multimedijalni centar MMC Torcio i hostel	1. Izraditi projekt obnove kompleksa, 2. Raspisati natječaj za izbor izvođača radova, 3. Odabrati najprihvatljivijeg izvođača, provesti radove, 4. Nabaviti opremu i urediti centar, 5. Staviti centar u funkciju razvoja grada	Grad Vodnjan	Infrastrukturni projekt	Projekt neposredne realizacije	15.000.000,00	Državni, županijski, lokalni proračuni, fondovi EU, ostali izvori (javno-privatna partnerstva)
UKUPNO:											1.377.571.775,00	

*podaci preuzeti iz Akcijskog plana

7. PARTNERSKO VIJEĆE

Učinkovita i uspješna provedba prostornih razvojnih dokumenata ovisi o dobrom upravljanju i partnerstvu svih relevantnih partnera, a prije svega javne uprave, društveno-ekonomskih partnera i civilnog društva. Primjena širokog partnerskog pristupa u izradi i provedbi razvojnih dokumenata osigurava bolju prilagođenost odabranog razvojnog smjera potrebama i prioritetima određenog prostora i njegova stanovništva.

Uvažavajući važnost i značenje partnerskog pristupa te sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju i Uredbe o osnivanju, sastavu djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća, Grad Pula je na samom početku procesa izrade Strategije urbanog područja odlukom gradonačelnika Pule osnovao Partnersko vijeće urbanog područja⁸. Njegovim osnivanjem službeno je počeo konzultacijski proces koji će trajati i primjenjivati se tijekom cijelog životnog vijeka Strategije urbanog područja, od izrade, preko provedbe i praćenja do vrednovanja njezina učinka.

Partnersko vijeće osnovano je kao savjetodavno tijelo radi sudjelovanja u donošenju Strategije razvoja urbanog područja, utvrđivanja prioriteta razvoja urbanog područja, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj urbanog područja te sudjelovanja u provedbi i praćenju Strategije. Sastavljeno je sukladno načelu ravnopravne zastupljenosti partnera i u njegov sastav uključeni su predstavnici svih jedinica lokalne samouprave urbanog područja, Županije, regionalnog koordinatora, javnih tijela; visokoškolskih ustanova i pružatelja obrazovnih usluga; gospodarskih i socijalnih partnera, javnih poduzeća i organizacija civilnog društva.

Članovi Partnerskog vijeća aktivno su sudjelovali u procesu izrade Strategije osiguravajući svoj doprinos u svim fazama izrade dokumenta te sudjelujući na sjednicama Vijeća gdje su zastupali svoje interesne skupine.

Partnerstvo i suradnja gradova i općina urbanog područja Pula formalizirane je 29.1. 2016. kada je potpisan Sporazum o suradnji gradonačelnika i načelnika urbanog područja. 18.4. 2016. godine održana 1. koordinacija gradonačelnika i načelnika urbanog područja Pula, a 20.5. iste godine održana 2. koordinacija gradonačelnika i načelnika urbanog područja Pula

Za Urbano područje Pula je 15.veljače 2016. godine dobiveno pozitivno mišljenje na prijedlog konačnog obuhvata urbanog područja od strane MRRFEU, a konačna Odluka o sastavu urbanog područja Pula donesena je 7.3.2016. na sjednici Gradskog vijeća Grada Pule.

Partnersko vijeće urbanog područja Pula osnovano je 24.2. 2016. godine. Za vrijeme procesa izrade SRUP-a Pula održane su još tri sjednice Vijeća (13.4. 2016. i 9.5. 2016. i 27.6.2016.) na kojima se provodio proces usmenih konzultacija, no konzultativni proces omogućen je za cijelo vrijeme trajanja procesa izrade te se osim na sjednicama provodio i online (elektronička pošta, objava dokumenata na mrežnim stranicama i sl.). Poslovníkom rada Partnerskog vijeća utvrđeni su način izbora predsjednika i zamjenika predsjednika, djelokrug, način rada i druga pitanja od važnosti za njegov rad te je utemeljena savjetodavna uloga Vijeća i osigurana primjena načela partnerstva i suradnje, ne samo u pripremi i izradi Strategije, već i u praćenju njene provedbe, pripremi izvješća o napretku te u njenom vrednovanju. Sukladno tome Partnersko vijeće sastavni je dio i sastavnica institucionalnog okvira za provedbu Strategije.

⁸ Popis članova Partnerskog vijeća je u prilogu SRUP-a Pula.

Svi članovi su pravovremeno obavještavani o mjestu, datumu i vremenu održavanja sjednica partnerskog vijeća što je rezultiralo visokim stupnjem odaziva članova i konstruktivnoj raspravi o sadržaju strateškog dokumenta. S pojedinim članovima Partnerskog vijeća održani su i zasebni sastanci s ciljem boljeg uvida u stanje pojedinih sektora i dobivanja ažurnih i relevantnih podataka za analizu. Partnersko vijeće u konačnici se usuglasilo i prihvatilo nacrt Strategije urbanog područja, prije njegova upućivanja u službenu proceduru donošenja. Partnerskim konzultacijama je osigurano kontinuirano poboljšanje procesa izrade strategije. Nacrt strategije pravovremeno je dostavljen koordinatoru i Partnerskom vijeću nakon čega je svim zainteresiranim dionicima ostavljeno dovoljno vremena za analizu i komentare. Predstavnici pojedinih sektora i tijela u sastavu partnerskog vijeća sustavno su dostavljali komentare na nacrt strateškog dokumenta te su komentari i dopune uključeni u sadržaj svih dijelova strateškog dokumenta (analizu stanja, SWOT analizu, razvojne probleme i potencijale te strateški okvir, strateške projekte i institucionalni okvir za provedbu strategije).

8. HORIZONTALNA NAČELA

Važeća metodologija izrade strategija urbanih područja, između ostalog, nameće potrebu poštovanja horizontalnih načela u svim fazama izrade strateškog dokumenta (analiza stanja, SWOT analiza, formulacija strateškog okvira). Kao temeljna horizontalna načela istaknuti su održivi razvoj i nediskriminacija. Oba načela potpuno su uzeta u obzir već od početne faze procesa izrade ovog strateškog dokumenta. Usuglašenost s načelom nediskriminacije vidljiva je iz ravnopravne i pravodobne uključenosti predstavnika svih društvenih skupina i svih sektora već u izradi analize stanja. Načelo nediskriminacije zadovoljeno je i u kasnijim fazama izrade Strategije, odnosno pri formuliranju ciljeva i mjera. Tako je ciljem 3 – Osnaživati uključivost urbanog područja predviđena realizacija projekata, mjera i prioriteta s izravnim učinkom na poboljšanje društvenog položaja osobito ranjivih društvenih skupina (npr. prioritet 3.2. Unapređenje kvalitete života u lokalnim zajednicama, mjera 3.2.1. Poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga u zajednici, mjera 3.2.2. Razvoj socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija i druge). Aktivnosti za uklanjanje diskriminacije ranjivih društvenih skupina će se provoditi osobito u odnosu na njihov položaj na tržištu rada. U tom smislu će se osobita pažnja posvetiti obrazovnim aktivnostima kojima će se jačati kompetencije, vještine i znanja tih društvenih skupina kako bi uspješno konkurirale na tržištu rada (npr. žene, mladi bez iskustva, stariji koji su ostali bez posla). Istovremeno, poticati će se aktivnosti snažnijeg povezivanja i suradnje poslovnog sektora i javnih službi za zapošljavanje što bi dugoročno trebalo osigurati izjednačavanje položaja svih društvenih skupina na tržištu rada. Diskriminacija se uočava i u pogledu nejednakog pristupa društveno marginaliziranih skupina uslugama zdravstvene i socijalne skrbi, pa će se u tom smislu sustavno raditi na osnaživanju kapaciteta organizacija civilnog društva i provedbi promotivnih kampanja za širu javnost kako bi se povećala svijest o jednakosti i ravnopravnosti svih društvenih skupina. Osnaživanje kapaciteta organizacija civilnog društva će se usmjeravati u prvom redu na njihovo snažnije uključivanje u razvoj društvenog poduzetništva kojim se može ublažiti i zaustaviti siromaštvo i diskriminacija. Načelom održivog razvoja postiže se usklađenost društvene, okolišne i gospodarske dimenzije razvoja urbanog područja. Iz sadržaja analize stanja, SWOT analize, te strateškog okvira vidljivo je da je potpuno zadovoljeno i to horizontalno načelo. Izravan doprinos održivom razvoju naročito je vidljiv u sadržaju cilja 1 – Razvijati zeleno i pametno urbano područje i prioriteta 1.1. Zeleno i inovativno gospodarstvo, 1.2. Povezivanje kroz zeleni promet i 1.3. Očuvanje okoliša. U sastavu tih prioriteta nalaze se konkretno definirane mjere i projekti koji podržavaju zaštitu pojedinih okolišnih sastavnica i potiču društveni i gospodarski razvoj koji neće ugroziti kakvoću okoliša na urbanom području (npr. mjere: 1.1.1. Jačanje zelenog gospodarstva, 1.2.2. Pametan, zelen i integriran urbani promet, 1.3.2. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije i druge). Za doprinos načelu održivog razvoja, razradit će se i provoditi specifične aktivnosti. Kod provedbe svih javnih projekata će se provoditi „zeleni“ javna nabava čime će se prednost dati kupovini proizvoda i usluga bez negativnih učinaka na okoliš. Pri realizaciji poduzetničkih projekata, provodit će se sustavan nadzor i praćenje utjecaja svih projekata na okoliš, a posebno oblikovanim poticajima će se prednost dati „zelenim“ poduzetničkim projektima (npr. kroz subvencioniranje dijela poduzetničkih aktivnosti, financijske olakšice, osiguranje prostora za poslovanje itd.). Također, tijekom čitavog razdoblja provedbe strategije sustavno će se provoditi posebno osmišljene kampanje za jačanje ekološke svijesti šire javnosti (npr. kampanje čišćenja otpadom onečišćenih lokacija, obrazovne aktivnosti za prevenciju onečišćenja okoliša u školama i vrtićima, izrada promotivnih materijala za distribuciju građanima itd.).

9. IZVJEŠĆE O PROVEDENOM POSTUPKU PRETHODNOG VREDNOVANJA – SAŽETAK

Prethodno vrednovanje strategije razvoja urbanog područja je vrednovanje koje se provodi tijekom izrade planskog dokumenta, prije nego što je isti službeno usvojen. Takav način rada pomaže kako bi se osiguralo da planski dokument u što većoj mjeri doprinosi svojoj svrsi (da bude relevantan) i da je usklađen (da bude koherentan), a sažeti zaključci ove vrste vrednovanja integriraju se u planski dokument prije njegovog donošenja.

Prethodno vrednovanje nacrt dokumenta Strategije razvoja Urbanog područja Pula (dalje SRUP Pula) proveo je Prvi korak poduzetnički centar d.o.o. iz Zagreba, Kostanjevec 4e. Prethodno vrednovanje odvijalo se usporedno s izradom samog dokumenta SRUP-a Pula u razdoblju od travnja do lipnja 2016. godine. Proces vrednovanja sastojao se od niza sastanaka, radionica, pisanih komentara i preporuka. U procesu su se evaluatori vodili principima neovisnosti i interaktivnosti u radu s timom za pripremu strategije, te razumijevanjem konteksta u kojem se SRUP Pula priprema.

Sukladno „Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje“ (MRRFEU, Zagreb, rujan 2015.), provedba postupka prethodnog vrednovanja SRUP UP Pula odvijala se kroz sljedeće faze:

1. Izrada prvog privremenog izvješća (Analiza stanja i SWOT analiza) – travanj 2016.
2. Izrada drugog privremenog izvješća (Definiranje razvojnih potencijala i potreba; Utvrđivanje vizije, ciljeva, prioriteta i mjera; Odabir strateških projekata) – lipanj 2016.
3. Izrada Završnog izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja (Izrada nacrt SRUP-a) – lipanj 2016.
4. Izrada sažetka izvješća koja ulazi kao sastavni dio nacrt SRUP-a UP Pula – lipanj 2016.

Evaluatori su tijekom četveromjesečnog razdoblja izrade SRUP Pula kvalitetno surađivali s Gradom Pula kao naručiteljem izrade strategije i s timom Istarske razvojne agencije koji je izrađivao dokument SRUP-a Pula. S obzirom da da je ovo prvi puta da se za potrebe provedbe ITU mehanizma izrađuju strategije razvoja urbanog područja evaluatori su ovom procesu pristupili proaktivno i s razumijevanjem za potrebe dodatnog međusobnog savjetovanja, kao i dodatnih konzultacija s nadležnim Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Suradnju dvaju timova evaluatori ocjenjuju konstruktivnom i korisnom za proces izrade kvalitetnog strateškog dokumenta, koji će biti osnova za operativnu provedbu Strategije razvoja Urbanog područja Pula do 2020. godine, kao i njezino praćenje i vrednovanje.

Nakon provedenog vrednovanja SRUP-a Pula zaključci i preporuke evaluatora navedeni su u Prvom i Drugom privremenom izvješću te Završnom izvješću prethodnog vrednovanja Strategije razvoja Urbanog područja Pula.

Ocjenjujući konačan tekst SRUP Pula može se konstatirati da sadržaj u najvećoj mjeri slijedi „Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i

vrednovanje“ (MRRFEU, Zagreb, rujan 2015.), odnosno da su usvojene dane preporuke evaluatora u procesu ex-ante evaluacije.

Analiza stanja daje pregled postojećeg stanja te budućih kretanja po sektorima. Identificirane razvojne potrebe i potencijali uglavnom prate pojedine segmente analize stanja. Na taj način promatrano, analiza postojećeg stanja nudi potrebne informacije neophodne da se slijed „Analiza stanja → SWOT analiza → Vizija, ciljevi, prioriteti, mjere strategije“ odvija logički, razumljivo i svrhovito.

Općenito je zaključak kako su snage i slabosti u SWOT analizi temeljeni na konkretnim podacima predstavljenim u analizi stanja, odnosno kako je svaka snaga i slabost osnovana na način da predstavlja zaključak baziran na rezultatima iz analize stanja. Izjave uglavnom utvrđuju trenutno stanje i jasno naznačuju razvojni potencijal UP Pula. Pazilo se da SWOT analiza pokrije zaključke navedene po sektorima proizašle iz analize stanja.

Vizija, ciljevi, prioriteti i mjere SRUP Pula jasno su definirani i prezentirani. Strateški ciljevi u najširem smislu odgovaraju potrebama i problemima prepoznatima u analizi stanja i SWOT analizi. Prioriteti su dobro prepoznati i opravdani glavnim nalazima provedenih analiza te je gotovo za svaku mjeru moguće pronaći odgovarajuću referencu u SWOT analizi. S aspekta primjerenosti ciljeva, prioriteta i mjera evaluatori su mišljenja je da je ovaj ključni dio dokumenta u potpunosti usmjeren na rješavanje najvažnijih potreba i potencijala Urbanog područja Pula, prepoznatih u analizi stanja i SWOT analizi.

Također, ciljevi, prioriteti i mjere djeluju u sinergiji, jer su formulirani na način da pokrivaju interes razvoja cijelog Urbanog područja Pula, tj. fokusiraju se na održivi, integrirani razvoj i rast ukupnog teritorija UP Pula, a usklađeni su i sa županijskim, nacionalnim i europskim strateškim smjernicama regionalnog razvoja. Nastavno na izneseno može se zaključiti da je tekst SRUP-a Pula unutarnje i vanjski usklađen.

Treba napomenuti kako u sva tri nacrt dokumenta SRUP Pula koji su bili vrednovani nije bilo navedeno koji su gradovi i općine iz sastava Urbanog područja Pula u prethodnom razdoblju izradili i usvojili ili započeli izradu svojih strateških dokumenta te iz kojih su područja iste te su evaluatori preporučili da se to uključi.

Opća je procjena evaluatora da nacrt SRUP Pula, nakon uključivanja zaključaka i preporuka izvršitelja vrednovanja danih u Prvom i Drugom privremenom izvješću te Završnom izvješću, predstavlja relevantan i koherentan strateški dokument, kojemu je dodijeljena prolazna ocjena.

Evaluatori posebno napominju kako je potrebno učiniti dodatnu provjeru dokumenta kako bi se lektorirale jezične pogreške te ispravile eventualne tehničke pogreške.

Također, u procesu prethodnog vrednovanja SRUP-a Pula tim evaluatora nije ulazio u provjeru točnosti navedenih podataka, niti je provjeravao točnost tabličnih izračuna te se slučaju propusta u tom dijelu od istih ograđuje.

10. IZVJEŠĆE O STATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ - SAŽETAK

Temeljem članka 66. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“ RH br. 80/13, 153/13 i 78/15), Grad Pula-Pola je zatražio **mišljenje o potrebi provedbe postupka ocjene o potrebi strateške procjene odnosno postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u postupku izrade Strategije razvoja urbanog područja Pula** a za potrebe ITU mehanizma.

Osnovni preduvjet za financiranje projekata putem ITU mehanizma jest **izrada i donošenje** strategije razvoja urbanog područja (Uredba EU br.1301/2013., čl.7.) putem koje urbana područja, kandidati, definiraju smjer svoga budućeg razvoja.

Nositelj izrade strategije razvoja urbanog područja je grad koji je središte urbanog područja (Grad Pula-Pola), a donosi je predstavničko tijelo grada koje je bilo nositelj njezine izrade, uz prethodno pribavljeno mišljenje svih jedinica lokalne samouprave s tog urbanog područja.

Prepoznavanje ključnih razvojnih potreba i potencijala urbanog područja Pula rezultat je detaljne analize stanja društvene, gospodarske i okolišne razvojne dimenzije te konzultacija s relevantnim lokalnim dionicima slijedom čega i potvrđena vizija razvoja: **Zelen, pametan i uključiv razvoj i rast urbanog područja Pula** a njena realizacija planirana kroz postizanje tri strateška cilja: Razvijati zeleno i pametno urbano područje; Koristiti kulturnu baštinu za osnaživanje razvoja urbanog područja; Osnaživati uključivost urbanog područja.

Dosezanje postavljenih strateških ciljeva će se ostvariti kroz 8 prioriteta i 18 mjera. Radna skupina uključena u proces izrade Strategije usuglasila se o izboru osam projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju urbanog područja Pula.

Šest strateških projekata identificirano je u sklopu cilja 1 – Razvijati pametno i zeleno urbano područje, a uglavnom su orijentirani na „ozelenjivanje“ javnog prometa, razvoj poduzetništva i zaštitu okoliša dok je u okviru cilja 2 planirana provedba dvaju strateških projekata kojima će se pridonijeti obnovi kulturno-povijesnih spomenika na urbanom području.

U kontekstu navedenog treba posebno istaknuti činjenicu kako svi planirani projekti imaju uporište u odredbama/mogućnostima koje proizlaze iz važećih dokumenata prostornog uređenja obzirom da njihova usklađenost s istima predstavlja jedan od preduvjeta – prednost u kandidiranju u odnosu na brzinu/mogućnost realizacije u planiranom periodu kao i činjenicu da isti ulaze u okvir recentno usvojene Strateške studije utjecaja na okoliš izrađene u sklopu Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije.